

แนวทาง การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุมชนท้องถิ่น

สนับสนุนโดย

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
โดย สำนักงานสนับสนุนสุขภาพชุมชน (สำนัก ๓)
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคเหนือ (ล้านนา)
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคอีสานตอนบน
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคใต้ตอนบน
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคกลาง
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคอีสานตอนล่าง
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ
เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง
- เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

คำนำ

แนวทางการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุมชนท้องถิ่น มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ได้

แนวทางการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วยเนื้อหา ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ หลักการป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนที่ ๒ การพัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นวิธีการดำเนินการตาม ๕ ชุดกิจกรรรม ซึ่งสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมและการทำงานร่วมมือกันของแต่ละชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทของแต่ละองค์กรหลักในพื้นที่ อันแสดงให้เห็นศักยภาพและความเข้มแข็งของระบบการจัดการพื้นที่ของแต่ละชุมชนท้องถิ่นด้วย

ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ
กรกฎาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทนำ	๑
ส่วนที่ ๑	
หลักการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	๑
๑. โรคติดต่อ (Contagious diseases)	๑
๒. หลักการป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	๙
๓. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	๑๔
๔. มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมู่บ้าน/ชุมชน	๓๑
ส่วนที่ ๒	
การพัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดย ชุมชนท้องถิ่น	๔๗
๑. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019	๔๗
๒. การสื่อสาร รณรงค์เพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	๔๙
๓. การลดปัจจัยเสี่ยง หรือเงื่อนไขที่เป็นภาวะเสี่ยง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการแพร่ ระบาดเป็นวงกว้าง หรือความรุนแรงของการเจ็บป่วย	๕๐
๔. การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัด ควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019	๕๓
๕. การฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	๕๔

บทนำ

ส่วนนี้อธิบายธรรมชาติของโรคติดต่อ หลักการในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ รวมทั้งมาตรการสำคัญของการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมาย ความเข้มแข็งของระบบบริการสาธารณสุข ศักยภาพและความพร้อมของชุมชน รวมทั้งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น อันจะเป็นเงื่อนไขสำคัญของการบริหารจัดการเพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และ ทุนทางสังคมอื่น ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในชุมชนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๑. โรคติดต่อ (Contagious diseases)

ความหมายของโรคติดต่อ

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้

โรคติดต่อ	หมายถึง โรคที่เกิดจากเชื้อโรค หรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยตรง หรือ ทางอ้อมมาสู่คน
โรคติดต่ออันตราย	หมายถึง โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว
โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง	หมายถึง โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือ จัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
โรคระบาด	หมายถึง โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัด ซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมามากผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

โรคติดต่ออันตราย ตั้งแต่มีการประกาศใช้ พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง 'ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย' เพิ่มเติมในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๒ โรค และเพิ่มเติม ๑ โรคในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และเพิ่มอีก ๑ โรคในปี ๒๕๖๓ รวมเป็น ๑๔ โรค รายละเอียดชื่อโรค และอาการสำคัญดังนี้

๑) กาฬโรค (Plague)แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้ **ประเภทที่หนึ่ง** กาฬโรคต่อมน้ำเหลือง (Bubonic Plague) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น เจ็บคอ ปวดศีรษะ ต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบหรือรักแร้โต และมีหนอง หรือมีตุ่มดำ และมีหนอง **ประเภทที่สอง** กาฬโรคชนิดโลหิตเป็นพิษ (Septicemic Plague) มีอาการของโลหิตเป็นพิษ ไข้สูง ปวดศีรษะ อาเจียน คอหอย และทอนซิลอักเสบ อาจมีเยื่อหุ้มสมองอักเสบ และจำเลือดตามผิวหนัง **ประเภทที่สาม** กาฬโรคปอด (Pneumonic Plague) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น ไอ มีเสมหะปนเลือด หอบ เมื่อถ่ายภาพเอกซเรย์ที่ปอดจะพบลักษณะของปอดอักเสบ

๒) ไข้ทรพิษ (Smallpox) มีอาการไข้สูง ปวดตามตัว ปวดศีรษะ ปวดหลัง อ่อนเพลีย อาจมีอาการปวดท้องร่วมด้วย ระยะก่อนที่จะมีผื่นขึ้น จะมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ หลังจากไข้สูงแล้ว จะปรากฏผื่นขึ้น ต่อมาจะกลายเป็นตุ่ม ตุ่มใส ตุ่มหนอง และตกสะเก็ดเป็นระยะเวลา ๓ - ๔ สัปดาห์ โดยผื่นจะปรากฏที่บริเวณใบหน้า แขน และขามากกว่าบริเวณลำตัว โดยเฉพาะบริเวณที่ได้รับการเสียดสีบ่อย ๆ แผลที่ตกสะเก็ดเมื่อหายแล้วอาจทำให้เกิดแผลเป็นรอยนูน และอาจทำให้เกิดความพิการจนถึงขั้นตาบอดได้

๓) ไข้เลือดออกโครเมียนคองโก (Crimean - Congo Hemorrhagic Fever) อาการจะเริ่มอย่างเฉียบพลัน โดยมีไข้ ปวดกล้ามเนื้อ มึนงง ปวดคอร่วมกับคอแข็ง ปวดหลัง ปวดศีรษะ เจ็บตา ใบหน้าแดง และกลัวแสง บางรายอาจพบอาการคลื่นไส้ อาเจียน และเจ็บคอในระยะแรก ซึ่งมักพบร่วมกับท้องร่วงและปวดท้อง ต่อมาจะมีอาการมึนแปรปรวน สับสน และก้าวร้าว จากนั้นอาจมีอาการง่วง ซึมเศร้า หัวใจเต้นเร็ว ต่อม่าน้ำเหลืองโต มีเลือดออกใต้ผิวหนังและเยื่อต่างๆ เช่น ปาก เพดานปาก ลำคอ และพบเลือดออกจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น เลือดออกในกระเพาะอาหาร มีเลือดปนในปัสสาวะ มีเลือดกำเดา และเลือดออกจากเหงือก ในบางรายอาจพบอาการของตับอักเสบ

๔) ไข้เวสต์ไนล์ (West Nile Fever) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ หนาวสั่น มีเหงื่อออก มีผื่นที่ผิวหนัง อ่อนเพลีย ต่อม่าน้ำเหลืองอักเสบ ซึม ปวดข้อ และมีอาการคล้ายไข้หวัดหรือไข้หวัดใหญ่ บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการทางสมองร่วมด้วย เช่น สมอง หรือเยื่อหุ้มสมองอักเสบ มีไข้สูง คอแข็ง ซึม ชัก และหมดสติ

๕) ไข้เหลือง (Yellow Fever) มีอาการไข้สูงเฉียบพลันเป็นระยะเวลา ๕ - ๗ วัน ปวดศีรษะ ปวดหลัง อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน อาจมีเลือดกำเดา เลือดออกในปาก และถ่ายเป็นเลือด จะมีอาการตัวเหลือง หรือตาเหลืองในระยะแรก อาจมีอาการมากขึ้นในระยะต่อมา และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๖) โรคไข้ลาสซา (Lassa Fever) มีไข้ ปวดศีรษะ เจ็บคอ ไอ อาเจียน ท้องร่วง เจ็บหน้าอก และปวดบริเวณช่องท้อง อาการไข้จะยังคงมีอยู่ตลอดเวลา หรืออาจไข้สูงเป็นระยะ มีอาการตาอักเสบ คออักเสบและเป็นหนอง บางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการเลือดออก ซ็อก มีอาการบวมที่หน้าและคอ จะมีปริมาณเกล็ดเลือดลดลงและการทำงานของเกล็ดเลือดผิดปกติ บางรายอาจมีอาการหูหนวกจากพยาธิสภาพที่เส้นประสาทสมองคู่ที่ ๘

๗) โรคติดเชื้อไวรัสนิปห์ (Nipah Virus Disease) มีอาการคล้ายเป็นหวัด มีไข้สูง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ สมองอักเสบ บางรายอาจมีอาการของระบบทางเดินหายใจร่วมด้วย หรืออาจมี อาการไข้ร่วมกับอาการทางระบบประสาท เช่น วิงเวียนศีรษะ เดินโซเซ ซึม สับสน หรือชัก มีการเคลื่อนไหวของลูกตาผิดปกติ แขนและขามีการกระตุก ความดันโลหิตและชีพจรแปรปรวน และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๘) โรคติดเชื้อไวรัสมาร์บวร์ก (Marburg Virus Disease) มีอาการไข้สูงเฉียบพลัน อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อและปวดศีรษะมาก ตามมาด้วยอาการเจ็บคอ อาเจียน ท้องเสีย และมีผื่นนูนแดงตามตัว มีอาการเลือดออกง่ายซึ่งมักเกิดร่วมกับภาวะตับถูกทำลาย ไตวาย มีอาการทางระบบประสาทส่วนกลาง ซ็อก อวัยวะหลายระบบเสื่อมหน้าที่ และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๙) โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola Virus Disease - EVD) มีอาการไข้ อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ และเจ็บคอ ตามมาด้วยการอาเจียน ท้องเสีย และมีผื่นขึ้น บางรายจะมีเลือดออกทั้งในอวัยวะภายในและภายนอก ในรายที่มีอาการรุนแรงจะพบว่ามีตับวายหรือไตวาย และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ ส่วนใหญ่มักมีประวัติสัมผัสกับผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วยหรือตายด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola Virus Disease-EVD)

๑๐) โรคติดเชื้อไวรัสเฮนดรา (Hendra Virus Disease) มีอาการไข้สูง ปวดศีรษะ เจ็บคอ วิงเวียน ซึม และสับสน หรืออาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ ในระยะแรกมักจะพบอาการปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๑๑) โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome - SARS) มีอาการไข้สูง ปวดตามตัว ปวดศีรษะ บางรายอาจมีอาการของระบบทางเดินหายใจเล็กน้อย อาจมีอาการถ่ายเหลว อาการปอดอักเสบ และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๑๒) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือโรคเมอร์ส (Middle East Respiratory Syndrome - MERS) มีอาการไข้ ไอ หอบ บางรายมีอาการในระบบทางเดินอาหาร เช่น ท้องเสีย

อาเจียน ในรายที่มีอาการรุนแรงมักมีอาการแสดงของโรคปอดอักเสบ ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว อวัยวะล้มเหลว โดยเฉพาะไตวาย และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

๑๓) วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (Extensively Drug - Resistant Tuberculosis (XDR - TB)) เป็นวัณโรคที่มีการดื้อยา ๔ ขนานร่วมกัน ได้แก่ ไอโซไนอะซิด (Isoniazid) โรฟแอมพิซิน (Rifampicin) กลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน (Fluoroquinolones) และกลุ่มยาทางเลือกที่สองที่เป็นยาชนิดฉีด (Second - line injectable drugs) มีอาการไอเรื้อรังหรือไอเป็นเลือด เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย มีไข้ เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อย สามารถแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นได้ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบ การหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้”๑

๑๔) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต”๒

โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ตาม พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ

๑) กามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง (Lymphogranuloma Venereum หรือ Granuloma Inguinale) มีอาการตุ่มหรือแผลดั้น ๆ บริเวณอวัยวะเพศซึ่งมักไม่เป็นที่สังเกต ต่อมาเชื้อลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบ ทำให้เกิดอาการปวด บวมโต อาจอักเสบกลายเป็นฝีหนอง และแตกเป็นหนองในที่สุด โดยไม่มีแผลอักเสบบริเวณขา เท้า หรือทวารหนัก

๒) การติดเชื้อในโรงพยาบาล (Health Care-associated Infection หรือ Hospital-Acquired Infection) เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อของอวัยวะต่าง ๆ ในผู้ป่วยที่ได้รับเชืochromeรับไว้รักษา ที่โรงพยาบาล รวมถึงการติดเชื้อในบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้รับเชื้อจากการปฏิบัติงาน โดยมักมีอาการไข้ และอาการอื่นร่วมด้วยขึ้นอยู่กับอวัยวะที่ติดเชื้อ

๓) ไข้กาฬหลังแอ่น (Meningococcal Meningitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ อาเจียน ชิม ต่อมาอาจพบอาการชัก ไข้สูง ไม่รู้สึกตัวจนถึงหมดสติ มีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง อาจพบจ้ำเลือดรุนแรง และอาจมีอาการช็อกได้รวดเร็วในรายที่เกิดอาการของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต

๔) ไข้ดำแดง (Scarlet Fever) มีอาการไข้ เจ็บคอ มีผื่นแดงตามลำคอ รักแร้ ลำตัว แขน หรือขา ลักษณะของผื่นเมื่อสัมผัสจะคล้ายกระดาษทราย ใบหน้าแดง ริมฝีปากซีด และอาจมีปื้นขาว ที่ลิ้น ซึ่งภายหลังจะลอกออกทำให้ลิ้นมีลักษณะบวมแดง

๕) ไข้เด็งกี (Dengue Fever) มีอาการไข้อย่างเฉียบพลัน ร่วมกับผลการตรวจนับเม็ดเลือดอย่างสมบูรณ์ พบเม็ดเลือดขาวต่ำกว่า ๕,๐๐๐ เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร และมีลิมโฟไซต์เด่นชัด และมีอาการปวดศีรษะมาก ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อหรือกระดูก ปวดกระบอกตา มีผื่น ปรากฏผลการทดสอบทูร์นิเกต์ให้ผลบวก มีอาการของเลือดออก เช่น เลือดกำเดา เลือดออกตามไรฟัน อุจจาระสีดำ ในกรณีผู้หญิงมีประจำเดือนมากกว่าปกติ หรือมีจุดเลือดตามร่างกาย ปรากฏร่วมด้วยอย่างน้อยสองอาการ

กรณีไข้เลือดออกเด็งกี (Dengue Hemorrhagic Fever) ผู้ป่วยมีอาการไข้อย่างเฉียบพลัน และมีอาการเลือดออก หรือปรากฏผลการทดสอบทูร์นิเกต์ให้ผลบวกอย่างหนึ่งอย่างใด และมีอาการแสดงที่บ่งถึงการรั่วของพลาสมา ตามผลการตรวจที่ปรากฏจำนวนเกล็ดเลือดต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร หรือความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงอัดแน่น หรือค่าฮีมาโตคริตเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๒๐ จากปกติ และอาจมีการพบภาวะมีน้ำในโพรงเยื่อหุ้มปอด

๑ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๗ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕.

๒ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓. (๒๕๖๓, ๒๙ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๗.

กรณีไข้เลือดออกช็อกเด็งกี (Dengue Shock Syndrome) ผู้ป่วยไข้เลือดออกเด็งกีที่มีภาวะความดันโลหิตต่ำซึ่งนำไปสู่ภาวะช็อก หรือผลต่างของความดันซิสโตลิก และความดันไดแอสโตลิก แคลกว่า ๒๐ มิลลิเมตรปรอท

๖) ไข้ปวดข้อชุกหลาย (Chikungunya Fever) มีอาการไข้สูง มีผื่น ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก หรือข้อ ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา และมีเลือดออกตามผิวหนัง

๗) ไข้มาลาเรีย (Malaria) มีอาการไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ ร่างกายอ่อนเพลีย คลื่นไส้ ปวดท้อง อาเจียน ท้องร่วง และตับและม้ามโต ตาเหลือง หรือร่างกายซีด กรณีที่มีอาการรุนแรง การทำงานของอวัยวะสำคัญต่าง ๆ จะสูญเสียหน้าที่ไป เช่น หมดสติ น้ำท่วมปอด หรือไตวาย

๘) ไข้ไม่ทราบสาเหตุ (Pyrexia of Unknown origin หรือ Fever of Unknown origin) มีอาการไข้เป็นระยะเวลามากกว่า ๓ สัปดาห์ และเมื่อมีการตรวจทางห้องปฏิบัติการ โดยแพทย์เฉพาะทาง เป็นระยะเวลา ๑ สัปดาห์แล้ว ยังไม่สามารถหาสาเหตุของไข้ได้

๙) ไข้สมองอักเสบชนิดญี่ปุ่น (Japanese Encephalitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน และอาจพบน้ำมูกหรือไอร่วมด้วย เป็นระยะเวลา ๒ - ๔ วัน ต่อมาจะพบ การเปลี่ยนแปลงทางระดับความรู้สึกตัว เช่น ซึม สับสน พฤติกรรมเปลี่ยน หรือไม่รู้สึกรู้ตัว อาจมีอาการ แขนหรือขาอ่อนแรง ชักทั้งตัวหรือเฉพาะบางบริเวณ หรืออาการเซ ร่วมด้วย

๑๐) ไข้สมองอักเสบไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Unspecified Encephalitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน และอาจพบน้ำมูกหรือไอร่วมด้วยเป็นระยะเวลา ๒ - ๔ วัน ต่อมาจะพบ การเปลี่ยนแปลงทางระดับความรู้สึกตัว เช่น ซึม สับสน พฤติกรรมเปลี่ยน หรือไม่รู้สึกรู้ตัว และอาจมี อาการชักทั้งร่างกายหรือเฉพาะบางบริเวณ แขนหรือขาอ่อนแรง หรืออาการเซ ร่วมด้วย

๑๑) ไข้หวัดนก (Avian Influenza) มีอาการไข้ และอาจมีอาการปวดกล้ามเนื้อ ไอ หรือ หายใจผิดปกติร่วมด้วย หรือแพทย์สงสัยว่าเป็นปอดบวมหรือติดเชื้อไข้หวัดนก

๑๒) ไข้หวัดใหญ่ (Influenza) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ไอ เจ็บในลำคอ ร่างกายอ่อนเพลีย และอาจมีอาการคัดจมูก หรือเยื่อบุตาอักเสบ ซึ่งอาการจะทุเลาลงภายใน ๒ - ๗ วัน แต่อาการอ่อนเพลีย และไอจะทุเลาลงภายหลังอาการอื่น ๆ

๑๓) ไข้หัด (Measles) มีอาการไข้ มีผื่นนูนแดงขึ้นทั่วร่างกายเป็นระยะเวลามากกว่า ๓ วัน โดย ผื่นจะขึ้นบนใบหน้าแล้วกระจายไปทั่วร่างกายภายในเวลา ๒ - ๓ วัน ภายหลังผื่นลดลงจะปรากฏ เป็น สีแดงคล้ำอยู่หลายวัน อาจตรวจพบตุ่ม เป็นระยะเวลา ๑ - ๒ วัน และอาจมีอาการไอ มีน้ำมูกไหล หรือตาแดงร่วมด้วย

๑๔) ไข้หัดเยอรมัน (Rubella) มีอาการไข้ต่ำ ต่อมน้ำเหลืองโตทั่วตัว ปวดข้อ ข้ออักเสบ และ ตาแดง มีผื่นแดงทั่วร่างกายอย่างเฉียบพลัน โดยผื่นจะขึ้นทั่วร่างกายภายในระยะเวลา ๑ - ๒ วัน ของ การมีไข้ และผื่นจะหายไปภายในระยะเวลา ๓ วันหลังจากมีอาการ ซึ่งผื่นจะไม่มีการเปลี่ยนจาก สีแดง กลายเป็นสีคล้ำ

๑๕) ไข้เอนเทอริค (Enteric Fever) มีอาการไข้ ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด จุก หรือแน่นบริเวณใต้ชายโครงขวาเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกายและ ตา เหลือง ทั้งนี้ ต้องไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของตับ

๑๖) ไข้เอนเทอโรไวรัส (Enterovirus) มีอาการไข้ และหอบเหนื่อยอย่างเฉียบพลัน ในกรณี ติดเชื้อในระบบประสาทส่วนกลางจะมีอาการแสดงบ่งชี้บางอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ชักหรือเกร็ง สั่น หรือแขน และขาอ่อนแรง ทั้งนี้ผู้ป่วยจะมีหรือไม่มีผื่นหรือตุ่มน้ำที่ฝ่ามือฝ่าเท้าก็ได้

๑๗) คอตีบ (Diphtheria) มีอาการไข้ เจ็บในลำคอซึ่งอาจจะมีแผ่นฝ้าสีขาวปนเทา และ เลือดออกง่าย ในกรณีขั้นรุนแรงอาจมีอาการคอบวมซึ่งอาจเป็นข้างเดียวหรือทั้งสองข้างก็ได้ และ อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนการอุดตันของทางเดินหายใจ

๑๘) คางทูม (Mumps) มีอาการไข้ต่ำ ปวดบวมอย่างเฉียบพลันบริเวณต่อมน้ำลาย บริเวณหน้าหูอีกเสบ อาจเป็นข้างเดียวหรือสองข้างก็ได้ โดยไม่มีสาเหตุอื่น บางครั้งอาจมีอาการเจ็บคอ เวลากลืนน้ำลาย ปวดขากรรไกรเวลาเคี้ยวอาหาร มีอาการอักเสบของต่อมน้ำลาย อาจตรวจพบ รอยแดง และอาการบวมบริเวณรูเปิดของท่อน้ำลายในช่องปาก และอาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ

๑๙) ซิฟิลิส (Syphilis) มีอาการสำคัญแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ ๑** ระยะแผลริมแข็ง เป็นตุ่มแดงแตกออกเป็นแผลนูนแข็ง ส่วนใหญ่มักเป็นที่ อวัยวะสืบพันธุ์ มักมีแผลเดียว พื้นแผลสะอาด และมีน้ำเหลืองปนเลือดคลุกกันแผล ซึ่งแผลอาจหายได้เอง โดยไม่มีอาการเจ็บปวด และต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบอาจจะโตและไม่เจ็บปวด อาการเหล่านี้จะเกิด ภายหลังได้รับเชื้อประมาณ ๑๐ - ๙๐ วัน **ระยะที่ ๒** ระยะออกผื่น มีผื่นขึ้นตามตัว และบริเวณฝ่ามือและฝ่าเท้า ไม่คัน อาจมีไข้ต่ำ รู้สึกไม่สบาย ปวดศีรษะ ปวดตามข้อ ผมหงอกขึ้น ร่วง และต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบ หลังหู และข้อศอกโตอาจเจ็บเล็กน้อย อาการเหล่านี้จะเกิดหลังระยะที่ ๑ ประมาณ ๔ - ๖ สัปดาห์ **ระยะที่ ๓** เชื้อเข้าไปทำลายอวัยวะภายในที่สำคัญ ทำให้เกิดความพิการได้ เช่น เส้นเลือดใหญ่ โป่งพอง หัวใจพิการ มีอาการทางจิต ประสาท มีแผลเรื้อรังที่อวัยวะต่าง ๆ กระจุกกระจุก อาการเหล่านี้จะเกิดขึ้น ภายหลังได้รับเชื้อแล้วประมาณ ๕ - ๑๐ ปี

๒๐) บาดทะยัก (Tetanus) มีอาการกล้ามเนื้อหดเกร็งอย่างเฉียบพลัน จะมีความรู้สึกปวดบริเวณกล้ามเนื้อ ขากรรไกรแข็งและคอแข็ง กลืนลำบาก และกล้ามเนื้อเกร็งทั่วร่างกาย โดยที่กล้ามเนื้อจะเกร็งหรือกระตุกเมื่อสัมผัสสัมผัส แสง เสียง ทั้งนี้ การรับรู้และสติไม่มีการเปลี่ยนแปลง

กรณีบาดทะยักในเด็กแรกเกิด โดยเด็กจะร้องและดูดนมได้อย่างปกติภายหลังคลอดจนถึงอายุ ๒ วัน แต่จะเริ่มป่วยภายในอายุ ๓ - ๒๘ วัน มีอาการไม่สามารถดูดนมได้ มีอาการคอแข็ง หลังแข็ง และอาจมีอาการตกใจง่าย หรือชักเกร็งเมื่อสัมผัสสัมผัส แสง และเสียง

๒๑) โปลิโอ (Poliomyelitis) มีอาการกล้ามเนื้ออัมพาตอ่อนปวกเปียกแบบเฉียบพลันของแขนหรือขาตั้งแต่หนึ่งข้างขึ้นไป โดยไม่ได้สูญเสียในส่วนของความรู้สึก และมีอาการไข้ในขณะที่เริ่มมีอัมพาต ซึ่งอาการอัมพาตที่เกิดขึ้นบริเวณแขนทั้งสองข้างหรือขาทั้งสองข้างจะไม่เท่ากัน เว้นแต่ในรายที่มีอาการ ชันรุนแรง

๒๒) แผลริมอ่อน (Chancroid) มีอาการเป็นแผลบริเวณอวัยวะเพศ เริ่มต้นด้วยตุ่มแดง ลูกกลมเป็นตุ่มหนอง และมักแตกเป็นแผล อาจมีแผลเดียวหรือหลายแผล ลักษณะของแผลจะมีขอบนิ่มกันแผลมีเศษเนื้อเยื่อเยื่อเยื่อ หากสัมผัสจะรู้สึกเจ็บ อาจพบต่อมน้ำเหลือง บริเวณขาหนีบบวมโตหรืออักเสบเป็นฝีร่วมด้วย

๒๓) พยาธิทริคิเนลลา (Trichinosis) มีอาการไข้ คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดตา หรือใบหน้า ร่างกาย และเท้าบวม

๒๔) พยาธิใบไม้ตับ (Liver fluke) มีอาการแน่นท้อง จุกแน่นใต้ลิ้นปี่และใต้ชายโครงด้านขวาหรือทั้งสองข้างรู้สึกร้อนบริเวณท้องร่วมกับอาการเบื่ออาหารน้ำหนักลดท้องอืดท้องเฟ้ออ่อนเพลีย ตรวจร่างกายพบตับโตเล็กน้อยถึงโตมาก และอาจกดเจ็บรายที่มีอาการรุนแรงเนื่องด้วยท่อน้ำดีอักเสบ จากการที่มีพยาธิจำนวนมากจะมีไข้สูง ตัวเหลือง ตาเหลือง ปัสสาวะมีสีเข้ม อุจจาระสีซีด คันตามตัว ซึ่งวินิจฉัยได้โดยการตรวจพบไข่พยาธิใบไม้ตับในอุจจาระ

๒๕) เมลิออยโดสิส (Meliodosis) มีอาการไข้สูง และอวัยวะต่าง ๆ อาจมีอาการอักเสบ เช่น ปอดอักเสบ ข้อกระดูกอักเสบ หรือมีฝีในปอด ฝีที่ต่อมน้ำเหลืองต่าง ๆ ฝีตามผิวหนัง หรือ ฝีในตับหรือม้ามร่วมด้วย โดยไม่พบเชื้อก่อโรคชนิดอื่น ๆ กรณีที่มีอาการรุนแรงอาจมีอาการช็อก หรือ อาการของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต

๒๖) เยื่อหุ้มสมองอักเสบจากพยาธิ (Eosinophilic meningitis) มีอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และมีอาการปวดศีรษะเล็กน้อยในช่วงระยะเวลา ๒ - ๓ วัน ซึ่งอาการปวดจะกำเริบมากขึ้น

อย่างเฉียบพลัน สายตาเสื่อม หลังและคอแข็ง ชีม หมดสติ ผิวหนังชา แขนและขาอ่อนแรง ใบหน้า และกล้ามเนื้อตาเป็นอัมพาต ชักกระตุก มีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง และระดับ ความรู้สึกตัวอาจปกติจนถึงขั้นโคม่า ในกรณีเด็กอาจพบกระหม่อมหน้าโป่งตึง

๒๗) เยื่อหุ้มสมองอักเสบไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Unspecified meningitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ อาเจียน และซึม ต่อมาอาจมีอาการชักกรวมด้วย เมื่อตรวจร่างกายขณะมีอาการไข้ ระดับความรู้สึกตัวอาจปกติจนถึงภาวะที่ผู้ป่วยไม่รู้สีกตัว และมีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง

๒๘) เริ่มของอวัยวะสืบพันธุ์และทวารหนัก (Anogenital Herpes) มีอาการแสบ คัน มีตุ่มน้ำใสปรากฏอยู่เป็นกลุ่ม ต่อมาตุ่มแตกเป็นแผล มักมีรอยโรคหลายแห่ง แผลหายช้า ถ้าเป็น การเกิดโรคซ้ำแผลมักจะตกสะเก็ดหายได้เองภายใน ๑ - ๒ สัปดาห์ บริเวณที่พบบ่อย ได้แก่ อวัยวะเพศชาย และหญิง ปากช่องคลอด ปากมดลูก หรือทวารหนัก บางครั้งอาจพบรอยโรคที่ริมฝีปาก รวมด้วย

๒๙) โรคตับอักเสบจากเชื้อไวรัส ชนิด เอ บี ซี ดี และ อี (Viral hepatitis A, B, C, D and E) มีอาการไข้เฉียบพลัน ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด และจุดแค้นบริเวณ ไตซ้ายโครงขวา ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกายและตาเหลือง ตรวจพบเชื้อไวรัสตับอักเสบ หรือ ภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสตับอักเสบนชนิดใดชนิดหนึ่งโดยไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของ ตับอักเสบเฉียบพลัน

๓๐) โรคตาแดงจากไวรัส (Viral Conjunctivitis) มีอาการปวดตา เยื่อบุตาอักเสบ และมีอาการเลือดออกใต้เยื่อบุตา ซึ่งอาการเลือดออกจะทุเลาลงภายใน ๗ - ๑๒ วัน อาจพบอาการแทรกซ้อน ทางระบบประสาท ทำให้มีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงแบบปวกเปียกได้

๓๑) โรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease) มีอาการไข้ ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ ตาแดง บางกรณีอาจมีผื่นนูนแดงขึ้นตามร่างกาย

๓๒) โรคติดเชื้อสเตรปโตคอคคัสซูอิส (Streptococcus Suis Infection) มีอาการของเยื่อหุ้มสมองอักเสบ เช่น ไข้ ปวดศีรษะ คอแข็ง อาเจียน กลัวแสง สับสน และอาจจะสูญเสียการได้ยิน จนถึงขั้นหูหนวกถาวร มีอาการเวียนศีรษะ ข้ออักเสบ หรือเนื้อเยื่อใต้ผิวหนังอักเสบ ในกรณีที่มีอาการ ของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต จะมีผลต่ออวัยวะต่าง ๆ เช่น ตับโต เยื่อบุหัวใจอักเสบ ปอดอักเสบ ลูกตาอักเสบ มีผื่นจ้ำเลือดทั่วร่างกาย และมีอาการช็อก ภายหลังที่หายจากอากาศ ปรวยแล้ว อาจมี ความผิดปกติของการทรงตัวและการได้ยิน

๓๓) โรคเท้าช้าง (Elephantiasis Lymphatic Filariasis) มีอาการไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดบวมแดงร้อนบริเวณต่อมและทางเดินน้ำเหลือง ซึ่งอาการจะเกิดขึ้นทันทีและหายไปภายในระยะเวลา ๒ - ๓ วัน กรณีที่มีอาการเรื้อรังนั้นอาการจะกำเริบอย่างซ้ำ ๆ หรือมีการอุดตันของทางเดินน้ำเหลือง บางกรณีจะมีอวัยวะบวมโต โดยเฉพาะแขน ขา หรืออวัยวะเพศ

๓๔) โรคบรูเซลโลสิส (Brucellosis) มีอาการไข้สูงและต่ำสลับกัน หนาวสั่น มีเหงื่อออกมาก ในเวลากลางคืน ปวดเมื่อยตามข้อและกล้ามเนื้อ ร่างกายอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร และตัวเหลืองซีด

๓๕) โรคปอดอักเสบ (Pneumonitis หรือ Pneumonia) มีอาการไข้ และอาจมีอาการปวดกล้ามเนื้อ ไอ และหายใจผิดปกติร่วมด้วย หรือแพทย์สงสัยว่าเป็นปอดบวม หรือติดเชื้อกลุ่มโรคไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (โรคเมอร์ส) หรือไม่สามารถหาสาเหตุได้เป็นต้นร่วมกับมีประวัติเป็นโรคในบุคคลากรทาง การแพทย์ และ สาธารณสุข หรือปอดอักเสบเป็นกลุ่มก้อนซึ่งเกิดในกรณีผู้ป่วยตั้งแต่ ๒ รายขึ้นไป ที่มีความเชื่อมโยง ทางระบาดวิทยา หรือติดเชื้อในชุมชน ที่ต้องใส่ท่อช่วยหายใจภายใน ๔๘ ชั่วโมง หรือ เสียชีวิตหลังจาก เข้ารักษาในโรงพยาบาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง อย่างใดอย่างหนึ่ง

๓๖) โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ ร่างกายอ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ชา และเจ็บเสียวบริเวณแผลที่ถูกสัตว์กัดรวมทั้งบริเวณใกล้เคียง และคันอย่างรุนแรง ที่แผลและบางส่วน หรือทั่วร่างกาย กรณีเกิดอาการคลุ้มคลั่ง จะมีอาการกระวนกระวายไวต่อ

สิ่งเร้าแล้วเข้าสู่ภาวะสับสน กลืนลำบาก ระบบประสาทอัตโนมัติผิดปกติทำให้เกิดอาการเหงื่อออกมาก น้ำตาไหล ขนลุก ม่านตาขยาย น้ำลายมาก หลังอสุจิโดยควบคุมไม่ได้ ก้าวร้าว ประสาทหลอน และอาจมีอาการชัก หายใจหอบ หรือ หมดสติ

กรณีเกิดอาการอัมพาต จะมีอาการผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติ มีอาการอัมพาต ของแขนหรือขา ไม่มีการตอบสนองเมื่อตรวจปฏิกิริยาตอบสนองชนิดลึก กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ มีอาการอ่อนแรงโดยเริ่มจากบริเวณแขน หรือ ขาที่ถูกกัดไปสู่แขนหรือขาอื่น ๆ ความรู้สึกตอบสนองต่อ ความเจ็บปวดลดลง พูดไม่ชัด กลืนลำบาก น้ำลายมาก อาจจะมีอาการกล้ามเนื้อ และกล้ามเนื้อ

๓๗) โรคมือเท้าปาก (Hand Foot and Mouth Disease) มีตุ่มใส หรือแผลร้อนในเกิดขึ้นหลายแผลในปาก และมีอาการเจ็บ มีผื่นแดงหรือตุ่มใส ขนาดเล็กที่บริเวณฝ่ามือ นิ้วมือ ฝ่าเท้า หรือ ก้น และมีอาการไข้เป็นระยะเวลา ๕ - ๗ วัน

๓๘) โรคเรื้อน (Leprosy) มีอาการผิวหนังเป็นวงต่างซึ่งมีสีจางกว่าสีผิวปกติหรือสีแดง หรือ นูนหนาแดง เป็นตุ่มผื่นหรือแผ่น ซึ่งชาหยิกไม่เจ็บ หรือแห้งเหี่ยวไม่ออก และขนร่วง หากไม่รักษา อาจเกิดความพิการบริเวณมือและเท้า และเป็นแผลเรื้อรัง

๓๙) โรคชิชมาเนีย (Leishmaniasis) มีอาการหลายระดับตั้งแต่ไม่มีอาการใด ๆ จนถึง การติดเชื้อของอวัยวะภายใน กรณีโรคชิชมาเนียชนิดเกิดแผลที่ผิวหนัง เป็นแผลเรื้อรังตามผิวหนังในบริเวณที่ถูกกรีนฝอยทรายกัด ซึ่งรอยโรคอาจจะปรากฏให้เห็นบนผิวหนังภายในระยะเวลา ๒ - ๓ วัน หรือภายหลังออกจากพื้นที่ ที่มีการระบาด อาจปรากฏรอยโรคเป็นระยะเวลานานกว่านั้นก็ได้ มีตุ่มหรือแผลเกิดขึ้นเพียงแห่งเดียว หรือหลายแห่ง ซึ่งรอยโรคจะเริ่มต้นมีตุ่มเล็กแดงกลมแข็ง ภายหลังจะมีขนาดใหญ่ขึ้นมีสะเก็ดน้ำเหลืองปกคลุม เมื่อแตกออกจะเกิดเป็นแผลที่ขยายขนาดอย่างช้า ๆ และมีแผลแดงคัน ขอบเขตชัดเจน ขอบแผลยกขึ้นตรงกลางแผลมีเนื้อที่งอกขึ้นมาใหม่แทนเนื้อที่เสียไปปรากฏให้เห็นชัดเจน

กรณีโรคชิชมาเนียชนิดก่อเกิดสภาพอวัยวะภายใน เป็นการติดเชื้อของอวัยวะภายในร่างกาย โดยเฉพาะไขกระดูก ม้าม ต่อม้ำเหลือง และตับ เป็นต้น จะมีอาการไข้เรื้อรัง น้ำหนักลดอย่างต่อเนื่อง ตัวซีดท้องอืดและโตขึ้นม้ามและตับโตมีเลือดออกได้ง่าย เช่น เลือดกำเดาไหลเลือดออกตามไรฟันต่อม้ำเหลืองโต ผิวหนังสีคล้ำขึ้น และร่างกายอ่อนเพลีย

๔๐) โรคเลปโตสไปโรสิส (Leptospirosis) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น ปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง โดยเฉพาะบริเวณขาและน่อง ตาแดง และไอแห้ง หรือไอมีเสมหะปนเลือด บางกรณีอาจมีอาการทางระบบประสาท เช่น ปวดศีรษะชนิดรุนแรง คอแข็ง สติการรับรู้เปลี่ยนแปลง เป็นต้น ในกรณี ที่มีอาการรุนแรงอาจมีอาการไตวาย ปัสสาวะออกน้อยหรือไม่ออก การหายใจล้มเหลว อาการดีซ่าน หรือเลือดออกผิดปกติตามอวัยวะต่าง ๆ เช่น อาเจียนเป็นเลือด ถ่ายอุจจาระเป็นสีดำ ไอเป็นเลือดสด เป็นต้น

๔๑) โรคสคริปไทฟัส (Scrub Typhus) มีอาการไข้เฉียบพลัน ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดกระบอกตา ตาแดง ต่อม้ำเหลืองโตและเจ็บ อาจมีอาการไอแห้ง อาจมีผื่นนูนแดง ซึ่งจะหายภายใน ๒ - ๓ วัน และแผลมีลักษณะคล้ายถูกบุหรี่จี้ในบริเวณใต้ร่มผ้า เช่น รักแร้ ขาหนีบ ในกรณีที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการซึม สมองอักเสบ ปอดบวม ร่างกายและตาเหลือง

๔๒) โรคสุกใส หรืออีสุกอีใส (Varicella, Chickenpox) มีอาการไข้ต่ำ มีผื่นทั้งชนิดนูนแดง และตุ่มใส ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกันทั่วร่างกาย แต่จะตกสะเก็ดไม่พร้อมกัน ลักษณะของผื่นมักขึ้นเป็นกลุ่ม และมีตุ่มใสขึ้นตามร่างกาย โดยมีลักษณะของน้ำในตุ่มใสอาจจะใส หรือขุ่นก็ได้

๔๓) โรคอัมพาตกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียกเฉียบพลัน (Acute Flaccid Paralysis : AFP) กรณีที่มีอาการรุนแรงจะมีไข้สูง ปวดศีรษะ เจ็บคอ คลื่นไส้ และท้องเดินหรือท้องผูก ต่อมาอาจมีอาการคอแข็ง หลังแข็ง กล้ามเนื้อแขนและขามีอาการปวดเจ็บ เต้นกระตุก และอ่อนปวกเปียก อยาง

เฉียบพลัน โดยไม่ได้สูญเสียในส่วนของความรู้สึก และอาจเป็นอัมพาตของกล้ามเนื้อแขนและขา ในกรณีที่มีอาการรุนแรงมากอาจเป็นอัมพาตของกล้ามเนื้อที่ช่วยในการหายใจ

๔๔) โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (Acute diarrhea) มีอาการถ่ายอุจจาระเหลวอย่างน้อย ๓ ครั้ง หรือถ่ายเป็นน้ำหรือเป็นมูกเลือดอย่างน้อย ๑ ครั้ง ภายในระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง และ อาจมีอาการอื่นหรือมีอาการขาดน้ำร่วมด้วย

๔๕) โรคเอดส์ (Acquired Immunodeficiency Syndrome : AIDS) มีภาวะภูมิคุ้มกันของร่างกายบกพร่องจนไม่สามารถต่อสู้เชื้อโรค หรือสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ ที่เข้าสู่ร่างกาย ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ง่ายกว่าคนปกติ อาการแสดงมีหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ อาการทางเดินหายใจ เช่น ปอดอักเสบ อาการทางระบบทางเดินอาหาร เช่น อุจจาระร่วงแบบเป็น ๆ หาย ๆ ติดต่อกัน อาการทางระบบประสาทส่วนกลาง หรือมีไข้มึนที่ทราบสาเหตุ นอกจากนี้ผู้ป่วยจะมีน้ำหนักตัวลดลงอย่างรวดเร็ว ซบผอม อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย และอาจมีต่อมน้ำเหลืองโต หรืออาจพบว่ามีมะเร็งบางชนิดเกิดขึ้นก็ได้

๔๖) โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax) การติดเชื้อแอนแทรกซ์ที่ผิวหนัง จะมีอาการคัน เกิดตุ่มน้ำใสบนผิวหนังบริเวณที่รับเชื้อ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นตุ่มสีแดงแล้วกลายเป็นตุ่มหนอง และจะมีตุ่มใหม่เกิดขึ้น รอบ ๆ แผลเดิม ต่อมน้ำเหลืองที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่รับเชื้อจะบวมโต การติดเชื้อแอนแทรกซ์ทางเดินอาหารบริเวณช่องปาก และช่องท้อง แผลจะมีลักษณะคล้ายที่เกิดบริเวณผิวหนัง มีอาการปวด มวนท้องอย่างรุนแรง คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด ช็อกหมดสติ และถึงแก่ความตายได้ การติดเชื้อแอนแทรกซ์ทางเดินหายใจ มีอาการระยะแรกเหมือนกับการติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจทั่วไป ต่อมามีอาการหายใจไม่เต็มอิ่ม หายใจติดขัด มีไข้สูง เจ็บหน้าอก ไอแห้ง อาจมีอาการของเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ช็อกหมดสติ และถึงแก่กรรมภายใน ๓ - ๕ วัน

๔๗) วัณโรค (Tuberculosis) มีอาการไอ อ่อนเพลีย มีไข้ต่ำ ร่างกายจะผอมลง เสียเหงา เจ็บหน้าอก และไอเป็นเลือด อาจเป็นวัณโรคที่ปอด เยื่อหุ้มสมอง ต่อมน้ำเหลือง หรือที่อวัยวะอื่นได้

๔๘) ไวรัสตับอักเสบบีไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Hepatitis) อาการไข้ เฉียบพลัน ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด และจุดแค้นบริเวณใต้ชายโครงขวา ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกายและตาเหลืองโดยไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของตับอักเสบบีเฉียบพลัน

๔๙) หนองใน (Gonorrhoea) ในกรณีผู้ชาย มีถ่ายปัสสาวะบ่อย ขัดเบา มีหนองในท่อปัสสาวะ ถ้าเป็นมากลูกอัณฑะจะบวมโต และเจ็บมาก ในกรณีผู้หญิง มีตกขาว ถ่ายปัสสาวะบ่อย แสบ ขัดเบา มีหนองไหลทางช่องคลอด และท่อปัสสาวะ หรืออาจไม่มีอาการ ถ้าเป็นมากปีกมดลูก จะอักเสบ ทำให้รู้สึกปวดท้องน้อย

๕๐) หนองในเทียม (Non Gonococcal Urethritis: NGU) มีอาการปัสสาวะแสบ ขัด หรือคันในท่อปัสสาวะ ท่อปัสสาวะอักเสบ และอาจมีมูกใสหรือขุ่นไหลซึมออกมา ในกรณีผู้หญิงส่วนใหญ่ ไม่มีอาการ แต่อาจมีตกขาวมากกว่าปกติ และคันบริเวณปากช่องคลอด

๕๑) หูดอวัยวะเพศและทวารหนัก (Condyloma Acuminata หรือ Venereal Warts) มีอาการพบรอยโรคบริเวณอวัยวะเพศซึ่งมีได้หลายแบบ คือ ภาวะหูดหงอนไก่ มีลักษณะเป็นติ่งเนื้อ สีชมพูออกขาวนูนออกทางด้านนอก ดูคล้ายหงอนไก่หรือดอกกะหล่ำ ในกรณีผู้ชายมักพบบริเวณด้านในของหนังหุ้มปลาย อาจเกิดที่ปากท่อปัสสาวะ และงอกลามลึกเข้าไปภายใน ในกรณีผู้ชายรักแร้วมเพศ มักพบหูดบริเวณรอบทวารหนักซึ่งอาจลุกลามเข้าไปภายในได้ ผู้หญิงมักพบที่ปากช่องคลอด กรณีหูดชนิดแบนราบ มักพบบริเวณปากมดลูกลักษณะแบนราบ กรณีตุ่มขนาด ๓ - ๔ มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดง ม่วง หรือดำ ผิวเรียบ หรือขรุขระเล็กน้อย มักเกิดขึ้นครั้งเดียวพร้อมกันหลายตุ่ม และอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม กรณีหูดยักษ์ เป็นหูดขนาดใหญ่ที่โตเร็วมากจนกลายเป็นก้อนใหญ่ปกคลุมอวัยวะเพศไว้ทั้งหมด

๕๒) อหิวาตกโรค (Cholera) มีอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำอย่างมาก อาเจียน ตาโหล ผิวหนังเหี่ยวย่น หรือปัสสาวะน้อยหรือไม่ปัสสาวะ ถ้าไม่ได้รับการรักษา ผู้ป่วยจะถึงแก่กรรมได้อย่างรวดเร็ว โรคนี้สามารถระบาดลุกลามได้

๕๓) อาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (Adverse Event Following Immunization: AEFI) มีอาการหรือมีความผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น มีไข้สูง ชัก กล้ามเนื้ออ่อนแรง มีผื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นอาการภายหลังที่ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคภายในระยะเวลา ๔ สัปดาห์

๕๔) อาหารเป็นพิษ (Food Poisoning) มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเสีย ไม่รุนแรง ซึ่งอาการเกิดขึ้นภายในระยะเวลา ๖ - ๒๔ ชั่วโมง ภายหลังได้รับเชื้อแบคทีเรียที่สร้างสารพิษ ในกรณีได้รับสารพิษบางชนิดอาจมีอาการทางระบบประสาทร่วมด้วย

๕๕) ไอกรน (Pertussis) ในระยะแรก มีน้ำมูก ไอ และอาจมีไข้ต่ำ ตาแดง น้ำตาไหล เป็นระยะเวลาประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์ ในระยะที่สอง มีอาการไอมากขึ้นเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ขึ้นไป เมื่อหายใจเข้าจะมีเสียงวูบระหว่างหรือหลังไอ กรณีเด็กเล็กอาจมีอาเจียนหลังไอ กรณีเด็กทารกอาจมีอาการเขียวระหว่างไอและอาจมีเลือดออกใต้เยื่อปอด ในระยะฟื้นตัว มีอาการไอ เป็นชุด ๆ ซึ่งจะค่อย ๆ ลดลงทั้งความรุนแรงของการไอและจำนวนครั้ง แต่จะยังมีอาการไอ หลายสัปดาห์ ระยะของโรคทั้งหมดถ้าไม่มีโรคแทรกซ้อน จะใช้เวลาประมาณ ๖ - ๑๐ สัปดาห์

๒. หลักการป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๒.๑ ความเป็นมาของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบรายงานผู้ป่วยติดเชื้อรายแรกในประเทศจีน (๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๒) ซึ่งประเทศจีนได้ประกาศอย่างเป็นทางการว่า โรคปอดติดเชื้อที่ไม่ทราบสาเหตุดังกล่าวนี้เกิดจากเชื้อ coronavirus สายพันธุ์ใหม่ (novel coronavirus) เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓^๓

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบตั้งแต่ มกราคม ๒๕๖๓ โดยผู้เดินทางท่องเที่ยวชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน จึงมีการประกาศปิดเมืองอู่ฮั่น จากการประเมินสถานการณ์และการแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓^๔

สำหรับประเทศไทย พบว่า ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง โดยในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายแรกในประเทศไทย ที่เป็นนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ส่วนวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยคนไทยรายแรกที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ต่อมาการขยายพื้นที่ระบาดในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ติดเชื้อจากการเดินทางไปยังพื้นที่ระบาดอาจมีอาการเล็กน้อยทำให้ไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อ ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายแรกในประเทศไทยที่ไม่ได้กลับจากต่างประเทศ (คนขับรถแท็กซี่) ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ องค์การอนามัยโลกได้กำหนดชื่อทางการของโรคคือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (COVID-19) และกระทรวงสาธารณสุข

^๓ World Health Organization. Novel coronavirus (2019-nCoV). Situation report-1 21 January 2020. Geneva: World Health Organization; 2020. [cited 2020 Jun 18]. Available from: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation>

^๔ World Health Organization. Statement on the second meeting of the International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of novel coronavirus (2019-nCoV). [cited 2020 Jun 15]. Available from: [https://www.who.int/news-room/detail/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-\(2005\)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/news-room/detail/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-(2005)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-(2019-ncov))

ของประเทศไทยได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ จากนั้นได้พบผู้ป่วยเสียชีวิต และพบการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวและมีการระบาดเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นลักษณะโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก (pandemic) ต่อมานายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ และได้ประกาศข้อกำหนดตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) เพื่อติดตามสถานการณ์โรคทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากร เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สนับสนุนการเตรียมความพร้อมรับมือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุมระบบบริการสาธารณสุข และชุมชน โดยการทำงานแบบบูรณาการและร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่งทำให้การดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓) สำหรับประเทศไทย พบว่า สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คาดการณ์ได้ว่าจะดำเนินไปเป็น ๓ ระยะ ดังนี้^๕ ระยะที่ ๑ พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป้าหมายการควบคุมโรค คือ ป้องกันการแพร่เชื้อในประเทศ โดยมีมาตรการตอบโต้หลักคือการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคในผู้เดินทางจากต่างประเทศ และควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจาย โดยดูแลรักษาผู้ป่วยในห้องแยกโรค ในโรงพยาบาล หากค้นหาและควบคุมผู้ติดเชื้อได้ทั้งหมด ก็จะไม่มีการระบาดในประเทศ แต่ถ้ามีการแพร่เชื้อจากผู้เดินทางจากต่างประเทศสู่ประชาชนไทย สถานการณ์จะขยายสู่ระยะที่ ๒ ซึ่งพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในประเทศ และมีการระบาดในวงจำกัด เป้าหมาย คือ การควบคุมโรคให้อยู่ในวงจำกัด ใช้มาตรการตอบโต้หลัก คือ ควบคุมและชะลอการระบาด โดยการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยอย่างถี่ถ้วน ดูแลรักษาผู้ป่วยพร้อมควบคุมการติดเชื้อในสถานพยาบาล ติดตามเฝ้าระวังโรคในผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วย และสื่อสารแนะนำให้ประชาชนทั่วไปป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด หากดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การระบาดก็จะชะลอตัวและยุติลง แต่ถ้าควบคุมการแพร่เชื้อได้ไม่ดีพอ การระบาดก็จะขยายตัวสู่ระยะที่ ๓ และระยะที่ ๓ พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้าง ในประเทศไทย เป้าหมายของการควบคุมโรค คือ การบรรเทาความเสียหายและผลกระทบ มาตรการตอบโต้หลัก คือ การดูแลรักษาผู้ป่วยเพื่อให้มีผู้เสียชีวิตน้อยที่สุด และสื่อสารแนะนำให้ประชาชนป้องกันตนเองให้มากที่สุด

๒.๒ การแพร่เชื้อและการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การแพร่เชื้อโดยเชื้อนี้มีระยะฟักตัวตั้งแต่ 2 - 14 วัน สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนผ่านฝอยละออง จากการไอ จาม น้ำมูก น้ำลาย เสมหะของผู้ป่วย อัตราการแพร่กระจายเชื้อเฉลี่ย 2 - 4 คน ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากร ผู้ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีอาการระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ มีไข้ ไอ มีน้ำมูก หายใจถี่ หายใจลำบาก ในกรณีที่อาการรุนแรงมาก อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิต จากอาการแสดงที่เกิดขึ้นหลายประการคล้ายคลึงกับไวรัสชนิดอื่นที่ก่อให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจ จึงต้องอาศัยการ

^๕ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๓). คู่มือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย. นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

ทดสอบทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันเชื้อ โดยการรักษาจะเป็นการรักษาแบบประคับประคองเพื่อ บรรเทาอาการป่วยต่าง ๆ สำหรับกลุ่มเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อนี้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเพศทุกวัย แต่ใน กลุ่มเสี่ยงสูงที่อาจเกิดการสัมผัสเชื้อมาก ได้แก่ ผู้ที่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงต่อการสัมผัสโรคหรือประเทศ หรือเมืองที่มีการระบาดของโรคอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่เดินทางเข้า-ออกหรือแวะเปลี่ยนเครื่องบินใน ประเทศหรือเมืองที่มีการระบาดของโรคอย่างต่อเนื่อง บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข บุคคลที่ทำงานให้บริการนักท่องเที่ยว และผู้ที่มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี และมีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหลอดเลือด และหัวใจ เป็นต้น

๒.๓ การป้องกันและการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๒.๓.๑ การป้องกันการติดเชื้อแบบมาตรฐาน

การป้องกันการติดเชื้อแบบมาตรฐานนำมาใช้เมื่อให้การดูแลผู้ป่วยทุกรายใน สถานบริการสุขภาพ ไม่ว่าจะสงสัยหรือยืนยันว่าผู้ป่วยมีการติดเชื้อแล้ว การป้องกันการติดเชื้อแบบ มาตรฐาน นี้เป็นมาตรการแรกในการป้องกันการติดเชื้อ โดยถือว่าเลือดและสารน้ำจากร่างกายอื่น ๆ สารคัดหลั่ง และสิ่งขับถ่าย ยกเว้นเหงื่อ อาจมีเชื้อโรคที่สามารถแพร่กระจายได้ การป้องกันเหล่านี้ ประกอบด้วยการทำความสะอาดมือ การสวมถุงมือ เลือคลุม ผ้าปิดปาก จมูก แวนตา หรือเครื่อง ป้องกันใบหน้า ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของการปฏิบัติตัว ซึ่งต้องการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อ โดยมีหลักปฏิบัติดังนี้

๑) การทำความสะอาดมือ เป็นการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อกำจัดเชื้อโรค ก่อน-หลัง สัมผัสผู้ป่วยทุกครั้ง หรือก่อนทำหัตถการฉีดยา ทำแผล ฯลฯ ให้ถูกต้องตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ โดยมี หลักดังนี้ (๑) ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ก่อนและหลังใส่ถุงมือ (๒) ล้างมือด้วยน้ำยาทำลายเชื้อหรือ แอลกอฮอล์ ก่อนทำหัตถการในหอผู้ป่วย หรือ ก่อนการดูแลผู้ป่วยที่ไวต่อการติดเชื้อ และล้างมือ ด้วยน้ำยาทำลายเชื้อ หลังจากทำกิจกรรมที่สัมผัสเลือด สารคัดหลั่งจากอวัยวะภายในร่างกาย และ สิ่งขับถ่ายจากร่างกายผู้ป่วย

๒) การสวมถุงมือ ถุงมือใช้เพื่อป้องกันตัวเองและผู้ป่วยไม่ให้เกิดการติดเชื้อ ข้อ ควรระวัง คือ ล้างมือทุกครั้งหลังถอดถุงมือ ใช้ถุงมือเพื่อดูแลผู้ป่วยเฉพาะราย และเฉพาะกิจกรรม และถอดออกทันทีเมื่อเสร็จกิจกรรม การใช้ถุงมือแบ่งเป็น ๓ แบบ ได้แก่ แบบ ๑ ใช้เมื่อปฏิบัติ กิจกรรมที่คาดว่าจะสัมผัสสารคัดหลั่งจากร่างกาย สิ่งขับถ่าย แบบ ๒ ใช้เมื่อทำหัตถการสัมผัส บริเวณที่ปราศจากเชื้อ และแบบ ๓ สัมผัสเชื้อก่อโรค เช่น เกือบขยะ เช็ดถูทำความสะอาดที่สกปรก หรือล้างเครื่องมือต่างๆ

๓) การสวมเสื้อคลุม เพื่อป้องกันร่างกายจากการกระเด็นของเลือด และสารคัด หลั่ง และป้องกันการนำเชื้อโรคสู่ผู้ป่วย แบ่งเป็น ๓ ชนิด ได้แก่ ๑) สวมเสื้อคลุมสะอาด ขณะปฏิบัติ กิจกรรมที่คาดว่าจะสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง หรือสิ่งขับถ่าย ๒) การสวมขณะทำกิจกรรม หัตถการที่ ต้องสัมผัสบริเวณที่ปราศจากเชื้อ และ ๓) การสวมผ้ากันเปื้อนพลาสติก ขณะทำกิจกรรมที่คาดว่า น่าจะมีการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง และล้างอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์

๔) การใช้แว่นป้องกันตา และผ้าปิดปากและจมูก ได้ถูกต้องกับกิจกรรมที่ ปฏิบัติงาน ช่วยป้องกันการกระเด็นของเลือด สารคัดหลั่งสู่ใบหน้า ปาก จมูก ตา การใช้ผ้าปิดปาก และจมูกที่ถูกต้องขณะปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการรับเชื้อโรคจากบุคลากรสู่ตัวผู้ป่วย หรือตัวผู้ป่วยสู่ คนดูแล และเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่สิ่งแวดล้อม โดยสวมผ้าปิดปากและจมูกปิดทั้งบริเวณ ปากและจมูก ไม่แขวนผ้าปิดปากและจมูกไว้ที่คอแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อเสร็จกิจกรรม ถอดผ้า ปิดปากและจมูกทิ้งลงถังมูลฝอยติดเชื้อหรือภาชนะที่รองรับก่อนส่งไปทำความสะอาด ชนิดของผ้า ปิดปาก-จมูกมี หลายชนิดที่ใช้อยู่ มีดังนี้ (๑) ผ้าปิดปาก-จมูกชนิดธรรมดา มีประสิทธิภาพ การดัก จับอนุภาคขนาด ๑-๕ ไมครอน ได้เพียงร้อยละ ๑๕-๗๕ (๒) ผ้าปิดปาก-จมูกชนิดประสิทธิภาพสูง ใช้ เพื่อป้องกันการรับเชื้อที่แพร่กระจายได้ทางอากาศ สวมขณะให้การดูแลหรือให้บริการที่สามารถ

แพร่กระจายเชื้อทาง อากาศ เช่น วัณโรคปอด ไวรัสสุกใส มีประสิทธิภาพการดักจับอนุภาคขนาด ๐.๑-๐.๒ ไมครอน ได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๙๕

๒.๓.๒ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ใช้ในกรณีการดูแลผู้ป่วยเมื่อรู้แน่ชัดว่าติดเชื้อ หรือสงสัยว่าติดเชื้อ หรือมีเชื้อในร่างกายโดยไม่ได้เกิดโรค ในสถานการณ์เช่นนี้ มีความจำเป็นต้องมีการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อที่มีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันการแพร่กระจายทางอากาศจากการหายใจ ทางฝอยละอองจากการไอหรือจาม และจากการสัมผัสทางตรง และการสัมผัสทางอ้อมผ่านอุปกรณ์เครื่องใช้ แบ่งออกเป็น ๓ แบบ คือ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากฝอยละอองน้ำลาย และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ ดังนี้

๑) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ เกิดขึ้นโดยการกระจายของเชื้อที่มีอนุภาคเล็กมากที่ลอยในอากาศ ซึ่งอาจมีเชื้อโรคแฝงอยู่ และสามารถลอยในอากาศได้เป็นเวลานาน ผู้ที่สุดท้ายใจเอาเชื้อเข้าไปโดยไม่สัมผัสโดยตรงกับแหล่งของเชื้อ การป้องกันเน้นเรื่องการแยกผู้ป่วยออกจากคนอื่น เนื่องจากสามารถแพร่กระจายได้ทางลมหายใจ (อนุภาคเล็กกว่า ๕ ไมครอน) โดยการจับผู้ป่วยแยกตรวจจากผู้ป่วยทั่วไป หรือจัดเข้าห้องแยก ต้องมีการจัดการไหลเวียนอากาศภายในหน่วยงาน เช่น จำกัดตำแหน่งการนั่งหรือเตียง ให้ผู้ป่วยอยู่ทิศใต้ลม หรือจำกัดผู้เข้า เยี่ยมหรือบุคลากรที่มีความไวต่อการติดเชื้อต้องใช้ผ้าปิดปาก-จมูกที่มีประสิทธิภาพการดักจับเชื้อโรคสูง เช่น N 95 ผู้ป่วยสวมผ้าปิดปาก-จมูกชนิดธรรมดาทุกครั้ง เมื่ออยู่กับบุคคลอื่น ตัวอย่างโรคที่แพร่กระจายเชื้อทางอากาศ เช่น วัณโรค หัด สุกใส งูสวัด เป็นต้น

๒) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากฝอยละอองน้ำลาย ซึ่งอาจมีเชื้อโรคอยู่ด้วย ถูกปล่อยมาจากผู้มีเชื้อโดยการไอ จาม หรือพูด รวมทั้งการทำหัตถการ ต่าง ๆ เช่น การดูดเสมหะ การใส่ท่อช่วยหายใจ ฝอยละอองเหล่านี้ออกจากผู้ที่มีเชื้อไปสัมผัสเยื่อเมือกของผู้ที่มีความไวต่อการเป็นโรคในระยะใกล้เคียงกัน การใช้ ผ้าปิดปาก และจมูกสามารถป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโดยวิธีนี้ได้ การป้องกันเน้นเรื่องการจัดระยะห่างของผู้ป่วยอย่างน้อย ๓ ฟุต เพื่อป้องกันการรับเชื้อโรคที่เกิดจากการไอหรือจาม ผู้เข้าเยี่ยมใช้ผ้าปิดปาก-จมูกชนิดธรรมดา ผู้ป่วยสวมผ้าปิดปาก-จมูกชนิดธรรมดาทุกครั้ง เมื่ออยู่กับบุคคลอื่น ตัวอย่างโรคที่แพร่กระจายเชื้อทางฝอยละออง เช่น ปอดบวม ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก คางทูม ไอ กรน ไข้ สมออักเสบ เป็นต้น

๓) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส การแพร่กระจายเชื้อมีทั้งแบบทางตรงเป็นการแพร่เชื้อจากคนสู่คน เกิดขึ้นเมื่อเชื้อจากเลือด หรือสารน้ำในร่างกายอื่น ๆ ของผู้ป่วย เข้าสู่ร่างกายโดยการสัมผัสเยื่อเมือกหรือผิวหนังที่มีแผล การแพร่กระจายเชื้อทางอ้อม เป็นการติดเชื้อที่อาจเกิดจากการสัมผัสอุปกรณ์การแพทย์ เช่น ปรอท วััดไข้ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีเชื้อปนเปื้อนจากการทำลายเชื้อไม่เพียงพอ รวมถึงการนำของใช้จากผู้ป่วยรายหนึ่งแล้วไปใช้กับผู้ป่วยอีกรายหนึ่ง ซึ่งเป็นช่องทางที่พบบ่อยที่สุด การป้องกันเน้นเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายให้เหมาะสมตามกิจกรรม เช่น ถุงมือ เสื้อคลุมและถอดทันทีเมื่อเสร็จกิจกรรม และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสผ้าเปื้อนหรือขยะติดเชื้อของผู้ป่วย แยกอุปกรณ์ของผู้ป่วยรายอื่น ถ้าต้องใช้ร่วมกันต้องได้รับการทำความสะอาดหรือทำลายเชื้อก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วยรายต่อไป ล้างมือทุกครั้งหลังถอดถุงมือและสัมผัสผู้ป่วยหรือเชื้อโรค รวมทั้งจัดสถานที่ให้ผู้ป่วยติดเชื้อแยกจากผู้ป่วยทั่วไปหรือผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ ตัวอย่างโรคที่แพร่กระจายเชื้อทางการสัมผัส เช่น หิด เริม เชื้อดีดอียา ผิวหนังพุพอง เป็นต้น

๒.๓.๓ การป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๑) การออกจากบ้านเมื่อจำเป็นเท่านั้น หากออกนอกบ้านให้เว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย ๑-๒ เมตร หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด

๒) การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่นอกบ้าน วิธีการใส่หน้ากากอนามัยที่ถูกต้อง ควรให้ด้านสีเข้มออกด้านนอกเสมอ คลุมให้ปิดจมูก ปาก คาง คล้องหู ขยับให้พอดีกับใบหน้า กดลวดขอบบนให้สนิทกับสันจมูก โดยเปลี่ยนทุกวันและทิ้งลงในภาชนะที่มีฝาปิด เพื่อป้องกันการติดเชื้อ ทั้งจากตนเองและผู้อื่น อาจสวมหน้ากากสองชั้นกรณีที่ต้องไปร่วมกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง และ ได้รับการร้องขอ เช่น การไปฉีดวัคซีน การไปใช้บริการของโรงพยาบาล เป็นต้น

๓) การใช้รถสาธารณะเมื่อจำเป็นเท่านั้น และหลีกเลี่ยงชั่วโมงเร่งด่วน หากต้องขึ้นมอเตอร์ไซด์ควรนั่งหันข้าง

๔) การล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได เป็นต้น การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจลประมาณ ๑๐ มิลลิลิตร ใช้เวลาประมาณ ๑๕-๒๕ วินาที (ในกรณีใช้แอลกอฮอล์เจล ไม่ต้องล้างมือซ้ำด้วยน้ำ และไม่ต้องเช็ดด้วยผ้าเช็ดมือ)

๕) หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดผู้มีอาการป่วย รักษาระยะห่างอย่างน้อย ๑ เมตร หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณตา จมูก และปาก โดยไม่ต้องล้างมือ ควรล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือน้ำยาแอลกอฮอล์ล้างมือ ๗๐% หากมีไข้ ไอ หายใจลำบาก ให้ไปพบแพทย์ทันที และแจ้งประวัติการเดินทาง

๖) ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า ๗๐ ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็น ให้ออกนอกบ้านน้อยที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด และให้ระมัดระวังการติดเชื้อจากสมาชิกครอบครัวที่เป็นวัยทำงาน ซึ่งควรต้องเว้นระยะห่างและสวมหน้ากากตลอดเวลาเมื่อมีกิจกรรมในครอบครัว

๗) การแยกของใช้ส่วนตัว ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้อื่น

๘) การเลือกทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ ควรทานอาหารแยกสำรับ หรือหากทานอาหารร่วมกันให้ใช้ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ

๙) หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ควรกักตัวเองที่บ้าน ๑๔ วัน และปฏิบัติตามประกาศของรัฐ

๑๐) หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส หรือผู้ป่วยสงสัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จะมีอาการไข้ ร่วมกับ อาการทางเดินหายใจ เช่น ไอจาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ และมีประวัติเดินทางหรือร่วมกิจกรรมกับผู้ป่วยภายใน ๑๔ วันก่อนเริ่มมีอาการ หากมีอาการและประวัติการร่วมกิจกรรมดังกล่าว ควรรีบไปพบแพทย์ พร้อมแจ้งประวัติให้ละเอียดเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาต่อไป รวมทั้งเพื่อให้สามารถค้นหาผู้เสี่ยงสัมผัสคนอื่นด้วย

๓. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๓.๑ การประกาศใช้กฎหมายหรือมาตรการในการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นทั่วโลก และในประเทศไทย รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ มีเนื้อหา รายละเอียดกล่าวถึงความจำเป็นดังนี้

“จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคที่ติดต่อได้ง่าย และเป็นอันตรายอย่างมากต่อชีวิตของผู้ได้รับเชื้อ ประกอบกับในขณะนี้ยังไม่มียาวัคซีนป้องกันโรค อีกทั้งยังไม่มียารักษาโรคโดยตรง จึงมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจากโรคดังกล่าว เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทั่วโลก จนองค์การอนามัยโลกต้องประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดใหญ่ และขอให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนบังคับใช้มาตรการที่เข้มงวด เด็ดขาดยิ่งขึ้น การระบาดของโรคดังกล่าว จึงเป็นสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนซึ่งต้องใช้มาตรการ เข้มงวดและเร่งด่วนเพื่อควบคุมมิให้โรคแพร่ระบาดออกไปในวงกว้าง ประกอบกับมีการกักตุนสินค้า ที่จำเป็นต่อการเผื่อระวังและควบคุมติดตามการระบาด การป้องกัน และการรักษาโรค ตลอดจนการกักตุนเครื่องอุปโภคบริโภค และสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งต้องป้องกัน มิให้เกิดภาวะขาดแคลนอันจะเป็นการซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน กรณีจึงจำเป็นต้องใช้ มาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยของประชาชน และการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน”

ซึ่งแนวปฏิบัติสำหรับประชาชนทั่วไปตามประกาศนี้ คือ (๑) ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเคหสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด (๒) ห้ามมิให้มีการชุมนุม หรือมั่วสุมกัน (๓) ห้ามการเสนอข่าว การจำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่นใดที่มีเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร (๔) ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคม หรือยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทาง (๕) ห้ามการใช้อาคาร หรือเข้าไป หรืออยู่ในสถานที่ใดๆ (๖) ให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัย

จากการบังคับใช้กฎหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีข้อกำหนดที่ออกตามพรก. ฉุกเฉินนี้รวมทั้งสิ้น ๒๗ ฉบับ ตามสถานการณ์การแพร่ระบาด และเหตุที่มาของภาวะวิกฤตแต่ละช่วงเวลา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
๑	๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓	ข้อ ๑ การห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง ข้อ ๒ การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค ข้อ ๓ การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร ข้อ ๔ การห้ามกักตุนสินค้า ข้อ ๕ การห้ามชุมนุม ข้อ ๖ การเสนอข่าว ที่มีข้อความเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคที่ไม่เป็นความจริง อาจทำให้หวาดกลัว หรือเจตนาบิดเบือน ข้อ ๗ มาตรการเตรียมรับสถานการณ์ เช่น เหตุฉุกเฉินจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จัดหาอุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์ เครื่องมือที่จำเป็นต่อการดูแลรักษาโรค การกักตัวในรูปแบบต่างๆ ตามมาตรฐาน

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		<p>ข้อ ๘ มาตรการพึงปฏิบัติสำหรับบุคคลบางประเภท เช่น ผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว เด็กปฐมวัย เว้นแต่จำเป็น</p> <p>ข้อ ๙ มาตรการเกี่ยวกับการออกนอกราชอาณาจักร</p> <p>ข้อ ๑๐ มาตรการดูแลความสงบเรียบร้อย</p> <p>ข้อ ๑๑ มาตรการป้องกันโรค ตามราชการกำหนด</p> <p>ข้อ ๑๒ นโยบายการยังคงให้เปิดสถานที่ทำการ</p> <p>ข้อ ๑๓ คำแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัด</p> <p>ข้อ ๑๔ คำแนะนำในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรม หรือพิธีการทางสังคม หรือประเพณีนิยม</p> <p>ข้อ ๑๕ โทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖ แห่งข้อกำหนดนี้ ต้องรับโทษตามมาตรา ๑๘ แห่ง พรก.ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘</p> <p>ข้อ ๑๖ การใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร</p>
๒	๒ เมษายน ๒๕๖๓	<p>ข้อกำหนดเพิ่มเติมจากฉบับที่ ๑</p> <p>ข้อ ๑ ห้ามบุคคลใดที่วราชอาณาจักรออกนอกเคหสถานระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึง ๐๔.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น</p> <p>ข้อ ๒ ในกรณีที่มีการประกาศ หรือสั่ง ห้าม เตือนหรือแนะนำในข้อ ๑ สำหรับจังหวัด</p> <p>ข้อ ๓ ในกรณีที่ไม่อาจเคลื่อนย้ายบุคคลใดที่อยู่ระหว่างเดินทาง เพื่อออกราชอาณาจักรได้ ให้ก.โรคติดต่อจังหวัด จัดที่เอนกเทศ หรือกักกันบุคคล เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด</p>
๓	๑๐ เมษายน ๒๕๖๓	<p>ข้อ ๑ ในการบังคับใช้ข้อ ๑ ในประกาศลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ ยกเลิกข้อความในส่วนที่เป็นกรยกเว้นการห้ามออกนอกเคหสถาน ได้แก่ (๑) พนักงานราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือนที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย. (๒) ผู้ป่วยที่ต้องพบแพทย์ หรือบุคลากรสาธารณสุข ที่ต้องปฏิบัติงาน (๓) การขนส่งสินค้า เพื่อประโยชน์ประชาชน (๔) การขนส่ง หรือย้ายประชาชนไปสู่สถานที่กักตัว หรือที่เอนกเทศทางราชการจัดให้ (๕) การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในกรณีต่างๆ (๖) การประกอบอาชีพที่จำเป็นต้องทำในช่วงเวลาพิเศษ (๗) เหตุจำเป็นอื่นๆ โดยรับอนุญาตจากจนท.</p>
๔	๒๙ เมษายน ๒๕๖๓	<p>ประกาศ เรื่อง การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ ทั่วราชอาณาจักร</p>
๕	๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓	<p>การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ พฤษภาคม</p> <p>ข้อ ๑ การห้ามออกนอกเคหสถาน ให้เป็นไปตามประกาศฉบับที่ ๒ ข้อยกเว้นฉบับที่ ๓</p> <p>ข้อ ๒ การห้าม หรือข้อจำกัดการดำเนินการ หรือการทำกิจกรรมบางอย่างตามพรก. และกม.อื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ข้อ ๔ การปฏิบัติศาสนกิจ หรือศาสนพิธีในวันสำคัญ ให้เป็นไปตามดุลยพินิจของผู้ปกครองดูแลศาสนานั้น</p> <p>ข้อ ๕ ขอให้ชะลอการเดินทางข้ามจังหวัด</p>
๖	๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓	<p>การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ พฤษภาคม</p>

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		ข้อ ๑ การผ่อนคลาย หรือให้ดำเนินการกิจกรรมบางอย่างได้ เช่น (๑) กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ และอาหารดำเนินชีวิต เช่น การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ในที่ต่างๆ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปิดได้แต่ไม่ดื่มในร้าน การเปิดห้างสรรพสินค้า ร้านค้าปลีก ตลาด (๒) กิจกรรมด้านการออกกำลังกาย หรือการดูแลสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล คลินิก สนามกีฬา สวนสาธารณะ สถานที่บริการรักษาสัตว์ สถานที่ให้บริการดูแลรักษาสัตว์ ข้อ ๒ ให้เจ้าของกิจการ ตามข้อ ๑ ดูแลรักษาความสะอาด ภาชนะ และอุปกรณ์ที่ใช้ และจัดให้มีมาตรการป้องกันโรคตามกฎหมาย
๗	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓	การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ พฤษภาคม ผ่อนคลายการบังคับใช้บางมาตรการ เช่น การออกนอกเคหะสถาน การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน สถานศึกษา กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิต (สวนอาหาร โรงอาหาร ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ไม่รวมผับ บาร์ พับเนส สวนสนุก สนุกเกอร์ บิลเลียด เป็นต้น ปิดสนามชนโค สนามปลากัด หรือสนามแข่งขันอื่นๆ
๘	๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓	การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ข้อกำหนดการจัดการเลือกตั้งในพื้นที่ที่มีการเลือกตั้งซ่อม
๙	๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓	ข้อ ๑ ห้ามออกนอกเคหะสถานระหว่าง ๒๓.๐๐-๐๓.๐๐ น.ของวันรุ่งขึ้น ข้อ ๒ ผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดภาคการศึกษา ข้อ ๓ ผ่อนคลายให้ดำเนินการกิจกรรมบางอย่าง เช่น การเปิดห้างสรรพสินค้า ศูนย์ประชุม ศูนย์แสดงสินค้า จนถึง ๒๑.๐๐ น. สนามพระเครื่อง ร้านเสริมสวย ศพด.พร้อมจัดสรรอาหาร เครื่องดื่ม และจัดเตรียมสถานที่ตามมาตรการป้องกัน
๑๐	๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓	ข้อ ๑ ยกเลิกการห้ามออกนอกเคหะสถาน ข้อ ๒ ผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่โรงเรียน เตรียมพร้อมการเปิดภาคเรียน ข้อ ๓ ผ่อนคลายกิจกรรมบางอย่าง เช่น การประชุม สัมมนา การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภัตตาคาร ร้านอาหาร และยังไม่อนุญาตให้เปิดผับ บาร์ ข้อ ๔ การขนส่งสาธารณะข้ามเขตพื้นที่จังหวัด ข้อ ๕ การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรค และการจัดระเบียบ
๑๑	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓	การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มิได้มุ่งเน้นการห้ามเปิดใช้สถานที่ หรือจำกัดกิจกรรมใด แต่มุ่งให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพรบ.โรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๔๘ โดยให้เปิดสถานศึกษา ทำอากาศยาน การเดินทางจากต่างประเทศเข้ามา ราชอาณาจักร การเปิดสถานบริการ สถานบันเทิง แหล่งท่องเที่ยว แข่งกีฬา เป็นต้น
๑๒	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓	ข้อ ๑ การเดินทางเข้ามาราชอาณาจักร จะช่องทางใดก็ตามให้จะต้องคัดกรอง และจัดสถานที่แยกไว้แยกกัก หรือคุมไว้สังเกตอาการ
๑๓	๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓	การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		<p>การควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง แต่ในต่างประเทศยังรุนแรง มีคนไทยและชาวต่างประเทศยื่นความจำนงขอกลับเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก จึงยังคงประกาศพรก.ฉุกเฉินไว้โดย</p> <p>ข้อ ๑ การจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม ให้สามารถทำได้ตามขอบเขต สิทธิตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>ข้อ ๒ การเปิดดำเนินการสถานที่ และกิจกรรมต่างๆเพิ่มเติม เช่น การถ่ายทำรายการโทรทัศน์ สถานที่ใช้เครื่องเล่น(เช่น เป่าลม บ้านลม บ้านบอล เป็นต้น</p> <p>ข้อ ๓ มีข้อกำหนดเพิ่มเติมกรณีผู้เดินทางเข้ามาราชอาณาจักร</p> <p>ข้อ ๔ ผ่อนคลายข้อบังคับใช้มาตรการในการป้องกัน และยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>ข้อ ๕ การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค</p> <p>ข้อ ๖ การประสานงาน กรณีเกิดปัญหาทั้งภาคส่วนประชาชน และพนักงานเจ้าหน้าที่</p>
๑๔	๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓	<p>การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓</p> <p>ข้อ ๑ เปิดดำเนินการสถานที่ กิจกรรม และกิจกรรมต่างๆ เช่น การเปิดเรียน สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย โรงเรียน สถาบันกวดวิชา สอนแบบครบจำนวน ห้องเรียน สนามกีฬา การขนส่งสาธารณะทั้งทางบก ทางน้ำ</p> <p>ข้อ ๒ การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค ทุกกิจกรรม ทุกสถานที่</p> <p>ข้อ ๓ การประสานงาน</p>
๑๕	๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓	<p>การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔</p> <p>ข้อ ๑ การห้ามใช้ หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค(กทม.)</p> <p>ข้อ ๒ การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค(กทม.)</p> <p>ข้อ ๓ การห้ามชุมนุม</p> <p>ข้อ ๔ มาตรการเดินทาง และเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว</p> <p>ข้อ ๕ การปฏิบัติ และบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค</p> <p>ข้อ ๖ การประสานงาน</p>
๑๖	๓ มกราคม ๒๕๖๔	<p>เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่</p> <p>ทำการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔</p> <p>ข้อ ๑ การห้ามใช้อาคารสถานที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค (กทม.)</p> <p>ข้อ ๒ การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค (กทม.)</p> <p>ข้อ ๓ ปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค(กทม.)</p> <p>ข้อ ๔ เจื่อนไขการเปิดดำเนินการ (กทม.) เป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดดำเนินการภายใต้เงื่อนไขเวลา จัดระบบ ระเบียบดังนี้ (๑) จัดระเบียบการใช้บริการพื้นที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มทั้งจำนวนคน เวลา (๒) ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้าน(๓) ห้ามสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ศูนย์ประชุม เปิดทำการได้ตามปกติแต่ต้องดำเนินการด้วยมาตรการที่เคร่งครัด</p> <p>ข้อ ๕ มาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ ด้วยการคัดกรองการเกกดินทางจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่</p> <p>ข้อ ๖ การตรวจคัดกรองการเดินทางข้ามจังหวัด</p>

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		ข้อ ๗ ขอความร่วมมือในการทำงานเหลื่อมเวลา หรือปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง
๑๗	๖ มกราคม ๒๕๖๔	<p>เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่ ซึ่งระบาดแบบกลุ่มก้อนในหลายเขตพื้นที่ของประเทศ ได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการทั้งหลาย ดังนี้</p> <p>ข้อ ๑ ยกกระตบการบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานควบคุมโรคติดต่อ ดำเนินการให้ผู้ใช้บริการ ผู้เดินทาง ประชาชนทั่วไป ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ตลอดจน ยอมรับการกักตัวตามระยะเวลา และสถานที่ที่กำหนด หากอยู่ในข่ายต้องรับกักตัว</p> <p>ข้อ ๒ ยกกระตบพื้นที่ควบคุมสูงสุดที่จำเป็นต้องมีมาตรการเข้มงวดอย่างยิ่ง (จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง และจังหวัดสมุทรสาคร)</p> <p>ข้อ ๓ การปราบปรามและลงโทษผู้กระตบทำผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรค</p> <p>ข้อ ๔ โทษ ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
๑๘	๒๙ มกราคม ๒๕๖๔	<p>ทำการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔</p> <p>ข้อ ๑ การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ ต้องบังคับใช้มาตรการแบบบูรณาการ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด(สมุทรสาคร) (๒) พื้นที่ควบคุมสูงสุด (กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ)(๓) พื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูง และพื้นที่เฝ้าระวัง ประเมินโดยศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์ สาธารณสุขร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์โรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 มหาดไทย</p> <p>ข้อ ๒ การใช้อาคารหรือสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ประเมินตามความเหมาะสม</p> <p>ข้อ ๓ มาตรการควบคุมแบบบูรณาการที่จำเป็นสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด</p> <p>ข้อ ๔-๗ มาตรการควบคุมแบบบูรณาการที่จำเป็น สำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุด พื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูง และพื้นที่เฝ้าระวัง</p> <p>ข้อ ๘ การเข้มงวดกับสถานที่หรือกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคแบบกลุ่มก้อน</p> <p>ข้อ ๙ มาตรการเดินทาง และเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว</p> <p>ข้อ ๑๐ มาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่</p> <p>ข้อ ๑๑ การดำเนินการตามมาตรการการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ</p>
๑๙	๙ เมษายน ๒๕๖๔	<p>ทำการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔</p> <p>พบจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มจำนวน และกระจายตัวออกไปในหลายพื้นที่แบบกลุ่มก้อนและเชื่อมโยงกับสถานบันเทิง หรือสถานบริการประเภทต่างๆ</p> <p>ข้อ ๑ ปิดสถานบริการ หรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค</p> <p>ข้อ ๒ พิจารณามอนคลายการบังคับใช้มาตรการ แล้วแต่กรณีตามการพิจารณาของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด</p> <p>ข้อ ๓ การตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรค และการจัดระเบียบ</p>

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		บันทึกที่ ๔๑ จังหวัดที่ตรวจพบการระบาดและมีความเสี่ยงต่อการแพร่โรคที่จำเป็นต้องดำเนินการด้วยมาตรการเร่งด่วน
๒๐	๑๖ เมษายน ๒๕๖๔	เพิ่มเติมมาตรการจากฉบับที่ ๑๙ ข้อ ๓ การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ เพื่อบังคับใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ ได้แก่ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุด(๑๘ จังหวัด) (๒) พื้นที่ควบคุม(๕๙ จังหวัด) ข้อ ๕ การงดหรือหลีกเลี่ยงการเดินทาง ข้อ ๖ การงดจัดกิจกรรมทางสังคม ข้อ ๗ การดำเนินรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ข้อ ๘ มาตรการเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อ ให้ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข ร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์โรคโควิด-๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจัดหาสถานที่เพื่อใช้เป็นสถานที่รองรับดูแลรักษา และแยกกักกันผู้ติดเชื้อหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าติดเชื้อ ข้อ ๙ การประเมินความเหมาะสมของมาตรการ
๒๑	๒๘ เมษายน ๒๕๖๔	การงดเดินทางเพื่อรายงานตัวเข้ารับราชการของทหารกองประจำการเพื่อมิให้มีการรวมกลุ่มกัน
๒๒	๒๙ เมษายน ๒๕๖๔	ข้อ ๒ การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ เพื่อบังคับใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ ได้แก่ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด(๖ จังหวัด) เพิ่มห้ามรวมกลุ่มเกิน ๒๐ คน (๒) พื้นที่ควบคุมสูงสุด(๔๕ จังหวัด) (๓) พื้นที่ควบคุม ๒๖ จังหวัด
๒๓	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔	ข้อ ๒ การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ เพื่อบังคับใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ ได้แก่ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด(๔ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ) (๒) พื้นที่ควบคุมสูงสุด(๑๗ จังหวัด) (๓) พื้นที่ควบคุม ๕๖ จังหวัด ข้อ ๕ เร่งรัดการฉีดวัคซีนป้องกันโรค
๒๔	๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๔	ทำการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ข้อ ๒ กำหนดมาตรการสำหรับพื้นที่สถานการณ์ พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด พื้นที่ควบคุมสูงสุด พื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูง พื้นที่เฝ้าระวัง ข้อ ๓ มาตรการควบคุมแบบบูรณาการจำแนกตามพื้นที่สถานการณ์ ข้อ ๔ การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค ได้แก่ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ไม่เกิน ๕๐ คน (๒) พื้นที่ควบคุมสูงสุด ไม่เกิน ๑๐๐ คน (๓) พื้นที่ควบคุม ไม่เกิน ๑๕๐ คน (๔) พื้นที่เฝ้าระวังสูง ไม่เกิน ๒๐๐ คน (๕) พื้นที่เฝ้าระวัง ไม่เกิน ๓๐๐ คน ข้อ ๕ การปรับระดับพื้นที่สถานการณ์ย่อยภายในเขตพื้นที่จังหวัดและการกำหนด มาตรการเพิ่มเติมของแต่ละจังหวัด ข้อ ๖ มาตรการปิดสถานบริการหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรคทั่วราชอาณาจักร ข้อ ๗ มาตรการตรวจสอบเข้มงวดกับสถานที่หรือกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคแบบกลุ่มก้อน ข้อ ๘ มาตรการเกี่ยวกับการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว ข้อ ๙ มาตรการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง ข้อ ๑๐ การผ่อนคลายสำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์และรายการโทรทัศน์ ข้อ ๑๑ การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดพื้นที่นารองรับนักท่องเที่ยว ข้อ ๑๒ การประเมินความเหมาะสมของมาตรการ

ฉบับที่	วัน เวลา	สาระสำคัญในพรก.
		ข้อ ๑๓ การประสานงานและการบูรณาการประสานความร่วมมือ
๒๕	๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๔	สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลอยู่ใน ความทรมเสี่ยงต่อภาวะวิกฤตด้านสาธารณสุข จากจำนวนผู้ป่วยรายใหม่มา เพิ่มจำนวนการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหลายพันรายต่อวัน และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อ ๑ มาตรการเร่งด่วนเพื่อสกัดกั้นการระบาดในพื้นที่เป้าหมายเฉพาะ มาตรการ และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ตามข้อกำหนดนี้ มุ่งเพื่อการปฏิบัติการของ พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างเร่งด่วน ในเขตพื้นที่สถานการณ์ควบคุมสูงสุด และเข้มงวดในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร) และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา) ข้อ ๒ การควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้างเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ข้อ ๓ การควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานในสถานประกอบการ และโรงงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ข้อ ๔ มาตรการควบคุมแบบบูรณาการเร่งด่วน เฉพาะในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ข้อ ๕ มาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดในเขตชุมชน ข้อ ๖ การให้ความช่วยเหลือประชาชน ข้อ ๗ กำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมและตรวจคัดกรองการเดินทาง ข้อ ๘ มาตรการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง ข้อ ๑๐ การงดจัดกิจกรรมทางสังคม
๒๖	๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔	ข้อ ๑ การกำหนดผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มเติม ข้อ ๒ มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร การกำหนดพื้นที่ จังหวัดนำร่องด้านการท่องเที่ยว
๒๗	๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔	ประกาศปรับปรุงพื้นที่สถานการณ์ โดยให้บังคับใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ ข้อห้ามข้อปฏิบัติ ตามข้อกำหนด ได้แก่ (๑) พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (๑๐ จังหวัด) (๒) พื้นที่ควบคุมสูงสุด(๒๔ จังหวัด) (๓) พื้นที่ควบคุม ๒๕ จังหวัด (๔) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (๑๘ จังหวัด)

๓.๒ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนด แนวทาง และมาตรการ

การดำเนินงานของประเทศไทยในภาพรวม สอดคล้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulation 2005: IHR) ที่ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภัยคุกคามระหว่างประเทศ โดยมีการบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใต้กลไกการขับเคลื่อนหลักของภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรมควบคุมโรค การดำเนินงานจำเป็นต้องมีการจัดทำแนวทางและแผนปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับกลไกดังกล่าวข้างต้น ทั้งในระดับประเทศ ระดับเขตสุขภาพ และระดับจังหวัดเป็นอย่างน้อย เพื่อให้มีการติดตามสถานการณ์ เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างเหมาะสม โดยมีการระดมและกระจายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประสานงาน จัดการข้อมูลและสื่อสารความเสี่ยงแก่สาธารณะให้ทันต่อการระบาดของโรค เพื่อลดความเสียหายและผลกระทบต่อผู้อื่นน้อยที่สุด

ทั้งนี้ จัดสถานการณ์ออกเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระยะที่ ๒ พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในประเทศ และมีการระบาดในวงจำกัด ระยะที่ ๓ พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้างในประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยเข้าสู่ระยะนี้มาตั้งแต่ช่วงต้นปี ๒๕๖๓ ซึ่งมีการดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดการวางแนวทางการจัดการ ดังนี้

๓.๒.๑ แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเฝ้าระวังโรคติดต่อหรือโรคระบาด ดังนี้ ๑) ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข สาธารณสุขนิเทศก์ ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรค ข้าราชการสังกัดกรมการแพทย์ ๒) ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ๓) ข้าราชการสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมสังกัดเมืองพัทยา ๔) ข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓) กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรค คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ ๑๔ ชื่อ “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19))

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังหรือโรคระบาด เจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการ ผู้ทำการชั้นสูตร ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาลหรือเจ้าบ้านมีหน้าที่แจ้งเหตุอันควรสงสัย ข้อมูล หรือหลักฐานเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓)^๖ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจึงมีอำนาจ ดังนี้

๑) การเฝ้าระวังโรคติดต่อ กำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้แจ้งข้อมูลกรณีพบผู้ป่วยหรือผู้ที่สงสัยว่าป่วยต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ภายใน ๓ ชั่วโมง ได้แก่ เจ้าบ้าน หรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลที่บ้าน ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ผู้ทำการชั้นสูตร หรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชั้นสูตร เจ้าของ หรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้รับแจ้งว่ามีเหตุสงสัยมีข้อมูลหรือหลักฐานว่า มีโรคอันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดแล้วแต่กรณี และรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรคทราบโดยเร็ว

๒) การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีอำนาจที่จะดำเนินการเอง หรือออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ผู้ใดดำเนินการ (๑) ให้ผู้ที่เป็หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่เป็น หรือผู้ที่เป็นผู้สัมผัสหรือพาหะมารับการตรวจ หรือรักษา หรือรับการชั้นสูตรทางการแพทย์และเพื่อความปลอดภัย อาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต (๒)

^๖ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓. (๒๕๖๓, ๒๒ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๗.

ให้ผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะติดโรคได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (๓) ให้นำศพหรือซากสัตว์ซึ่งตาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าตายด้วยโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดไปรับการตรวจ หรือจัดการทาง การแพทย์ หรือจัดการด้วยประการอื่นใด (๔) ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดเกิดขึ้น กำจัดความติดโรคหรือ ทำลายสิ่งใด ๆ ที่มีเชื้อโรคติดต่อ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคติดต่อ หรือแก้ไขปรับปรุงการ สุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือ พาหนะที่มีโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดเกิดขึ้น ดำเนินการเพื่อการป้องกันการแพร่ของโรคด้วย การกำจัดสัตว์ แมลง หรือตัวอ่อนของแมลงที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรค ระบาด (๕) ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใด ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่มิถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจ เป็นเหตุให้ โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป (๖) ห้ามผู้ใดเข้าไปหรือออกจากที่เอกเทศ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ (ที่เอกเทศ หมายถึง ที่ใด ๆ ที่เจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อไว้เป็นที่สำหรับแยกกัก หรือกักคน หรือสัตว์ที่เป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ ใด ๆ) เข้าไปในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีหรือสงสัยว่ามีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด ที่เกิดขึ้น (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือ ออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓)

๓.๒.๒ กลยุทธ์และมาตรการสำคัญในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้กำหนดมาตรการควบคุมแบบบูรณาการ โดยจำแนกตามพื้นที่สถานการณ์ ๕ ระดับ โดย เชื่อมโยงกับผู้ติดเชื้อ ดังนี้

พื้นที่สถานการณ์	มาตรการควบคุมบูรณาการ
<p>๑. พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด คือ พื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อจำนวนมาก และต้อง คัดกรองเข้า ออก พื้นที่อย่างเข้มงวด</p>	<p>๑.๑ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกประเภท ให้งดใช้อาคารหรือสถานที่เพื่อ การจัดการเรียนการสอน การสอบ การฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่มี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก และมีโอกาสติดต่อกันได้ง่ายทำให้เสี่ยง ต่อการแพร่โรค เว้นแต่เป็นการใช้อาคารหรือสถานที่เพื่อจัดกิจกรรมตาม แนวทางหรือลักษณะที่นายกรัฐมนตรี หรือ ศบค. ได้อนุญาตไว้แล้ว ให้สามารถ ดำเนินการได้ โดยเสนอต่อศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศปก.ศบค.) พิจารณาก่อนดำเนินการ หรือเป็นกรณีที่เคยให้ได้รับ ยกเว้น ดังต่อไปนี้</p> <p>๑) เป็นการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเพื่อการสื่อสารแบบทางไกลหรือ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>๒) เป็นการใช้อาคารหรือสถานที่เพื่อให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ อุปถัมภ์ หรือให้การอุปการะแก่บุคคล</p> <p>๓) เป็นการจัดกิจกรรมของทางราชการหรือกิจกรรมเพื่อประโยชน์ สาธารณะ โดยได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการ จังหวัด</p> <p>๔) เป็นโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่มีขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน หรือเป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน</p> <p>๑.๒ ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม ให้บริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มในร้านได้ ไม่เกินเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา แต่ห้ามการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในร้าน โดยจำกัดจำนวนผู้นั่งบริโภคในร้านเฉพาะที่เป็นการบริโภคในห้องปรับอากาศไม่เกินจำนวนร้อยละ ๕๐ ของจำนวนที่นั่งปกติ ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการจัด ให้มีมาตรการคัดกรองผู้เกี่ยวข้อง การจัดระเบียบผู้เข้าใช้บริการ และการเว้น ระยะห่างตามคำแนะนำและมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด</p>

พื้นที่สถานการณ์	มาตรการควบคุมบูรณาการ
	<p>๑.๓ สนามกีฬา สถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม ฟิตเนส ให้เปิดการให้บริการ ยกเว้นการใช้สถานที่เป็นที่เอื้อเทศตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด แล้วแต่กรณี ส่วนสนามกีฬาหรือสถานที่เพื่อการออกกำลังกายประเภทกลางแจ้งหรือตั้งอยู่ในพื้นที่โล่งแจ้ง หรือสนามกีฬาหรือสถานที่เพื่อการออกกำลังกายประเภทในร่มที่อากาศถ่ายเทได้ดี สามารถเปิดให้บริการได้ไม่เกินเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา และสามารถจัดการแข่งขันกีฬาได้โดยไม่มีผู้ชมในสนาม เมื่อได้มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด</p> <p>๑.๔ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้ตามเวลาปกติของสถานที่นั้นๆ จนถึงเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา โดยให้จำกัดจำนวนผู้ใช้บริการ และงดเว้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ยกเว้นส่วนที่เป็นตู้เกม เครื่องเล่น ร้านเกม และสวนสนุก ที่งดการให้บริการ</p> <p>๑.๕ การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค ห้ามจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคล เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานที่กักกันโรค โดยกำหนดจำนวนบุคคลจำแนกตามเขตพื้นที่สถานการณ์ ห้ามการจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๕๐ คน</p>
<p>๒. พื้นที่ควบคุมสูงสุด คือ ระดับประเทศ มีผู้ติดเชื้อ > ๔๐๐ รายต่อสัปดาห์ หรือ > ๑๕ รายต่อประชากรล้านคนต่อสัปดาห์ ระดับจังหวัด พื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อจำนวนมาก และพบผู้ติดเชื้อมากกว่า ๑ พื้นที่ (พื้นที่ย่อยในจังหวัด)</p>	<p>๒.๑ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกประเภท ให้สามารถใช้อาคารหรือสถานที่เพื่อการจัดการเรียนการสอน การสอบ การฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใดๆ ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมากได้ โดยให้พิจารณาตามความจำเป็นและดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด แล้วแต่กรณี กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จัดกิจกรรมและสถานการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ</p> <p>๒.๒ ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม ให้บริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มในร้านได้ไม่เกินเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา โดยห้ามการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในร้าน</p> <p>๒.๓ สนามกีฬา สถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม ฟิตเนส สามารถเปิดให้บริการได้ไม่เกินเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา และสามารถจัดการแข่งขันกีฬาได้โดยจำกัดจำนวนผู้ชมในสนามเมื่อได้มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด</p> <p>๒.๔ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้ตามเวลาปกติของสถานที่นั้นๆ โดยให้จำกัดจำนวนผู้ใช้บริการและงดเว้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ยกเว้นส่วนที่เป็นตู้เกม เครื่องเล่น ร้านเกม และสวนสนุก ที่งดการให้บริการ</p> <p>๒.๕ ห้ามการจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๑๐๐ คน</p>
<p>๓. พื้นที่ควบคุม คือ</p>	<p>๓.๑ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกประเภท ให้สามารถใช้อาคารหรือสถานที่เพื่อการจัดการเรียนการสอน การสอบ การฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใดๆ ได้</p>

พื้นที่สถานการณ์	มาตรการควบคุมบูรณาการ
<p>ระดับประเทศ มีผู้ติดเชื้อ ๓๐๐-๔๐๐ ราย ต่อ สัปดาห์ หรือ ๕-๑๕ รายต่อ ล้าน ประชากรต่อสัปดาห์ ระดับจังหวัด พื้นที่ที่ติดกับพื้นที่ควบคุมสูงสุด หรือ มีผู้ติดเชื้อ มากกว่า ๑๐ราย และมี แนวโน้มเพิ่มขึ้น</p>	<p>ตามความเหมาะสมและความพร้อม โดยรูปแบบของการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการจัดระเบียบและระบบต่างๆ คำแนะนำของทางราชการ และ มาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>๓.๒ ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม ให้บริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มในร้านได้ ภายในกำหนดเวลาปกติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ห้ามการบริโภคสุราหรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในร้าน</p> <p>๓.๓ สนามกีฬา สถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม ฟิตเนส สามารถเปิด ให้บริการได้ตามเวลาปกติ และสามารถจัดการแข่งขันกีฬาได้โดยจำกัดจำนวน ผู้ชมในสนามเมื่อได้มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการ กำหนด</p> <p>๓.๔ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้ตามเวลา ปกติของสถานที่นั้น ยกเว้นส่วนที่เป็นตู้เกม เครื่องเล่น ร้านเกม และสวนสนุก ที่ งดการให้บริการ</p> <p>๓.๕ ห้ามการจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๑๕๐คน</p>
<p>๕. พื้นที่เฝ้าระวังสูง ระดับประเทศ มีผู้ติดเชื้อ <๓๐๐ รายต่อ สัปดาห์ หรือ < ๕ ราย ต่อล้านประชากร ต่อสัปดาห์ ระดับจังหวัด พื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อ น้อยกว่า หรือเท่ากับ ๑๐ ราย แต่มีแนวโน้ม ควบคุม สถานการณ์ได้</p>	<p>๕.๑ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกประเภท ให้สามารถใช้อาคารหรือสถานที่ เพื่อการจัดการเรียนการสอน การสอบ การฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความพร้อม โดยรูปแบบของการดำเนินการให้เป็นไป ตามแนวทางการจัดระเบียบและระบบต่างๆ คำแนะนำของทางราชการ และ มาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>๕.๒ สนามกีฬาหรือสถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม ฟิตเนส สามารถเปิด ให้บริการได้ตามปกติ และสามารถจัดการแข่งขันกีฬาได้โดยจำกัดจำนวนผู้ชมใน สนาม</p> <p>๕.๓ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้ตามเวลา ปกติของสถานที่นั้นๆ ยกเว้นส่วนที่เป็นตู้เกม เครื่องเล่น ร้านเกม และสวนสนุก ที่งดการให้บริการ</p> <p>๕.๔ ห้ามการจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๒๐๐ คน</p>
<p>๕. พื้นที่เฝ้าระวัง ระดับประเทศ ไม่พบ ผู้ติดเชื้อ ในประเทศ (มีเฉพาะผู้ติดเชื้อ ที่มาจากต่างประเทศ ระดับจังหวัด พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ติดเชื้อ และ ไม่มีสิ่งบอกระดับว่าจะ มี ผู้ติดเชื้อ</p>	<p>ให้การเปิดดำเนินการของสถานที่ กิจการ และกิจกรรมในเขตพื้นที่เฝ้าระวัง สามารถเปิดดำเนินการและให้บริการได้เมื่อมีความพร้อมโดยต้องปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันโรค เงื่อนไขการจัดระเบียบและระบบต่างๆ คำแนะนำของทาง ราชการ รวมทั้งกฎหมาย กฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง ห้ามการจัดกิจกรรมซึ่งมี การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๓๐๐ คน</p>

๓.๓ แนวปฏิบัติในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๓.๓.๑ กรณีประชาชนทั่วไป

- ๑) ออกจากบ้านเมื่อจำเป็นเท่านั้น หากออกนอกบ้านให้เว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย ๑-๒ เมตร หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด
- ๒) สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่นอกบ้าน
- ๓) ใช้รถสาธารณะเมื่อจำเป็นเท่านั้น และหลีกเลี่ยงชั่วโมงเร่งด่วน หากต้องขึ้นมอเตอร์ไซด์ควรนั่งหันข้าง
- ๔) ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือ ราวบันได เป็นต้น
- ๕) หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น
- ๖) ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า ๗๐ ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็นให้ออกนอกบ้าน น้อยที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด
- ๗) แยกของใช้ส่วนตัว ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้อื่น
- ๘) เลือกทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ ควรทานอาหารแยกสำรับ หรือหากทานอาหารร่วมกันให้ใช้ ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ
- ๙) หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๑๐) ควรกักตัวเองที่บ้าน ๑๔ วัน และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้รีบ การตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

๓.๓.๒ กรณีประชาชนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี ผู้สูงอายุ และคนที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคระบบทางเดินหายใจ โรคภูมิแพ้ ซึ่งมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าคนทั่วไปหากมีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อป้องกันตนเองจากการเจ็บป่วย และลดความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต มีแนวปฏิบัติสำหรับกลุ่มเสี่ยง ดังนี้

- ๑) คำแนะนำสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ
 - ๑.๑) คำแนะนำสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้ (๑) ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ ๗๐% ทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร หลังเข้าส้วม หรือเมื่อสัมผัสสิ่งของร่วมกับผู้อื่น หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก (๒) เลือกรับประทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ แยกรับประทานอาหารหรือแยกสำรับ หรือหากทานอาหาร ร่วมกันให้ใช้ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ (๓) หากไอ จาม ใช้ผ้าเช็ดหน้าหรือกระดาษทิชชูปิดปากหรือใช้ข้อศอกปิดปากจมูก และทำ ความสะอาดมือด้วยสบู่และน้ำหรือเจลแอลกอฮอล์ทันที หรือให้สวมหน้ากาก หลีกเลี่ยงการอยู่ ใกล้ชิดผู้ที่มีอาการหวัด มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก (๔) งดออกจากบ้านหรือเข้าไปในบริเวณที่มีคนแออัด หากจำเป็นให้ใส่หน้ากากอนามัยหรือ หน้ากากผ้า ใช้เวลาน้อยที่สุด รักษาระยะห่างจากบุคคลอื่น ๑-๒ เมตร หลีกเลี่ยงการสวมกอด หรือพูดคุยในระยะใกล้ชิดกับบุคคลอื่น และเปลี่ยนมาใช้การสื่อสารทางโทรศัพท์ หรือ Social media เป็นต้น (๕) หากมีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคมะเร็ง ควรจัดเตรียมยาสำรองสำหรับรักษาโรคประจำตัวของ ผู้สูงอายุไว้ ภายใต้อุบายพินิจของแพทย์หากถึงกำหนดตรวจตามนัด ให้ติดต่อขอคำแนะนำจาก แพทย์ และให้ญาติไปรับยาแทน (๖) ดูแลสภาพจิตใจของตนเอง ไม่ให้เครียดเกินไป หาวิธีผ่อนคลายความเครียด เช่น การออกกำลังกาย

ที่เหมาะสมกับสุขภาพ (เช่น รำมวยจีน โยคะ) ฟังเพลง ร้องเพลง หรือเล่นดนตรี ปลูกต้นไม้ ทำสวน จัดห้อง ตกแต่งบ้าน เล่นกับสัตว์เลี้ยง สวดมนต์ นั่งสมาธิ การฝึกหายใจคลายเครียด ทำบุญตักบาตร เป็นต้น

๑.๒) คำแนะนำสำหรับผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ดังนี้ (๑) หมั่นสังเกตตนเอง ว่ามีอาการไข้ หรืออาการทางเดินหายใจหรือไม่ หากพบว่ามีอาการดังกล่าว ควรงดการใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ (๒) หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้สูงอายุโดยไม่จำเป็น หาวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยรักษา ระยะห่างกับผู้สูงอายุ (๓) ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ ต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา และล้างมือทุกครั้งก่อนให้ การดูแล (๔) แยกสำรับหรือไม่รับประทานอาหารร่วมกับผู้สูงอายุ

๒) คำแนะนำสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคระบบทางเดินหายใจ

๒.๑) คำแนะนำสำหรับผู้ป่วย ดังนี้ (๑) ให้อยู่ในที่พักอาศัย เว้นการคลุกคลีใกล้ชิดกับบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ดูแล รักษา ระยะห่างระหว่าง บุคคล ๑-๒ เมตร (๒) หากต้องออกนอกที่พักอาศัย ไปในพื้นที่ที่มีคนแออัด หรือโดยสารรถสาธารณะ ให้สวม หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา (๓) งดใช้ของหรือเครื่องใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น (๔) มีหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อของสถานพยาบาลที่รักษาประจำ เพื่อปรึกษาปัญหาสุขภาพ (๕) ติดต่อสถานพยาบาลที่รักษาประจำ ก่อนกำหนดนัด เพื่อรับการขอปฏิบัติ เช่น ให้อาหารหรือ ผู้อื่นไปรับยาแทน ให้ไปรับยาใกล้บ้าน หรือให้ย้ายไปตรวจที่สถานพยาบาลอื่น (๖) รับประทานยาสม่ำเสมอ และหมั่นตรวจสุขภาพตนเอง เช่น วัดความดันโลหิต หรือวัดระดับ น้ำตาลในเลือดเองที่บ้าน (๗) หากมีอาการป่วยฉุกเฉิน ให้โทรเรียก ๑๖๖๙

๒.๒) คำแนะนำสำหรับญาติผู้ใกล้ชิด และผู้ดูแล ดังนี้ (๑) สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้การดูแล (๒) ล้างมือก่อนและหลังการให้การดูแล (๓) หากมีอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ เช่น มีน้ำมูก ไอ เจ็บคอ หรือรู้สึกมีไข้ ต้องงด การให้การดูแล หรืออยู่ใกล้ชิด ควรมอบหมายผู้อื่นทำหน้าที่แทน (๔) ทำความสะอาดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ต้องใช้ประจำร่วมกันในบ้าน เช่น เครื่องวัดความดันโลหิตด้วยแอลกอฮอล์ เป็นต้น

๓) คำแนะนำสำหรับกลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี รวมถึงหญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอดที่มีหน้าที่ ดูแลเด็กเล็ก

๓.๑) คำแนะนำสำหรับกลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี ซึ่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีอันตรายต่อเด็ก เช่นเดียวกับโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจทั่วไป เช่น ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดธรรมดา จึงมีคำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง ดังนี้ (๑) ห้ามพาเด็กออกไปที่สาธารณะโดยไม่จำเป็น ควรให้เด็กเล่นในบ้าน (๒) เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใกล้ชิดคนอื่นให้น้อยที่สุด (๓) ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กไม่ควรออกไปนอกบ้าน ถ้าจำเป็นต้องออกไปเมื่อกลับมาถึงบ้าน ต้องอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ก่อนมาเล่นกับเด็ก (๔) สอนเด็กล้างมือ ใส่หน้ากาก กินอาหารที่มีประโยชน์ ปรุงสุก สะอาด และนอนพักผ่อน ให้เพียงพอ (๕) หากเด็กติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาการของโรคเริ่มตั้งแต่มีอาการหวัดน้อยๆ จนถึงปอดอักเสบหรือ ปอดบวม และหากมีโรคประจำตัว ก็จะมีอาการชัดเจนอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ถ้าเริ่มมีอาการ ต้องรีบไปพบแพทย์ทันที

๓.๒) คำแนะนำสำหรับหญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอด ที่มีหน้าที่ดูแลเด็กเล็ก กรณีไม่มีความเสี่ยงติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้ (๑) หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรืออยู่ใกล้ชิดผู้ที่มีไข้ หรือมีอาการระบบทางเดินหายใจ หรือผู้ที่เดินทาง มาจากพื้นที่เสี่ยง (๒) หลีกเลี่ยงการอยู่สถานที่ที่มีผู้คนแออัด หรือรวมกลุ่มกันจำนวนมาก (๓) สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่อออกนอกบ้าน (๔) หากต้องอยู่ในสถานที่สาธารณะ ควรเว้นระยะห่างจากบุคคลอื่นอย่างน้อย ๑-๒ เมตร (๕) หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสบริเวณดวงตา ปาก และจมูก (๖) รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่เสมอ (๗) แยกภาชนะรับประทานอาหารและดื่มน้ำร่วมกับผู้อื่น (๘) ล้างมือบ่อยๆ

ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ ๗๐% (๔) เผ่าระวังอาการ โดยเฉพาะอาการไข้หรืออาการระบบทางเดินหายใจ หากมีอาการป่วย เล็กน้อย ควรพักผ่อนอยู่ที่บ้าน ถ้ามีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หายเหนื่อย ควรรีบไปพบแพทย์ (๑๐) หากถึงกำหนดนัดฝากครรภ์ สามารถติดต่อขอคำแนะนำกับแพทย์ที่ฝากครรภ์ เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการไปตรวจตามนัด

๔) การดูแลหญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอดที่เป็นกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น มีประวัติ เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง หรือสัมผัส หรือใกล้ชิดผู้ป่วย ปฏิบัติดังนี้

๔.๑) แยกตนเองออกจากครอบครัวและสังเกตอาการจนครบ ๑๔ วัน งงดการใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่น

๔.๒) งงดออกไปในที่ชุมชนโดยไม่จำเป็น และอยู่ห่างจากผู้อื่น ในระยะ ๑-๒ เมตร

๔.๓) กรณีครบกำหนดนัดฝากครรภ์ ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่าจะตนเองอยู่ระหว่างการเผ่าระวัง ๑๔ วัน เพื่อพิจารณาเลื่อนการฝากครรภ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่

๔.๔) กรณีเจ็บครรภ์คลอด ต้องไปโรงพยาบาลทันที และแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่าตนเองอยู่ระหว่าง การเผ่าระวัง ๑๔ วัน

๕) คำแนะนำสำหรับการดูแลทารกแรกเกิด

๕.๑) กรณีแม่เป็นผู้ที่สงสัยติดเชื้อหรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานการติดต่อผ่านทางรกหรือผ่านทางน้ำนม แต่ทารกที่เกิดจากแม่ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จัดเป็นผู้ที่มีความเสี่ยง จะต้องมีการแยกตัวออกจากทารกอื่น และต้องสังเกตอาการเป็นเวลา ๑๔ วัน สำหรับแนวทางการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เมื่อคำนึงถึงประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และยังไม่มีหลักฐาน ทางวิชาการในการแพร่เชื้อไวรัสผ่านทางน้ำนม ดังนั้น ทารกจึงสามารถกินนมแม่ได้ โดยปฏิบัติตามแนวทาง ป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด ดังนี้ คำแนะนำสำหรับแม่

๕.๒) กรณีสงสัยว่าจะติดเชื้อหรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว (๑) กรณีแม่เป็นผู้ที่สงสัยว่าจะติดเชื้อหรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว แต่อาการไม่มาก สามารถถอดลูก และให้นมจากเต้าได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาการจิตใจของแม่และครอบครัว ต้องปฏิบัติตาม แนวทางป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด

๕.๒) กรณีแม่ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีอาการชัดเจน หากยังสามารถบิบน้ำนมได้ ให้ใช้วิธีบิบน้ำนม และให้ผู้ช่วยเป็นผู้ป้อนนมแก่ลูก หากไม่สามารถบิบน้ำนมเองได้ อาจพิจารณาใช้นมผงแทน

๕.๓) ข้อปฏิบัติในกรณีให้ทารกกินนมจากเต้า ปฏิบัติดังนี้ (๑) อาบน้ำหรือเช็ดทำความสะอาดบริเวณเต้านมและหัวนมด้วยสบู่และน้ำ (๒) ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ นานอย่างน้อย ๒๐ วินาที หรือใช้แอลกอฮอล์เข้มข้น ๗๐% เช็ดทำความสะอาด (๓) สวมหน้ากากอนามัย ตลอดการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการให้นมลูก (๔) ไม่สัมผัสบริเวณใบหน้าของทารก เช่น การหอมแก้ม

๕.๔) ข้อปฏิบัติในการบิบน้ำนม และการป้อนนม (๑) อาบน้ำหรือเช็ดทำความสะอาดบริเวณเต้านมและหัวนมด้วยน้ำและสบู่ (๒) ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นานอย่างน้อย ๒๐ วินาที หรือใช้แอลกอฮอล์เข้มข้น ๗๐% เช็ดทำความสะอาด (๓) สวมหน้ากากอนามัย ตลอดการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเตรียมนม การบิบน้ำนม และการให้ (๔) ไม่สัมผัสบริเวณใบหน้าของทารก เช่น การหอมแก้ม (๕) หาผู้ช่วยหรือญาติที่มีสุขภาพแข็งแรง ทราบวิธีการป้อนนมที่ถูกต้อง และต้องปฏิบัติตาม วิธีการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด โดยนำน้ำนมมาป้อนด้วยการใช้ช้อน ถ้วยเล็ก หรือ ขวดนม (๖) ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ เช่น ที่ปั๊มนม ขวดนม ด้วยน้ำยาฆ่าอุปกรณ์ และทำการึ่งฆ่าเชื้อหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

๓.๓.๓ กรณีเป็นกลุ่มเสี่ยงสัมผัส

การนิยาม ผู้สัมผัส หรือสัมผัสใกล้ชิด ซึ่งอาจมีกิจกรรมร่วมกันกับผู้ป่วยยืนยัน หรือเข้าข่าย แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้ (๑) กลุ่มที่สัมผัสผู้ที่อาจเป็นแหล่งโรค ได้แก่ ผู้ที่สัมผัสผู้ป่วย ในช่วง ๑๔ วันก่อนเริ่มป่วย หรือสัมผัสผู้ป่วยนับตั้งแต่วันเริ่มป่วย หรือก่อนมีอาการประมาณ ๑-๒ วัน (๒) ผู้สัมผัสใกล้ชิด ได้แก่ ผู้ที่อยู่ใกล้หรือมีการพูดคุยกับผู้ป่วยในระยะ ๑ เมตร เป็นเวลานานกว่า ๕ นาที หรือถูกไอจามรดจากผู้ป่วย หรือ ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ปิด ไม่มีการถ่ายเทอากาศมากนัก ร่วมกับผู้ป่วย โดยอยู่ห่างจากผู้ป่วยในระยะ ๑ เมตร เป็นเวลานานกว่า ๑๕ นาที เช่น ในรถปรับอากาศ หรือ ห้องปรับอากาศ หากเป็นความเสี่ยงสูง ผู้สัมผัสจะมีโอกาสสัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ป่วย โดยไม่ได้ป้องกัน หากเป็นความเสี่ยงต่ำ คือผู้ที่ไม่ได้สัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ป่วยยืนยัน

การติดตาม ต้องสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง และติดตาม ค้นหาผู้สัมผัสเพื่อแจ้ง ว่าเขาอาจได้รับเชื้อ ช่วยให้เข้าถึงการวินิจฉัยและรักษา การตรวจคัดกรอง และแนะนำการกักตัวและ เฝ้าระวังอาการแสดงของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๓.๓.๔ กรณีผู้ป่วยยืนยัน

๑) การรับการรักษาตามแนวทางเวชปฏิบัติ เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับการตรวจหา เชื้อตามแนวทางของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ยอมรับผลตรวจยืนยันพบเชื้อ SARS-CoV-2 ด้วยวิธี RT-PCR ส่วนการตรวจแบบด่วน(antigen test) ให้ผลเร็วสามารถใช้คัดแยกตัวก่อนก็ได้ แต่ หากจะเข้าสู่กระบวนการรักษาต้องตรวจซ้ำด้วยวิธีการที่กล่าวมา ซึ่งเมื่อพบผลตรวจยืนยันต้อง รับเข้าสู่การรักษาทันที จะเป็นไปในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับอาการ และอาการแสดง ของผู้ป่วยโดยแยก ระดับความรุนแรงได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มีอาการอื่น ๆ หรือ สบายดี แนะนำให้ นอนโรงพยาบาล หรือในสถานที่รัฐจัดให้อย่างน้อย ๑๔ วัน นับจากวันที่ตรวจพบเชื้อ และให้จำหน่าย จากโรงพยาบาลได้ หากมีอาการปรากฏขึ้นมาให้ตรวจวินิจฉัยและรักษาตามสาเหตุ การดูแลรักษาให้ เป็นไปตามดุลยพินิจของแพทย์ ไม่ให้ยาต้านไวรัส เนื่องจากส่วนมากหายได้เอง และอาจได้รับ ผลข้างเคียงจากยาได้

กลุ่มที่ ๒ ผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง ไม่มีปอดอักเสบ ไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็น โรครุนแรง หรือโรครวมสำคัญ ภาพถ่ายรังสีปอดปกติ ให้ดูแลรักษาตามอาการ ส่วนมากหายได้เอง ให้นอนโรงพยาบาล หรือในสถานที่รัฐจัดให้อย่างน้อย ๑๔ วัน นับจากวันที่เริ่มมีอาการ หรือจนกว่า อาการ จะดีขึ้นอย่างน้อย ๒๔-๔๘ ชั่วโมง พิจารณาจำหน่ายผู้ป่วยได้ อาจพิจารณาให้ยาต้านไวรัส (favipiravir) ตามดุลยพินิจของแพทย์ และแนวทางเวชปฏิบัติรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กลุ่มที่ ๓ ผู้ป่วยที่ไม่มีอาการ หรือมีอาการไม่รุนแรง แต่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็น โรครุนแรง หรือมีโรครวมสำคัญ หรือผู้ป่วยที่มีปอดบวม (pneumonia) เล็กน้อย ซึ่งไม่เข้าเกณฑ์ กลุ่มที่ ๔ สิ่งที่ต้องเฝ้าระวังสำหรับกลุ่มนี้คือ การมีปัจจัยเสี่ยงร่วมซึ่งจะทำให้โรคมีอาการรุนแรงขึ้น ได้แก่ ผู้สูงอายุ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังรวมโรคปอดเรื้อรังอื่น ๆ โรคไตเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด รวมโรคหัวใจแต่กำเนิด โรคหลอดเลือดสมอง เบาหวานที่ควบคุมไม่ได้ ภาวะอ้วน (น้ำหนักมากกว่า ๔๐ กก.) ตับแข็ง ภาวะภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น กลุ่มนี้ต้องให้นอนโรงพยาบาล อย่างน้อย ๑๔ วัน นับ จากวันที่เริ่มมีอาการ หรือจนกว่าอาการจะดีขึ้น และให้การรักษาตามแนวทางเวชปฏิบัติผู้ป่วยโรคติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด

กลุ่มที่ ๔ ผู้ป่วยยืนยันที่มีปอดบวมที่มีระดับความเข้มข้นของออกซิเจนในเลือด ลดลง จะให้การรักษาทันทีตามแนวทางเวชปฏิบัติผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และตามดุลย พินิจของแพทย์เจ้าของไข้

๒) กรณีระหว่างรอเข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยในโรงพยาบาล หรือระหว่างรอครบกำหนด ๑๔ วัน หรือหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาลหรือสถานที่รัฐจัดให้ก่อนกำหนด โดยผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยใหม่ ระหว่างรอนอนโรงพยาบาล และแพทย์เห็นว่าสามารถดูแลรักษาที่บ้าน ระหว่างรอเตียง หรือเป็นผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล หรือสถานที่ที่รัฐจัดให้อย่างน้อย ๑๐ วัน และจำหน่ายกลับบ้านเพื่อรักษาต่อเนื่องโดยวิธี home isolation กำหนดเงื่อนไข แนวทางดังนี้

๒.๑) ลักษณะที่พักอาศัย ประกอบด้วย (๑) ต้องเป็นที่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องพำนักอาศัยตลอดเวลาพักตัว ไม่ให้ออกจากที่พัก (๒) มีห้องนอนส่วนตัว ถ้าไม่มีควรมีพื้นที่กว้างพอที่จะนอนห่างจากผู้อื่นกรณีมีผู้อยู่ร่วมบ้าน และต้องเปิดประตู หน้าต่างให้ระบายอากาศได้ดี (๓) มีผู้จัดหาอาหารและของใช้จำเป็นให้ ไม่ต้องออกไปจัดหาภายนอกบ้านด้วยตนเอง (๔) ผู้ที่อยู่อาศัยร่วมบ้านสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำเรื่องสุขอนามัย และการแยกจากผู้ป่วยได้ (๕) สามารถติดต่อกับโรงพยาบาลและเดินทางมาโรงพยาบาลได้สะดวก ถ้าบ้านหรือที่พักไม่เหมาะสม อาจต้องหาสถานที่แห่งอื่นในการแยกตัว ซึ่งอาจเลือกใช้พื้นที่ที่ชุมชนจัดไว้ให้ได้

๒.๒) ข้อควรปฏิบัติที่ต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พร้อมครอบครัว ดำเนินการดังนี้ (๑) ไม่ให้บุคคลอื่นมาเยี่ยมที่บ้านระหว่างแยกตัว และงดการออกจากบ้านในระหว่างแยกตัว (๒) อยู่ในห้องส่วนตัวตลอดเวลา หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลอื่นในที่พำนักอาศัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เด็กเล็ก ผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่าง ๆ หากยังมีอาการไอจามต้องสวมหน้ากากอนามัยแม้ขณะที่อยู่ในห้องส่วนตัว โดยแนะนำให้สวมหน้ากากอนามัย ไม่ให้ใช้หน้ากากผ้า (๓) หากจำเป็นต้องเข้าใกล้ผู้อื่นต้องสวมหน้ากากอนามัย และอยู่ห่างอย่างน้อย ๑ เมตร หรือประมาณหนึ่งช่วงแขน หากไอจามไม่ควรเข้าใกล้ผู้อื่นหรืออยู่ห่างอย่างน้อย ๒ เมตร และให้หันหน้าไปยังทิศทางตรงข้ามกับตำแหน่งที่มีผู้อื่นอยู่ด้วย (๔) หากไอจามขณะที่สวมหน้ากากอนามัย ไม่ต้องเอามือมาปิดปากและไม่ต้องถอดหน้ากากอนามัยออก เนื่องจากมีอาจเปราะเปื้อน หากไอจามขณะที่ไม่ได้สวมหน้ากากอนามัยให้ใช้ต้นแขนด้านในปิดปาก และจุ่ม (๕) ฤมือนิ้วเจลแอลกอฮอล์ หรือล้างมือด้วยสบู่และน้ำเป็นประจำ (หากมีเปราะเปื้อนให้ล้างด้วยสบู่และน้ำ) โดยเฉพาะภายหลังสัมผัสน้ำมูก น้ำลาย เสมหะ ชะนะไอ จาม หรือหลังจากถ่ายปัสสาวะหรืออุจจาระ และก่อนสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้อื่นในบ้านใช้ร่วมกัน เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได มือจับตู้เย็น ฯลฯ (๖) กรณีที่เป็นมารดาให้นมบุตร ยังสามารถให้นมบุตรได้ เนื่องจากยังไม่มีรายงานพบเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในน้ำนม แต่มารดาควรสวมหน้ากากอนามัยและล้างมืออย่างเคร่งครัดทุกครั้งก่อนสัมผัสหรือให้นมบุตร (๗) ใช้ห้องน้ำแยกจากผู้อื่น หากจำเป็นต้องใช้ห้องน้ำร่วมกันให้ใช้เป็นคนสุดท้าย ให้ปิดฝาชักโครกก่อนกดน้ำ (๘) การทำความสะอาดห้องน้ำและพื้นผิว ควรทำความสะอาดโถสุขภัณฑ์หรือพื้นที่ที่อาจปนเปื้อนเสมหะ น้ำมูก อุจจาระ ปัสสาวะหรือสารคัดหลั่งด้วยน้ำและน้ำยาฟอกขาว ๕% โซเดียมไฮโปคลอไรท์ (เช่น ไฮเตอร์, คลอโรกซ์) โดยใช้ ๕% โซเดียมไฮโปคลอไรท์ หรือน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนต่อน้ำ ๙๙ ส่วน (๙) แยกสิ่งของส่วนตัวไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น จาน ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ (๑๐) ไม่ร่วมรับประทานอาหารกับผู้อื่น ควรให้ผู้อื่นจัดหาอาหารมาให้ แล้วแยกรับประทานคนเดียว ถ้าเป็นอาหารที่สั่งมา และต้องเป็นผู้รับอาหารนั้น ควรให้ผู้ส่งอาหารวางอาหารไว้ ณ จุดที่สะดวก แล้วไปนำอาหาร เข้าบ้าน ไม่รับอาหารโดยตรงจากผู้ส่งอาหาร (๑๑) ซักเสื้อผ้า ผ้าปูเตียง ผ้าขนหนู ฯลฯ ด้วยน้ำและสบู่หรือผงซักฟอกตามปกติหากใช้เครื่องซักผ้า ให้ใช้ผงซักฟอก และ น้ำยาปรับผ้านุ่มได้ (๑๒) การทิ้งหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้วและขยะที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งใส่ถุงพลาสติก และปิดปากถุงให้สนิทก่อน ทิ้งขยะที่ฝาปิดมิดชิด และทำความสะอาดมือ ด้วยแอลกอฮอล์ หรือ น้ำ และสบู่ทันที

๒.๓) การสังเกตและประเมินตนเอง โดย (๑) ให้สังเกตอาการตนเอง วัดอุณหภูมิ และ ความเข้มข้นของออกซิเจนในเลือด วันละ ๒ ครั้ง (๒) สังเกตอาการเปลี่ยนแปลง หรือผิดปกติ

เช่น หอบเหนื่อย ไข้สูงลอย ไม่สามารถ ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ ให้รีบโทรติดต่อเจ้าหน้าที่ หรือโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนรักษา (๓) หากต้องเดินทางไปโรงพยาบาลให้ใช้รถยนต์ส่วนตัวหรือรถ ที่โรงพยาบาลมารับ ไม่ใช้รถสาธารณะ ให้ทุกคนในรถใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่เดินทาง หากมี ผู้ร่วมยานพาหนะมาด้วย ให้เปิดหน้าต่างรถเพื่อเพิ่มการระบายอากาศ

๓.๔ มาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยวัคซีน

๓.๔.๑ ความสำคัญของวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดเชื้อทางเดิน หายใจที่เกิดจากไวรัสซาร์สโควี-2 (SARS-CoV-2) ซึ่งติดต่อจากการสัมผัสกับละอองฝอยของ น้ำลาย เสมหะ น้ำมูก ของผู้ติดเชื้อ ระยะเวลาตั้งแต่ได้รับเชื้อจนถึง เริ่มมีอาการป่วยประมาณ ๒-๑๔ วัน อาการของโรคมักได้ตั้งแต่ ไข้ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ มีน้ำมูก เจ็บคอ ไอ จุกไม่ไต่กลืน ลิ้นไม่รับรส และอาจรุนแรงจนปอดอักเสบ และอาจเสียชีวิตได้ ผู้ที่เสี่ยงกับโรคโควิด 19 รุนแรง ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ ที่มีภาวะอ้วน โรคปอด โรคหัวใจ เบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่อง โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง เป็นต้น

๓.๔.๒ การพัฒนาวัคซีน วัคซีนจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เพื่อการป้องกัน และแก้ปัญหา การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งวัคซีนจะทำหน้าที่กระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิ ต้านทานต่อเชื้อโรค เสมือนคู้ซอม ให้ร่างกายได้ฝึกกลไกป้องกันโรคตามธรรมชาติ การผลิตวัคซีนมี หลากหลายของเทคโนโลยีที่ใช้ ในการพัฒนาวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใช้เทคโนโลยีที่ แตกต่างกัน ๔ กระบวนการ ได้แก่ (๑) วัคซีนชนิดสารพันธุกรรม ตัวอย่างวัคซีนที่ใช้กระบวนการนี้ คือ Pfizer และ Moderna การเก็บรักษาต้องใช้อุณหภูมิที่ต่ำมาก คือ -๗๐ องศาเซลเซียส และ -๒๐ องศาเซลเซียส ตามลำดับ (ทั้งนี้ได้มีการพัฒนาจนสามารถเก็บรักษาในอุณหภูมิเช่นเดียวกับวัคซีนอื่น ได้) (๒) วัคซีนชนิดใช้ไวรัสเป็นพาหะตัวอย่างวัคซีนที่ใช้กระบวนการนี้คือ AstraZeneca Sputnik V Johnson and Johnson (๓) วัคซีนที่ทำจากโปรตีนส่วนหนึ่งของเชื้อ วัคซีนที่ใช้ในประเทศไทยและ ใช้กระบวนการผลิตนี้ คือ วัคซีนไขหวัดใหญ่และ วัคซีนตับอักเสบบี เป็นต้น ส่วนวัคซีนโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 คือ Novavax EpiVacCorona (๔) วัคซีนชนิดเชื้อตาย ตัวอย่างวัคซีนที่ใช้ กระบวนการนี้ คือ Sinovac Sinopharm เป็นต้น

๓.๔.๓ เป้าหมายการบริหารวัคซีน การให้วัคซีนต้องมีความครอบคลุมประชากรร้อยละ ๗๐ ของประชากรทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ หรือภูมิคุ้มกันระดับประชากร จึงจะสามารถ ป้องกัน ลดความรุนแรง ลดการตาย จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งการบริหารจัดการวัคซีนใน ประเทศไทยแบ่งเป็น ๒ ระยะคือ ระยะที่ ๑ คือระยะที่มีวัคซีนในปริมาณที่จำกัด จึงต้องลำดับ ความสำคัญตามความจำเป็นของการได้รับวัคซีน ที่ลดการป่วยที่รุนแรง รักษาาระบบสุขภาพของ ประเทศ กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข บุคคลที่มีโรคประจำตัว ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคโควิด 19 ระยะที่ ๒ เป็นระยะที่มีวัคซีน มากขึ้น และเพียงพอ เพื่อรักษาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ และสร้างภูมิคุ้มกัน ในระดับประชากร และฟื้นฟูประเทศให้กลับสู่ภาวะปกติ

๓.๔.๔ ข้อพึงระวังในการรับวัคซีน ซึ่งต้องนำมาพิจารณาร่วมกันอย่างละเอียด และควร เป็นข้อพิจารณาที่เป็นดุลยพินิจของแพทย์ ได้แก่ กรณีข้อห้าม เช่น อาการแพ้รุนแรงจากการฉีด วัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครึ่งก่อน หรือแพ้ส่วนประกอบของวัคซีน การฉีดในผู้ที่อายุที่ยัง ไม่ได้รับการรับรอง กรณีมีอาการเจ็บป่วยเฉียบพลัน ควรพิจารณาเลื่อนการฉีดวัคซีนไปก่อนจนกว่า จะหาย ส่วนข้อควรระวัง ของการฉีดวัคซีนทุกชนิด คือ ภาวะโรคเรื้อรังที่รุนแรงและยังควบคุมไม่ได้ หรืออาการยังไม่คงที่ ผู้ที่มีภาวะภูมิคุ้มกันผิดปกติ หญิงตั้งครรภ์มีโอกาสเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รุนแรงกว่าหญิงไม่ตั้งครรภ์ และอาจทำให้ทารกคลอดก่อนกำหนดได้ แม้ว่าวัคซีนส่วนใหญ่ไม่ มีการศึกษาในหญิงตั้งครรภ์ แต่การศึกษาในสัตว์ทดลอง ไม่พบว่าวัคซีนจะมีผลอันไม่พึงประสงค์ต่อ

การตั้งครม. จึงแนะนำให้หญิงตั้งครม.ที่มีความเสี่ยง ต่อการรับเชื้อฉีดวัคซีนได้หลังไตรมาสแรก ส่วนหญิงให้นมบุตรสามารถฉีดวัคซีนได้

๓.๔.๕ แนวทางให้บริการวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจุบันการบริหารวัคซีน มีการจัดลำดับความสำคัญพื้นที่บริการวัคซีนพิจารณาจาก ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) กระจายตามสัดส่วน ความต้องการวัคซีนของประชากรเป้าหมายทั้งแบบลงทะเบียนเอง เจ้าหน้าที่ลงให้ และการสำรวจ ความต้องการของประชากรเป้าหมายโดยอสม. ผู้นำชุมชน (๒) พื้นที่ที่มีการระบาดเป็นวงกว้าง รุนแรง (๓) พื้นที่เศรษฐกิจ เช่น จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น ส่วนหน่วยฉีดสามารถจัดบริการได้ทั้งแบบใน โรงพยาบาล และนอกโรงพยาบาลเช่น ศูนย์การค้า สนามกีฬา ศูนย์ประชุม โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ โดยยึดหลักการป้องกันการแพร่เชื้อในจุดให้บริการ มีการสังเกตอาการหลังได้รับวัคซีน ๓๐ นาที เตรียมอุปกรณ์กู้ชีพและรถพยาบาล กรณีที่มีการแพ้เฉียบพลัน

๓.๔.๖ การจัดสรร และกระจายวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วัคซีนที่นำมาใช้ใน ประเทศทุกชนิดต้องผ่านขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และก่อน นำไปใช้ต้องได้รับการรับรองรุ่นผลิตจากสถาบันชีววัตถุ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ การจัดสรร วัคซีนเพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆจึงยืนยันคุณภาพมาตรฐาน นอกจากคุณภาพ ความปลอดภัยแล้ว ยังมีตรวจสอบสภาพของบรรจุภัณฑ์ จำนวน และอุณหภูมิที่ใช้ในการขนส่งวัคซีน ให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดไว้ การจัดสรรวัคซีนเป็นไปตามเงื่อนไข การพิจารณาของคณะกรรมการโรคติดต่อ สัดส่วนตามความต้องการประชากร และความเร่งด่วน รุนแรง ของการระบาด การขับเคลื่อนให้ กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงวัคซีนครอบคลุมต้องใช้กลไกระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชนท้องถิ่น ในการร่วม ดำเนินการ

๔. มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าสู่หมู่บ้านหรือชุมชน

๔.๑ มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าสู่หมู่บ้านหรือ ชุมชนกรณีทั่วไป^๗

๔.๑.๑ มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าสู่หมู่บ้าน หรือชุมชน มีแนวปฏิบัติดังนี้

๑) การตั้งด่านชุมชน (๑) จัดตั้งด่านชุมชนบริเวณทางเข้า-ออกหมู่บ้านหรือ ชุมชนที่เป็นเส้นทางเข้า-ออกสำคัญทุกเส้นทาง (๒) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำด่านหมู่บ้านหรือชุมชน (๓) บรรทุกข้อมูลการเดินทางของผู้เดินทางเข้า-ออกหมู่บ้านหรือชุมชน รวมถึงคัดกรองผู้ที่มาจาก พื้นที่เสี่ยงตามแบบฟอร์ม และให้ผู้เข้า-ออกหมู่บ้านหรือชุมชนทุกคนต้องรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ ด่านชุมชน

๒) การคัดกรองผู้ที่มาจากพื้นที่เสี่ยง ค้นหาและคัดกรองว่ามีคนในหมู่บ้านที่ เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงเข้ามาพักอาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนหรือไม่ดังนี้ (๑) ผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่ เสี่ยง จากประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่ออันตรายและประเทศที่มีการระบาดต่อเนื่อง หรือผู้ที่เดินทาง กลับจากสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดมีคนแออัดเบียดเสียดหรือกลับจากไปรวมกิจกรรมที่มีคน เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ฯลฯ ทั้งนี้ให้มีการติดตามข่าวสาร สถานการณ์การแพร่ระบาดทุกระยะอย่าง ใกล้ชิด ประกอบการคัดกรองบุคคลที่มาจากสถานที่ จังหวัด ประเทศที่มีความเสี่ยงโดยเฉพาะ ประกาศในเว็บไซต์ของกรมควบคุมโรค (๒) ผู้ที่อยู่ในระยะใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไปรวมอยู่ในสถานที่ที่ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปรากฏตัว

๓) การปฏิบัติในกรณีที่หมู่บ้านหรือชุมชนใดมีผู้เข้าข่ายตามข้อ ๒) (๑) จัดทำ บัญชีรายชื่อตามแบบฟอร์ม (๒) เฝ้าติดตามสังเกตอาการเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน นับแต่วันที่ผู้ นั้น

^๗ กระทรวงมหาดไทย. (๒๕๖๓). หนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในหมู่บ้าน/ชุมชน. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

เดินทางไปยังสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด (๓) ขอความร่วมมือผู้นั้นพักอาศัยแต่ในบ้านเรือนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน และให้งดหรือหลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ นอกหมู่บ้านหรือชุมชนไว้ก่อน (๔) รายงานข้อมูลดังกล่าวไปยังเทศบาล หรือ อบต. (เพื่อติดตามหรือเฝ้าระวัง) อำเภอ (เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบรายงานของกรมการปกครอง) โดยให้รายงานทุกวัน

๔.๑.๒ มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในหมู่บ้านหรือชุมชน มีแนวปฏิบัติดังนี้

๑) การแจ้งเตือนประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน (๑) ประชาชนทุกคนต้องใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งที่ออกจากบ้านไปในที่ชุมชนหรืออยู่ร่วมกับผู้ที่ต้องกักกันทั้งกรณีที่มาจากต่างจังหวัดและต่างประเทศ (๒) ให้ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการป้องกันเฝ้าระวังดูแลตัวเองผ่านสื่อในทุกช่องทาง เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้านหรือชุมชน Line ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้ประกาศผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านหรือชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกวัน (๓) ให้ทุกคนครอบครัว สังเกตอาการคนในครอบครัว หากพบว่า มีอาการไข้สูง หรือมีเหตุอันควรสงสัยเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เจ้าบ้านรีบแจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อโดยทันที (๔) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือประธานชุมชน รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำ รพ.สต. ทราบโดยทันที เพื่อประเมินอาการว่าเข้าข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อโรคโควิด-19 หรือไม่หากมีเหตุอันควรหรือมีอาการต้องสงสัยให้แจ้งโรงพยาบาลที่รับผิดชอบดำเนินการรับตัวไปรักษาทันที

๒) กรณีบุคคลที่เดินทางมาจากประเทศที่เป็นโรคติดต่ออันตรายและประเทศที่มีการระบาดต่อเนื่อง (๑) แจ้งบุคคลนั้นให้กักกัน หรือคุมไว้สังเกตอาการ ๑๔ วัน (๒) เฝ้าระวังสังเกตและควบคุมผู้เดินทางมาจากต่างประเทศให้กักกัน หรือคุมไว้สังเกตอาการให้ครบ ๑๔ วัน โยห้ามออกจากที่กักกัน หรือคุมไว้สังเกตอาการ (๓) กรณีผู้ถูกกักกัน หรือถูกคุมไว้สังเกตอาการมีอาการป่วยเป็นไข้ หรือมีเหตุอันควรหรืออาการต้องสงสัยให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำรพ.สต. โดยทันที เพื่อประเมินอาการว่าเข้าข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่หากมีเหตุอันควรหรือมีอาการต้องสงสัยให้แจ้งโรงพยาบาลที่รับผิดชอบดำเนินการรับตัวไปรักษาทันที

๓) กรณีบุคคลที่เดินทางกลับหรือมีการเดินทางไปยังสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดที่มีคนแออัดเบียดเสียด แล้วมีอาการป่วยเป็นไข้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำรพ.สต. โดยทันที เพื่อประเมินอาการว่าเข้าข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่หากมีเหตุอันควรหรือมีอาการต้องสงสัยให้แจ้งโรงพยาบาลที่รับผิดชอบดำเนินการรับตัวไปรักษาทันที

๔) กรณีบุคคลผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไปร่วมอยู่ในสถานที่ที่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปรากฏตัว ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำ รพ.สต. โดยทันที เพื่อประเมินอาการว่าเข้าข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่หากมีเหตุอันควรหรือมีอาการต้องสงสัยให้แจ้งโรงพยาบาลที่รับผิดชอบดำเนินการรับตัวไปรักษาทันที โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำ รพ.สต. ดำเนินการตามมาตรการคัดกรอง แยกกักกัน หรือคุมไว้สังเกตอาการตามแนวปฏิบัติของคำสั่งของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้รถส่วนบุคคล ในการนำส่งผู้เข้าข่ายตามข้อ ๒)-๔) ให้ผู้เข้าข่ายต้องสงสัยติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกห้องโดยสารจากผู้อื่นให้ชัดเจน รวมถึงต้องจัดหาอุปกรณ์การป้องกัน เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ แอลกอฮอล์ล้างมือ เป็นต้น

๕) กรณีมีคนในหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับการยืนยันว่าเป็นผู้ติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แจ้งเจ้าหน้าที่เทศบาลหรือ อบต. เข้าไปดำเนินการทำความสะอาดฆ่าเชื้อพื้นที่ที่ผู้ติดเชื้อไปทำกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโดยเร็ว

๔.๑.๓ การป้องกันและเฝ้าระวังกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง เด็ก และหญิงตั้งครรภ์ ในหมู่บ้านหรือชุมชน มีแนวปฏิบัติดังนี้

๑) ให้ อสม. จัดทำทะเบียนกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง เด็ก และหญิงตั้งครรภ์ในหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ง่าย

๒) ส่งทะเบียนไปยังเทศบาลหรือ อบต. (เพื่อดูแล เฝ้าระวัง) อำเภอ (เพื่อรวบรวมรายงานจังหวัด)

๓) ให้คำแนะนำแก่กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ให้ปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด (๑) ให้หลีกเลี่ยงการพบปะ และสัมผัสบุคคลที่เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยงและจากต่างประเทศ หรือมีการเดินทางไปยังสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดที่มีคนแออัดเบียดเสียดและบุคคลที่เป็นผู้ที่อยู่ในระยะใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไปรวมอยู่ในสถานที่ที่ผู้ป่วยติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปรากฏตัวที่อยู่ในช่วงระยะเวลาเฝ้าสังเกตอาการ ๑๔ วัน นัดไปรวมกิจกรรมที่มีคนมารวมตัวกันจำนวนมาก และงดการไปในที่ชุมนุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ให้เน้นผู้ป่วยวัณโรค หอบหืด ปอดอุดกั้นเรื้อรัง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจ ฯลฯ เนื่องจากหากติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตสูง

๔.๒ มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมู่บ้านหรือชุมชนกรณีวิกฤต

๔.๒.๑ มาตรการสำคัญในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้

ระยะที่ ๑ พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาด ดังนี้

๑) การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน ดังนี้

(๑) คัดกรองที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ (๒) คัดกรองที่โรงพยาบาลและจัดคลินิกโรคระบบทางเดินหายใจแบบการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ (๓) เฝ้าระวังการป่วยในบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒) การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ ดังนี้ (๑) การดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นการเตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล ได้แก่ จุดคัดกรองที่โรงพยาบาล ห้องแยกโรค การจัดตั้งหอผู้ป่วยรวม มีไอซียูหรืออาร์ซียูแยกเฉพาะ (๒) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ จัดระบบป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาล ประเมินการ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อให้เพียงพอในทุกจังหวัด

๓) การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน ติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูงของผู้ป่วยยืนยันทุกรายเพื่อคัดกรองอาการและตรวจหาการติดเชื้อ

๔) การสื่อสารความเสี่ยง การจัดทำและเผยแพร่สถานการณ์การระบาดในต่างประเทศและในประเทศไทย ตามช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความเสี่ยงและลดความตระหนก

ระยะที่ ๒ พบผู้ป่วยภายในประเทศและมีการระบาดในวงจำกัด ดังนี้

๑) การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน ดังนี้

(๑) คัดกรองที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ (๒) คัดกรองที่โรงพยาบาลและจัดคลินิกโรคระบบทางเดินหายใจแบบการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ (๓) เฝ้าระวังเชิงรุกในชุมชน ในคนไทยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการรับเชื้อ ได้แก่ ผู้ประกอบการทัวร์ โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว สถานทำงาน และสถานศึกษาที่มีผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดจำนวนมาก (๔) เฝ้าระวังและสอบสวนเหตุการณ์ระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ในชุมชน (๕) เฝ้าระวังการป่วยในบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

^๔ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๓). คาดการณ์การระบาดและมาตรการในระยะที่ ๓ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

๒) การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ ดังนี้ (๑) การดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นการเตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล ได้แก่ จุดคัดกรองที่โรงพยาบาล ห้องแยกโรค ห้องแยกโรค การจัดตั้งหอผู้ป่วยรวม มีไอซียูหรืออาร์ซียูแยกเฉพาะ ทุกโรงพยาบาลซ่อม flow การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยใน จัดคลินิกโรคระบบทางเดินหายใจแบบการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ และการส่งต่อผู้ป่วย เตรียมโรงพยาบาลขนาดใหญ่เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก กำหนดพื้นที่ และจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมากเกินกว่าศักยภาพของโรงพยาบาล เตรียมห้องปฏิบัติการวินิจฉัยยืนยันให้เพียงพอทุกจังหวัด ทั้งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย กระทรวงอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ และภาคเอกชน ประเมินการ และจัดหาเวชภัณฑ์ในการดูแลผู้ป่วยให้เพียงพอ เช่น ห้องแยกโรคความดันลบ เครื่องช่วยหายใจ ยาต้านไวรัส และบริหารจัดการเวชภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานเพื่อให้มีการกระจายอย่างเหมาะสม (๒) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ จัดระบบป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาล ประเมินการ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อให้เพียงพอในทุกจังหวัด

๓) การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน ติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูงของผู้ป่วยยืนยันทุกรายเพื่อคัดกรองอาการและตรวจหาการติดเชื้อ ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ที่พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนและพิจารณาจัดโซนนิ่งเพื่อแยกโรคในพื้นที่ที่จัดไว้ หรือการกักกันในสถานที่ควบคุมเป็นที่พักอาศัย (home quarantine) ส่งเสริมการป้องกันโรคในระดับสาธารณะ (social distancing) โดยให้เลื่อนหรืองดการจัดชุมนุมขนาดใหญ่ที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค การปิดสถานที่ที่เกิดการระบาดและควบคุมการระบาดในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก เช่น โรงเรียน เรือนจำ ค่ายทหาร เป็นต้น

๔) การสื่อสารความเสี่ยง การจัดทำและเผยแพร่สถานการณ์การระบาดในต่างประเทศและในประเทศไทย ตามช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความเสี่ยงและลดความตระหนก การสื่อสารสถานการณ์และมาตรการในพื้นที่ที่เกิดการระบาด การรณรงค์เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ

๕) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย ดังนี้ (๑) การชี้แจงมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้เพื่อควบคุมการระบาด รณรงค์ หรือบังคับใช้หน้ากากอนามัยร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่ระบาด และในกิจกรรมชุมนุม ประสาน อปท. บังคับใช้เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความจำเป็น

๖) การประสานงานและจัดการข้อมูล ดังนี้ (๑) จัดตั้งศูนย์ประสานงานและติดตามข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ (๒) ประสานข้อมูลกับหน่วยงานภายในจังหวัด และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อติดตามสถานการณ์ ข้อสั่งการ และวิเคราะห์ความเสี่ยง (๓) รายงานการประเมินสถานการณ์ ผลการดำเนินงานของทีมปฏิบัติการ และทีมสนับสนุน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดเพื่อการตัดสินใจทุกเดือน

ระยะที่ ๓ พบการระบาดของโรค ในวงกว้าง ดังนี้

๑) การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่านสถานพยาบาล และชุมชน ดังนี้ (๑) คัดกรองที่โรงพยาบาลและจัดคลินิกโรคระบบทางเดินหายใจแบบการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ (๒) เฝ้าระวังและสอบสวนเหตุการณ์ระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ในชุมชน (๓) เฝ้าระวังการป่วยในบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒) การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ ดังนี้ (๑) การดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นการเตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล ได้แก่ จุดคัดกรองที่โรงพยาบาล ห้องแยกโรค การจัดตั้งหอผู้ป่วยรวม มีไอซียูหรืออาร์ซียูแยกเฉพาะ ทุกโรงพยาบาลซ่อม flow การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยใน จัดคลินิกโรคระบบทางเดินหายใจแบบการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ และการส่งต่อผู้ป่วย เตรียมโรงพยาบาลขนาดใหญ่เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก กำหนดพื้นที่ และจัดทำแผนการจัดการ

พื้นที่ดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมากเกินกว่าศักยภาพของโรงพยาบาล เตรียมห้องปฏิบัติการวินิจฉัยยืนยันให้เพียงพอทุกจังหวัด ทั้งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย กระทรวงอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ และภาคเอกชน ประเมินการและจัดหาเวชภัณฑ์ในการดูแลผู้ป่วยให้เพียงพอ เช่น ห้องแยกโรคความดันลบ เครื่องช่วยหายใจ ยาต้านไวรัส และบริหารจัดการเวชภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานเพื่อให้มีการกระจายอย่างเหมาะสม (๒) การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ จัดระบบป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาล ประเมินการ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อให้เพียงพอในทุกจังหวัด

๓) การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ที่พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนและพิจารณาจัดโซนนิ่งเพื่อแยกโรคในพื้นที่ที่จัดไว้ หรือ กักกัน (ตัวเอง) ให้อยู่แต่ในบ้าน (home quarantine) ส่งเสริมมาตรการแยกตัวที่บ้าน (home isolation) เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาล ให้ผู้ที่มีอาการทางเดินหายใจหยุดงาน หยุดเรียน โดยมีมาตรการชัดเจนที่เหมาะสม กำหนดมาตรการให้ทำงานที่บ้าน ส่งเสริมการป้องกันโรคในระดับสาธารณะ (social distancing) โดยให้เลื่อนหรืองดการจัดชุมนุมขนาดใหญ่ที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค การปิดสถานที่ที่เกิดการระบาดและควบคุมการระบาดในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก เช่น โรงเรียน เรือยนต์คายทหาร เป็นต้น การพิจารณาประกาศพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติเพื่อควบคุมการระบาดในชุมชน

๔) การสื่อสารความเสี่ยง การจัดทำและเผยแพร่สถานการณ์การระบาดในต่างประเทศและในประเทศไทย ตามช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความเสี่ยงและลดความตระหนก การสื่อสารสถานการณ์และมาตรการในพื้นที่ที่เกิดการระบาด การณรงค์เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ

๕) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย ดังนี้ (๑) การชี้แจงมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้เพื่อควบคุมการระบาด รณรงค์ หรือบังคับใช้หน้ากากอนามัยร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่ระบาด และในกิจกรรมชุมนุม ประสาน อปท. บังคับใช้เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความจำเป็น ประสาน ปก. และผู้ว่าราชการจังหวัดในประกาศพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติกรณีเกิดการระบาดในวงกว้าง

๖) การประสานงานและจัดการข้อมูล ดังนี้ (๑) จัดตั้งศูนย์ประสานงานและติดตามข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ (๒) ประสานข้อมูลกับหน่วยงานภายในจังหวัด และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อติดตามสถานการณ์ ข้อสั่งการ และวิเคราะห์ความเสี่ยง (๓) รายงานการประเมินสถานการณ์ ผลการดำเนินงานของทีมปฏิบัติการ และทีมสนับสนุน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดเพื่อการตัดสินใจทุกเดือน

๔.๒.๒ มาตรการลดโอกาสการแพร่เชื้อและชะลอการระบาด มีดังนี้

๑) มาตรการระดับบุคคล มีดังนี้ (๑) แยกผู้ป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจอาการไม่รุนแรงให้อยู่ที่บ้าน หรือจุดพยาบาลที่จัดไว้ โดยมีคำแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง และไม่ถือเป็นวันลา (๒) ให้ผู้สัมผัสเสี่ยงสูงและผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดหยุดเรียน หยุดงาน เป็นเวลา ๑๔ วัน และกักกันไว้ที่บ้านหรือสถานที่ควบคุมโรค ตาม พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘ (๓) มีกลไกการติดตามอาการผู้สัมผัสเสี่ยงสูงและผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาด เช่น อสม. แอปพลิเคชันการรายงานอาการตนเอง (๔) ใหญ่ประชาชนเสี่ยงหรืองดการเดินทางเข้าไปในพื้นที่ที่พบการระบาดทั้งในและต่างประเทศ (๕) (ทางเลือก) ห้ามชาวต่างชาติ เดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรค

๒) มาตรการระดับชุมชนและสังคม ดังนี้ (๑) เลื่อน หรือยกเลิกกิจกรรมรวมคนจำนวนมาก ได้แก่ การประชุมสัมมนา งานกีฬา งานแสดงสินค้า งานแฟร์ต่าง ๆ พิธีกรรมทางศาสนา และประเพณี เช่น สงกรานต์ อุดมบทพหุ เป็นต้น (๒) (ทางเลือก) ห้ามผู้ประกอบการท่องเที่ยวนำคนไทยไปเที่ยวยังประเทศที่มีการระบาด (๓) หน่วยงานที่มีคนจำนวนมาก เช่น ค่ายทหาร เรือยนต์คายทหาร เป็นต้น งดกิจกรรมที่มีการเคลื่อนย้ายคนข้ามพื้นที่ หรือหากจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกัน

โรค เช่น การคัดกรองคนก่อนเคลื่อนย้าย และให้มีผู้ประสานงานประจำหน่วยงานในเรื่องการป้องกัน ควบคุมโรค เป็นต้น (๔) การจัดสถานที่ที่มีประชาชนใช้บริการจำนวนมาก ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า สถานที่ราชการ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อป้องกันการแพร่โรค เช่น การวางเจลล้างมือ ทำความสะอาด พื้นผิว และจุดที่มีการสัมผัสร่วมกันบ่อยๆ ให้กลุ่มอาชีพเสี่ยงใส่หน้ากากผ้า เป็นต้น

๓) มาตรการระดับพื้นที่ที่พบการระบาด ดังนี้ (๑) ปิดสถานที่ หรือชุมชนที่พบการ ระบาด ห้ามการเดินทางเข้าออก โดยใช้ พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๒) สถานที่ทำงาน ให้มี มาตรการให้บุคลากรของสถานที่ที่พบการระบาดสามารถทำงานที่บ้านได้ (๓) กำหนดพื้นที่กักแยก สิ่งเกตอาการสำหรับชาวต่างชาติที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาด (๔) ทุกชุมชน เน้นย้ำให้ประชาชน ฝ้า ระวังอาการตนเองทุกวันและรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหากมีอาการป่วย

๔.๒.๓ มาตรการคนไทยปลอดภัยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีดังนี้

๑) มาตรการรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก ดังนี้ (๑) การจัดตั้งหอผู้ป่วยรวม และหอ ดูแลผู้ป่วยหนักเฉพาะโรคสำหรับผู้ป่วยอาการรุนแรง (๒) จัดโรงพยาบาลเฉพาะโรคสำหรับผู้ป่วย อาการปานกลาง โดยอาจกำหนดเป็นอาคารเฉพาะ หรือทั้งโรงพยาบาล ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ป่วย ทั้งนี้ ควรมีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอื่น ๆ ออกไป (๓) จัดจุดรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก นอกโรงพยาบาล สำหรับผู้ป่วยอาการเล็กน้อย

๒) มาตรการดูแลกลุ่มเสี่ยงสูง ดังนี้ (๑) ให้ความรู้แก่ญาติ ผู้ดูแล และเฝ้าระวัง อาการโรคทางเดินหายใจ โดย อสม. หรือ การใช้แอปพลิเคชันรายงานอาการตนเอง (๒) แยกบริการ การตรวจรักษากลุ่มเสี่ยงสูงไปยังสถานที่หรือวันเฉพาะที่ไม่ตรงกับผู้ป่วยทั่วไป

๓) มาตรการด้านกำลังคนทางการแพทย์ ดังนี้ (๑) ให้บุคลากรทางการแพทย์งด การเดินทางไปยังพื้นที่ระบาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อป้องกันการถูกกักกัน ๑๔ วัน (๒) บุคลากรที่ มีอาการป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจต้องหยุดงานทันที และตรวจหาสาเหตุของอาการป่วย (๓) จัดทำแผนการส่งบุคลากรจากสถานพยาบาลต่าง ๆ เวียนไปช่วยตรวจรักษา ยังโรงพยาบาล เฉพาะหรือจุดรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก

๔.๒.๓ การลดผลกระทบด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม เพิ่มความมั่นคง มีดังนี้

๑) มาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ดังนี้ (๑) มีการชดเชยการขาดงานให้ผู้ที่ถูก แยกกัก (๒) มีการจัดการเรียนการสอนเสริมในภายหลังในกรณีที่มีการปิดโรงเรียน (๓) มีการ เยียวยาภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบและแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง เป็นต้น

๒) มาตรการรักษาระบบบริการประชาชน ดังนี้ (๑) หน่วยงานภาครัฐและ รัฐวิสาหกิจ ทำแผนประคองกิจการ และกำลังคนสำรองหากมีการขาดงานหรือบุคลากรป่วยจำนวน มาก (๒) ทุกหน่วยงานลดความเสี่ยงต่อการแพร่โรคในองค์กร เช่น งดการประชุมสัมมนา ทัศนศึกษา เป็นต้น (๓) จัดสิ่งแวดลอมของบริการขนส่งสาธารณะให้สามารถป้องกันการแพร่โรค ทั้งที่สถานี และยานพาหนะ เช่น การทำความสะอาด การคัดกรองผู้โดยสาร เป็นต้น

๔.๓ การจัดระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีสถาน ประกอบการในสถานการณ์ทั่วไป และวิกฤต

๔.๓.๑ มาตรการพื้นฐาน และ มาตรการสำหรับความเสี่ยงต่ำสำหรับสถานประกอบการ

๑) มีการประเมินความเสี่ยงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยก รายกิจกรรมย่อยของงานนั้น ๆ

๒) มีการดำเนินมาตรการป้องกันการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการพื้นฐานอย่างครบถ้วน

๓) มีการดำเนินมาตรการป้องกันการ ควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามระดับความเสี่ยงของแต่ละงาน

๔) มีการติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน เป็นต้น

๕) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่พนักงานอย่างทั่วถึง

๖) มีการจัดทำแผนระดมทรัพยากรในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๗) มีการจัดอบรมให้ความรู้พนักงานเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการติดต่อของโรค หรือหัวหน้างานมีการให้ความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับพนักงานก่อนเริ่มการปฏิบัติงาน

๘) มีการอบรมให้ความรู้พนักงานเกี่ยวกับการจัดการความเครียด หรือสภาพปัญหาทางจิตใจที่อาจเกิดขึ้นจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๙) มีระบบการคัดกรอง โดยจัดให้มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่องาน ก่อนเข้าในพื้นที่ของสถานที่ทำงาน และต้องไม่อนุญาตให้เข้า หากมีอุณหภูมิร่างกายสูงกว่า 37.5 องศาเซลเซียส และต้องให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่องานพบแพทย์ทันที

๑๐) มีแนวทางการส่งต่อกรณีสงสัยว่าเป็นผู้ป่วยเพื่อเข้ารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาล

๑๑) มีนโยบายให้ผู้ที่มีอาการผิดปกติหรือมีอาการสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หยุดอยู่บ้านอย่างน้อย 14 วัน

๑๒) มีการกำหนดให้พนักงาน “เว้นระยะห่างอย่างน้อย ๑ เมตร” ในพื้นที่ส่วนกลางของสถานที่ทำงาน เช่น การต่อแถวซื้ออาหาร การนั่งรับประทานอาหาร การนั่งในห้องประชุม การนั่งในจุดติดต่องาน การใช้พื้นที่สุขภัณฑ์ จุดพักผ่อน เป็นต้น

๑๓) มีการจัดจุดล้างมือ พร้อมสบู่และน้ำ หรือจัดเจลแอลกอฮอล์ล้างมืออย่างเพียงพอและทั่วถึง

๑๔) มีการเพิ่มความถี่ในการทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณที่มีความเสี่ยง เช่น ลูกบิดประตู ก๊อกน้ำ สวิตช์ไฟ เครื่องถ่ายเอกสาร หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีผู้สัมผัสจำนวนมาก

๑๕) อนุญาตให้พนักงานสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน

๑๖) มีการติดตามผู้ปฏิบัติงานที่ต้องกักกันตัวที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

๑๗) กรณีสถานที่ทำงานมีหอพักให้กับพนักงานต้องมีการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคที่ครอบคลุมพื้นที่หอพัก เช่น การจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การเพิ่มความถี่ในการทำความสะอาดพื้นที่ส่วนกลางต่าง ๆ เป็นต้น

๑๘) กรณีสถานที่ทำงานมีรถรับ - ส่งพนักงาน มีการดำเนินการ ควบคุมป้องกันโรคที่ครอบคลุมพื้นที่รถรับ - ส่ง เช่น มีการจัดที่นั่งโดยการเว้นระยะห่างในการโดยสารรถ การทำความสะอาดภายในรถ เป็นต้น

๑๙) สถานที่ทำงานมีการประเมินมาตรการที่กำหนดเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๔.๓.๒ มาตรการสำหรับความเสี่ยงปานกลางสำหรับสถานประกอบการ (โดยต้องปฏิบัติตามมาตรการพื้นฐาน และมาตรการสำหรับความเสี่ยงต่ำครบทุกข้อด้วย)

๑) มีการปรับปรุงสถานที่ทำงานให้สามารถระบายอากาศได้ดีขึ้น เช่น การเพิ่มระบบระบายอากาศ ให้มีการหมุนเวียนอากาศมากขึ้นหรือ การเพิ่มความถี่ในการทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศอย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง เป็นต้น

๒) มีการจัดทำกระจก/แผ่นใสกั้นในจุดที่พนักงานต้องสื่อสารพูดคุยกับผู้อื่น ทั้งภายในและภายนอกองค์กรในระยะประชิดตัว (กรณีที่มีจุดทำงานในลักษณะนี้ เช่น แผนกประชาสัมพันธ์/ต้อนรับ แผนกหรือจุดรับเอกสารของพนักงานหรือลูกค้า)

๔.๓.๒ มาตรการสำหรับความเสี่ยงเสี่ยงสูงสำหรับสถานประกอบการ (โดยต้องปฏิบัติให้ได้ตามมาตรการพื้นฐาน และมาตรการสำหรับความเสี่ยงปานกลางครบทุกข้อด้วย)

๑) ห้ามเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวทั้งเข้าไปและออกจากพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตทำงานและพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หากฝ่าฝืน สำหรับจังหวัดที่มีการประกาศห้ามเคลื่อนย้ายเข้าหรือออกจากพื้นที่ที่มีความผิดและได้รับโทษตามมาตรา ๕๑ พรบ. โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

๒) จัดให้มีมาตรการเฝ้าระวัง และตรวจสอบคัดกรองโรคในสถานประกอบการ กิจการ ดังนี้

(๑) ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของลูกจ้าง หากพบว่า มีอุณหภูมิร่างกายที่ผิดปกติหรือพบลักษณะอาการที่ผิดปกติอื่นๆ เช่น ไอ หอบเหนื่อย ควรให้ลูกจ้างหยุดงานและรีบแจ้งต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคทันที

(๒) จัดหาเจลแอลกอฮอล์เพื่อใช้ล้างมือ หรือจัดสถานที่สำหรับล้างมือภายในสถานที่ทำงาน ณ บริเวณประตูทางเข้าออกและห้องสุขา

(๓) ควบคุมให้ลูกจ้างสวมหน้ากากอนามัยและถุงมือขณะปฏิบัติงาน รวมทั้งเว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน ๑-๒ เมตร ตลอดจนดูแลทำความสะอาดสิ่งของและอุปกรณ์ที่ใช้งานเป็นประจำ

(๔) ประชาสัมพันธ์ให้ลูกจ้างทราบวิธีการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเบื้องต้นด้วยตนเอง

(๕) ห้ามใช้ภาชนะร่วมกัน เช่น ช้อน แก้วน้ำ เป็นต้น

(๖) ควบคุมดูแลไม่ให้ลูกจ้างเดินทางในพื้นที่หรือสถานที่ที่มีการประกาศเป็นพื้นที่เสี่ยงหรือสถานที่ที่ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีที่มีลูกจ้างเดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยงหรือสถานที่ที่ควบคุมการแพร่ระบาด ขอให้ลูกจ้างไปรับการตรวจคัดกรองโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามระเบียบ ประกาศ หรือมาตรการที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

(๗) กรณีที่สถานประกอบการหรือนายจ้าง พบว่า ลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อ หรือติดเชื้อหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ว่าจะได้เข้ารับการตรวจคัดกรองและเฝ้าระวังโรคดังกล่าวที่โรงพยาบาลหรือไม่ก็ตาม หากปรากฏผลการตรวจคัดกรองยืนยันว่ามีภาวะเสี่ยงหรือติดเชื้อ หรือกักกันตัว หรือปฏิบัติตามมาตรการที่กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขกำหนดจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้ ให้นายจ้างแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(๘) กรณีลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อ หรือติดเชื้อ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำต้องไปรับการตรวจรักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์ ให้นายจ้างอนุญาตให้ลูกจ้างใช้สิทธิลาป่วยหรือใช้สิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีตามกฎหมายหรือตามที่ตกลงกัน และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคที่อาจเกิดขึ้นกับสถานประกอบการ กิจการของนายจ้าง นายจ้างอาจตกลงกับลูกจ้างให้หยุดงานโดยไม่รับค่าจ้างตามหลักสัญญาค่าตอบแทน หรือให้หยุดงานโดยจ่ายค่าจ้างตามจำนวนที่ตกลงกับลูกจ้างตลอดระยะเวลาที่หยุดงาน

(๙) กรณีที่สถานประกอบการหรือนายจ้าง ลูกจ้างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และการปฏิบัติตามแนวทางนี้ให้ติดต่อสอบถามได้ที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดทุกจังหวัด หรือโทรสายด่วน ๑๕๔๖ หรือสายด่วน ๑๕๐๖ กต ๓

(๑๐) ให้สถานประกอบกิจการหรือนายจ้าง ลูกจ้างปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคที่ทางราชการประกาศกำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น หากมีข้อสงสัยใดๆ ให้โทรศัพท์สอบถามสายด่วน ๑๔๒๒ กรมควบคุมโรคตลอด ๒๔ ชั่วโมง

(๑๑) การจัดให้ทำงานที่บ้าน (Work from home) กรณีที่งานนั้นสามารถทำที่บ้านได้

(๑๒) มีการจัดการประชุมทางโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตแทนการจัดประชุมที่พนักงานต้องมารวมตัวกัน

(๑๓) มีการเหลื่อมเวลาพักที่ครอบคลุม ทั้งเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน และพักเบรก กรณีสถานที่ทำงานมีการให้บริการที่พนักงานต้องติดต่อกับบุคคลภายนอกเป็นประจำให้มีมาตรการในการลดความเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อ เช่น การใช้ระบบการให้บริการโดยไม่ลงจากรถ การใช้ระบบยื่นเอกสารแบบออนไลน์ เป็นต้น

๔.๔ การจัดระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๔.๔.๑ การจัดระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีโรงเรียน สถานศึกษา

๑) การเตรียมสถานศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน ดังนี้ (๑) ตรวจสอบห้องสุขา โรงอาหาร ให้มีอ่างล้างมือให้มีเพียงพอ อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน รวมถึงสบู่ล้างมือที่เพียงพอ (๒) จัดเตรียมอุปกรณ์ล้างมือ เช่น เจลแอลกอฮอล์ไว้บริเวณทางเข้าห้องเรียน และอาคารต่างๆ ที่มีการใช้งานร่วมกัน (๓) กำหนดจุดตรวจคัดกรองอาการป่วยบริเวณทางเข้าสถานศึกษา อาคารเรียน หอพัก พร้อมอุปกรณ์ เช่น เครื่องวัดอุณหภูมิแบบมือถือ (๔) จัดสถานที่เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เช่น การเข้าแถว การเข้าคิว การจัดที่นั่งเรียน การจัดที่นั่งรับประทานอาหาร ตามมาตรการ เว้นระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing) (๕) ทำสัญลักษณ์เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เช่น จุดตรวจวัดไข้ก่อนเข้าโรงเรียน แถวรับอาหารกลางวัน จุดล้างมือ เป็นต้น (๖) จัดตารางเหลื่อมเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน (๗) สำหรับเด็กเล็กที่ยังต้องนอนกลางวัน หรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ที่มีโรงนอน ให้รักษาระยะห่างระหว่างกันอย่างน้อย ๑ เมตร โดยไม่เอา ศีรษะชนกันและแยกอุปกรณ์เครื่องใช้เป็นส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกัน กรณีหากมีเด็กป่วยให้หยุดอยู่กับบ้าน (๘) กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการป้องกันควบคุมโรคของสถานศึกษา เพื่อคอยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เมื่อพบผู้ป่วยสงสัย

๒) กิจกรรมการเฝ้าระวังและป้องกันโรคเมื่อเปิดการเรียนการสอน ดังนี้ (๑) ให้มีการตรวจสอบการลาป่วยของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน หากพบว่าผู้ป่วยมากผิดปกติ ให้รายงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ทราบ (๒) ให้มีการคัดกรองไข้และอาการทางเดินหายใจของนักเรียน นักศึกษา ครู และเจ้าหน้าที่ บริเวณทางเข้าสถานศึกษาทุกวัน หากพบผู้ที่มีอาการป่วยให้หยุดเรียนหรือทำงาน และพาไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลทันที (๓) หากพบว่ามีผู้ที่มีไข้จำนวนมากผิดปกติให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลการป้องกันควบคุมโรคของสถานศึกษา แจ้งไปยังหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ (๔) ห้องพยาบาลให้มีการบันทึกรายชื่อและอาการของนักเรียนที่ป่วย (๕) แจ้งผู้ปกครองที่บุตรหลานมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกัน ให้หยุดเรียน รวมทั้งขอความร่วมมือกรณีที่มีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกัน ให้ปฏิบัติตัว ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด (๖) งดการจัดกิจกรรมรวมคน ทัศนศึกษา เช่น การยื่นรวมกันหน้าเสาธง การจัดแข่งขันกีฬา การไปทัศนศึกษาดูงานที่ต้องรวมตัวและเคลื่อนย้ายคนจำนวนมาก การประชุมใหญ่ กิจกรรมรวมตัววันสำคัญต่างๆ (๗) หากมีกรณีรับส่งนักเรียน ให้เจ้าหน้าที่

สังเกตอาการนักเรียนก่อนอนุญาตให้ขึ้นรถ ให้นักเรียนสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยทุกคน ระหว่างนั่งในรถ เปิดประตู หน้าต่างรถเมื่อหยุดรับนักเรียนในแต่ละจุดเพื่อให้มีอากาศถ่ายเทบ่อยๆ และทำความสะอาดโดยเฉพาะที่ราวจับประตู ที่วางแขน และเบาะนั่งทุกวัน (๘) พยายามเปิดประตู หน้าต่างของห้องเรียน เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศ งดการเรียนในห้องแอร์ที่ไม่จำเป็น (๙) ตรวจสอบตราผู้ ประกอบอาหารของโรงเรียนให้ปฏิบัติตามสุขอนามัยในการประกอบอาหาร สวมหน้ากากอนามัยหรือ หน้ากากผ้า หมวกคลุมผม face shield ถุงมือ ขณะประกอบอาหารและเสิร์ฟอาหารทุกครั้ง เน้นเมนู ที่ปรุงสุกร้อน มีฝาปิดหรือ counter shield กันที่วางอาหาร

๓) การทำความสะอาด ดังนี้ (๑) ทำความสะอาดพื้น และพื้นผิวสัมผัสต่างๆ ทุก วัน อย่างน้อยวันละสองครั้ง โดยเฉพาะพื้นผิวที่หลายคนสัมผัส เช่น ราวบันได โต๊ะอาหาร อุปกรณ์ กีฬา ที่จับประตูหน้าต่าง ของเล่น เครื่องช่วยสอน อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น (๒) ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ หรือน้ำยาซักผ้าขาวผสมในอัตราส่วน ๑ ส่วน ต่อน้ำสะอาด ๒๐ ส่วน สำหรับเช็ดพื้นผิว หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% สำหรับการเช็ด ฆ่าเชื้อโรคของอุปกรณ์ต่างๆ (๓) ทำความสะอาดห้องสุขาด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ หรือน้ำยาซักผ้าขาวผสมในอัตราส่วน ๑ ส่วน ต่อน้ำสะอาด ๑๐ ส่วน อย่างน้อยวันละสองครั้ง (๔) กำจัดขยะอย่างถูกวิธีทุกวัน โดยการผูกปากถุงให้มิดชิด เน้นย้ำให้นักการภารโรงที่เก็บขยะใส่หน้ากาก อนามัย face shield และถุงมือยาว

๔) กิจกรรมเมื่อพบผู้ป่วยยืนยัน ดังนี้ (๑) ปิดชั้นเรียนที่พบผู้ป่วย เพื่อแยก นักเรียน นักศึกษา (๒) ทำความสะอาดสถานที่ที่ผู้ป่วยนั่งเรียนหรือใช้เป็นประจำ เช่น ห้องสุขา ที่ รับประทานอาหาร (๓) สำรองคัดกรองนักเรียนและบุคลากรทุกคนบริเวณทางเข้าโรงเรียนอย่าง เรงครัด หากพบอาการไข้หรืออาการทางเดินหายใจให้นำส่งโรงพยาบาล (๔) ผู้สัมผัสกลุ่ม high risk เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะดำเนินการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจส่งตรวจหาเชื้อ และให้แยกตัวอยู่ บ้านเป็นเวลา ๑๔ วัน (๕) ผู้สัมผัสกลุ่ม low risk ไม่ต้องเก็บตัวอย่าง แต่ให้แยกตัวอยู่ที่บ้าน และ รายงานอาการ (self-report) ทุกวันหากพบว่ามีอาการเข้าเกณฑ์ต้องสอบสวน ให้ดำเนินการแบบ ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์ต้องสอบสวน (๖) ทีมสอบสวนโรคทำการติดตามผู้สัมผัสทุกวัน จนครบกำหนด

๕) การแยกตัวอยู่บ้านของผู้สัมผัสไม่มีอาการ ดังนี้ (๑) วัดไข้ทุกวัน หากพบว่า อุณหภูมิร่างกายสูงกว่าหรือเท่ากับ ๓๗.๕ องศา หรือมีอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก ให้โทรรายงานครู ผู้รับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (๒) แยกของใช้ส่วนตัว เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผาเช็ดตัว แก้วน้ำ จาน ช้อน ออกจากผู้อยู่ร่วมหลังคาเรือน (๓) ทุกคนในบ้านให้ล้างมือบ่อยๆ โดยเฉพาะหลังเข้าห้องน้ำ หรือจับสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน (๔) ห้ามออกจากบ้าน

๔.๔.๒ การจัดระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก^๔

๑) การเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

(๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งประเมินตนเองผ่าน Thai Stop COVID-19 Plus โดยต้องผ่านทุกข้อ เพื่อใช้เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน สถานศึกษา โดยสามารถเข้าไปประเมินตนเองทางเว็บไซต์ <https://stopcovid.anamai.moph.go.th> และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการตรวจสอบ เพื่อรับรอง ผลการประเมินตนเองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย

(๒) ให้ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฉีด วัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และขอความร่วมมือบุคคลในครอบครัวของเด็ก ปฐมวัยที่มีอายุ ๑๔ ปีขึ้นไปทุกคน เข้ารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแผน หรือแนวทางที่แต่ละจังหวัดกำหนด

^๔ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (๒๕๖๔). การเตรียมความพร้อมในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๔.

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชุมร่วมกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการประเมินความพร้อมก่อนเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชี้แจงการดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๒) มาตรการระหว่างการศึกษาเปิดการเรียนการสอน ดังนี้

(๑) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาและปฏิบัติตามมาตรการในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเคร่งครัด

(๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาและปฏิบัติตามคู่มือสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่กรมอนามัยจัดทำโดยสามารถดาวน์โหลดคู่มือดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ <https://qr.go.page.link/mEpi>

(๓) กรณีศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่เพื่อการป้องกันระงับยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อในการสั่งเปิด-ปิดสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรค ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

๔.๔.๓ คำแนะนำสำหรับเด็กและผู้ปกครองเมื่อมีการระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชน

๑) คำแนะนำในการดูแลเด็กที่ติดเชื้อ กรณีที่ผู้ดูแลไม่ติดเชื้อ ดังนี้ (๑) ห้ามพาเด็กออกไปนอกบ้าน (๒) ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กควรสวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา (๓) ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กควรออกนอกบ้านให้น้อยที่สุด หากจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา ใช้เวลาให้น้อยที่สุด รักษาระยะห่างจากบุคคลอื่น (social distancing) เมื่อกลับมาถึงบ้าน ต้องอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนมาเล่นกับเด็ก (๔) ไม่ใช้สิ่งของร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ดูแล เช่น จานชาม ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น (๕) ไม่รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่มร่วมกัน ควรแยกชุดอาหาร ในขณะที่รับประทานควรนั่งห่างกันอย่างน้อย ๑ เมตร (๖) ล้างมือให้ถูกวิธีด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาทีขึ้นไป หรือใช้แอลกอฮอล์เจล ๗๐% ถูฝ่ามือให้แห้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร หลังใช้ห้องน้ำ หลังไอจาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในบ้าน เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได เป็นต้น (๗) หากไอ จาม ให้ใช้กระดาษทิชชูปิดปาก หรือใช้ข้อศอกปิดปากและจมูก และล้างมืออย่างถูกวิธีทันที (๘) สร้างสุขลักษณะในการใช้ห้องน้ำ ปิดฝาก่อนกดชักโครกทุกครั้ง ล้างมือให้ถูกวิธีทุกครั้งก่อนออกจากห้องน้ำ (๙) ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมในห้อง หรือในบ้านเป็นระยะ โดยใช้แอลกอฮอล์ ๗๐% หรือน้ำยาฟอกขาว (สารประกอบโซเดียมไฮโปคลอไรต์ ๐.๑%) ผสมน้ำในอัตราส่วน ๒ ผาต่อน้ำ ๒ ลิตร ขณะทำความสะอาดควรเปิดประตูและหน้าต่าง เพื่อให้มีการระบายอากาศ (๑๐) แยกขยะที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่ง เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษทิชชู โดยใส่ถุงขยะ ๒ ชั้น หากทำได้ชั้นนอกควรเป็นถุงขยะสีแดง ติดป้าย “ขยะติดเชื้อ” ภาชนะด้วยน้ำยาฟอกขาว มัดปากถุงให้แน่นก่อนนำไปทิ้งใส่ถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด(๑๑) แยกทำความสะอาดเสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว และเครื่องนอนของเด็ก ด้วยสบู่ หรือผงซักฟอกธรรมดาและน้ำ หรือซักผ้าด้วยน้ำร้อนที่อุณหภูมิ ๖๐-๙๐ องศาเซลเซียส (๑๒) เปิดหน้าต่าง หรือประตูเพื่อให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ (๑๓) สอนเด็กให้รู้จักการล้างมือที่ถูกต้องให้เหมาะสมกับวัยตามวิธีข้างต้น (ในข้อ ๖) (๑๔) สอนให้เด็กรู้จักการสวมหน้ากากที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เด็กมีอาการของการติดเชื้อทางเดินหายใจ เช่น ไอ จาม อย่างไรก็ตามไม่แนะนำให้สวมหน้ากากหรือแผ่นพลาสติกใสคลุมหน้า (face shield) ให้เด็กที่มีอายุน้อยกว่า ๒ ปี รวมถึงเด็กที่ช่วยเหลือถอดหน้ากากเองไม่ได้หากหายใจไม่ออก เพราะเด็กกลุ่มนี้อาจมีความเสี่ยงในการขาดอากาศ หรือมีคาร์บอนไดออกไซด์คั่งจนเป็นอันตรายได้ (๑๕) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ปรุงสุกสะอาด นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ ทั้งผู้ดูแลและผู้ป่วย (๑๖) ดูแลสภาพจิตใจของตนเอง ไม่ให้เครียดจนเกินไป หากวิธีผ่อนคลายที่เหมาะสม

กับตัวเอง เช่น ฟังเพลง ปลูกต้นไม้ (๑๗) ดูแลสภาพจิตใจของเด็ก สื่อสาร รับฟังความกังวล และตอบคำถามของเด็กด้วยเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย (๑๘) หากิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยให้เด็กทำ เช่น อ่านหนังสือ เล่นเกมเสริมความรู้ (๑๙) หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้ไปรับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

๒) คำแนะนำในกรณีที่ผู้ปกครองติดเชื้อ แต่เด็กไม่ติดเชื้อ พิจารณาฝากเด็กกับให้ญาติ หรือผู้อื่นที่พอจะให้การดูแลเด็กได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่ดูแลเด็กไม่ควรเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอาการที่รุนแรงถ้าติดเชื้อ เนื่องจากเด็กคนดังกล่าวถือเป็นผู้สัมผัสความเสี่ยงสูง เด็กควรอยู่ในความดูแลเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน นับจากวันสุดท้ายที่เด็กสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ปกครองที่ติดเชื้อ (อยู่รวมกันในระยะเวลา น้อยกว่า ๒ เมตรเป็นระยะเวลานานมากกว่า ๑๕ นาที)

๓) คำแนะนำในกรณีที่เด็กต้องไปอยู่กับผู้ดูแลชั่วคราว ถ้าเด็กมีความจำเป็นต้องไปอยู่ที่อื่นกับผู้ดูแลชั่วคราว ควรปฏิบัติดังนี้ (๑) เด็กควรอยู่ในความดูแลของผู้ดูแลชั่วคราวเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน นับจากวันสุดท้ายที่เด็กสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ (อยู่รวมกันในระยะเวลา น้อยกว่า ๒ เมตรเป็นระยะเวลานานมากกว่า ๑๕ นาที) (๒) วัดอุณหภูมิเด็กวันละ ๒ ครั้ง หมั่นสังเกตอาการของเด็ก เช่น ไข้ ไอ หายใจเร็ว หอบเหนื่อย ถ้าเด็กมีอาการดังกล่าว ควรติดต่อสถานพยาบาลเพื่อเอาเด็กเข้ารับการตรวจรักษา (๓) ผู้ดูแลควรหมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการของการติดเชื้อ เช่น ไข้ ไอ ควรติดต่อสถานพยาบาลเพื่อเข้ารับการตรวจ (๔) ในระหว่างนี้เด็กควรอยู่ให้ห่างจากผู้ใหญ่คนอื่นในบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรครุนแรงถ้าติดเชื้อ (๕) ผู้ดูแลชั่วคราวต้องกักตัวต่ออีก ๑๔ วัน นับจากวันสุดท้ายที่สัมผัสกับเด็ก

๔) คำแนะนำกรณีที่ไม่สามารถหาผู้ดูแลคนอื่นได้ และเด็กมีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแลที่ติดเชื้อ ในกรณีเด็กเล็ก เนื่องจากเด็กเล็กยังควรต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่สามารถหาผู้ดูแลอื่นได้ ผู้ปกครองที่ติดเชื้อที่ต้องให้การดูแลเด็กเล็กที่ไม่ติดเชื้อ ถ้าเด็กโตพอสมควร หรือพอที่จะดูแลตัวเองได้ เด็กควรหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์ หรือมีกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ที่ติดเชื้อในบ้าน จนกว่าทุกคนในบ้านที่ติดเชื้อจะกักตัวครบตามกำหนด ถ้าผู้ใหญ่ที่ติดเชื้อมีความจำเป็นต้องอยู่ดูแลเด็กที่ไม่ติดเชื้อ ควรปฏิบัติดังนี้ (๑) ผู้ใหญ่ติดเชื้อที่ดูแลเด็กต้องสวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา (๒) เด็กควรสวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ รวมถึงสอนให้เด็กรู้จักการสวมหน้ากาก และล้างมือที่ถูกต้องตั้งวิธีข้างต้น อย่างไรก็ตาม ไม่แนะนำให้สวมหน้ากากหรือแผ่นพลาสติกใสคลุมหน้า (face shield) ให้เด็กที่มีอายุน้อยกว่า ๒ ปี รวมถึงเด็กที่ช่วยเหลือถอดหน้ากากเองไม่ได้หากหายใจไม่ออก เพราะเด็กกลุ่มนี้อาจมีความเสี่ยงในการขาดอากาศ หรือมีคาร์บอนไดออกไซด์คั่งจนเป็นอันตรายได้ (๓) ไม่ใช้สิ่งของร่วมกัน เช่น จานชาม ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น (๔) ไม่รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่มร่วมกัน ควรแยกชุดอาหาร ในขณะที่รับประทานควรนั่งห่างกันอย่างน้อย ๑ เมตร (๕) ล้างมือให้ถูกวิธีด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาทีขึ้นไป หรือใช้แอลกอฮอล์เจล ๗๐% ถูฝ่ามือให้แห้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร หลังใช้ห้องน้ำ หลังไอจาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในบ้าน เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได เป็นต้น (๖) หากไอ จาม ให้ใช้กระดาษทิชชูปิดปาก หรือใช้ข้อศอกปิดปากและจมูก และล้างมืออย่างถูกวิธีทันที (๗) สร้างสุขลักษณะในการใช้ห้องน้ำ ปิดฝาก่อนกดชักโครกทุกครั้ง ล้างมือให้ถูกวิธีทุกครั้งก่อนออกจากห้องน้ำ (๘) ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมในห้อง หรือในบ้านเป็นระยะ โดยใช้แอลกอฮอล์ ๗๐% หรือน้ำยาฟอกขาว (สารประกอบไฮโปคลอไรต์ ๐.๑%) ผสมน้ำในอัตราส่วน ๒ ผาต่อน้ำ ๒ ลิตร ขณะทำความสะอาดควรเปิดประตูและหน้าต่าง เพื่อให้มีการระบายอากาศ (๙) แยกขยะที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่ง เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษทิชชู โดยใส่ถุงขยะ ๒ ชั้น หากทำได้ชั้นนอกควรเป็นถุงขยะสีแดง ติดป้าย “ขยะติดเชื้อ” ภาชนะน้ำยาฟอกขาว มัดปากถุงให้แน่นก่อนนำไปทิ้งใส่ถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด (๑๐) แยกทำความสะอาดเสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว และเครื่องนอน ด้วยสบู่ หรือผงซักฟอกธรรมดาและน้ำ หรือซักผ้าด้วยน้ำ

ร้อนที่อุณหภูมิ ๖๐-๙๐ องศาเซลเซียส (๑๑) สอนเด็กให้รู้จักการล้างมือที่ถูกต้องตามวิธีข้างต้น (๑๒) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ปรงสุกสะอาด นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ (๑๓) ดูแลสภาพจิตใจของตนเอง ไม่ให้เครียดจนเกินไป หาวิธีผ่อนคลายที่เหมาะสมกับตัวเอง เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ (๑๔) หากิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยให้เด็กทำ เช่น อ่านหนังสือ เล่นเกมเสริมความรู้ (๑๕) เปิดหน้าต่าง และหรือประตูเพื่อให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ (๑๖) หมั่นสังเกตอาการตนเอง ถ้าผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลที่ติดเชื้อมีอาการป่วยเกินกว่าจะดูแลเด็กเองได้ หรือมีอาการหอบเหนื่อย หายใจลำบาก ควรรีบติดต่อโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษา (๑๗) วัดอุณหภูมิของเด็กวันละ ๒ ครั้ง หมั่นสังเกตอาการของเด็ก เช่น ไข้ ไอ หายใจเร็ว หรือหอบเหนื่อย ถ้ามีอาการดังกล่าวควรรีบติดต่อสถานพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษา (๑๘) ในระหว่างนี้ เด็กควรอยู่ให้ห่างจากผู้ใหญ่คนอื่นในบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค

หมายเหตุ: ๑) คำแนะนำนี้ให้ใช้ปฏิบัติในระหว่างการรอเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่รัฐจัดให้ ๒) ในกรณีที่เด็กเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่รัฐจัดให้จนครบตามเวลาที่กำหนดแล้ว แต่ยังไม่สามารถหายาตีหรือผู้ดูแลเด็กได้ อาจพิจารณาส่งเด็กไปยังสถานสงเคราะห์หรือบ้านพักในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้ดูแลต่อไป โดยช่องทางการติดต่อมีดังนี้ (๑) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน พม. โทร ๑๓๐๐ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง (๒) บ้านพักเด็กและครอบครัว ทั้ง ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ (๓) Mobile Application “คุ้มครองเด็ก”

๔.๕ การจัดระบบการเฝ้าระวัง ดูแลรักษาที่บ้าน หรือชุมชน

๔.๕.๑ กรณีชุมชนเฝ้าระวังกันเอง (ยังไม่มีกรณีต้องเฝ้าระวัง หรือสงสัย หรือติดเชื้อ) ส่งเสริมการปรับพฤติกรรม และทักษะส่วนบุคคล ดังนี้

๑) ระดับบุคคล ดังนี้ (๑) ล้างมือด้วยน้ำและฟอกสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจลทุกครั้ง หลังไอจาม หรือมีกิจกรรม (๒) หลีกเลี่ยงการไปอยู่ในที่มีคนมาก หรือที่สาธารณะถ้าจำเป็นต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา (๓) สังเกตอาการไข้ ไอจาม เจ็บคอ น้ำมูกไหล หายใจเหนื่อย หากพบอาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอาการให้รีบไปพบแพทย์ทันที (๔) มีหน้ากากอนามัยส่วนตัวและกำจัดถูกวิธี

๒) ระดับครัวเรือน ดังนี้ (๑) เช็ดทำความสะอาดบ้านเรือน ห้องน้ำ ราวบันได มือจับ/ลูกบิดประตูหน้าต่าง (๒) จัดห้องนอนให้โปร่ง โล่ง ระบายอากาศ (๓) รับประทานอาหารแบบแบ่งจาน ใช้ช้อนกลางส่วนตัว (๔) จัดการขยะ(๑)ขยะทั่วไปทิ้งในระบบปกติ (๒)ขยะที่สัมผัสสารคัดหลั่ง เช่น ทิชชู หน้ากากอนามัย ให้เก็บใส่ถุงดำ ๒ ชั้นราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ มัดปากถุงให้สนิทก่อนทิ้ง

๓) ระดับชุมชน เช่น กรณีงานบุญ งานประเพณี มีดังนี้ (๑) ผู้เข้าร่วม (๑.๑) มีอาการไข้ ไอจาม เจ็บคอควรเข้ารวมเด็ดขาด (๑.๒) ไม่ใช้อุปกรณ์เช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ ถ้วยจาน ช้อนร่วมกับผู้อื่น (๑.๓) เว้นระยะห่างจากคนอื่น ๑.๕-๒ เมตร (๑.๔) ควรอยู่ในพื้นที่โล่งโปร่ง หากเป็นห้องแอร์ไม่ควรนานเกิน ๑ ชม.(๒) พื้นที่จัดงาน (๒.๑) ควรเป็นที่โล่ง อากาศถ่ายเท (๒.๒) ทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (๒.๓) จัดให้มีแอลกอฮอล์ หรือจุดล้างมือที่เพียงพอ (๒.๔) ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ

๔) พื้นที่สาธารณะ หน่วยงานในชุมชน มีดังนี้

๔.๑) วัด ศาสนสถาน ดังนี้ (๑) ทำความสะอาดพื้นที่จัดพิธีกรรม ราวบันได อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ไมค์ โต๊ะหมู่ แทนกราบ (๒) จัดหาแอลกอฮอล์เจลวางตามจุดต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ และอุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิ (๓) ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ (๔) การจัดสำหรับอาหารพระต้องแยกเดี่ยว ไม่ฉันร่วมกัน

๔.๒) โรงเรียน ดังนี้ (๑) ให้ความรู้ครู นักเรียนเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อ การล้างมือ การใช้หน้ากากอนามัย (๒) ตรวจคัดกรองวัดไข้ เฝ้าระวังการเจ็บป่วยทุกวัน (๓) จัดหา แอลกอฮอล์เจลวางตามจุดต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ (๔) ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ (๕) นักเรียนทุกคนต้องมีของใช้ ส่วนตัวที่จำเป็น เช่น แก้วน้ำ อุปกรณ์รับประทานอาหาร ผ้าเช็ดหน้า (๖) นักเรียนทุกคนต้องไม่บ้วน น้ำลาย เสมหะ สัมผัสลูกบอลบนพื้น

๔.๓) ตลาด ร้านค้า ร้านอาหาร ดังนี้ (๑) จัดระบบสุขาภิบาลตลาด ตาม แนวทางกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด (๒) จัดตารางทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ด้วย น้ำยาฆ่าเชื้อ (๓) บริการคัดกรอง จัดจุดล้างมือพร้อมสบู่ เพียงพอ (๔) จัดการ คัดแยกขยะถูกวิธี (๕) จัดชุดอุปกรณ์ส่วนบุคคล (จาน ช้อน ช้อนกลาง)

๔.๕.๒ กรณีพบปัญหาหรือมีความเสี่ยงในการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

- ๑) ประเมินความเสี่ยงการรับหรือสัมผัสเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน
- ๒) ให้ความรู้ คำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคทุกระดับ
- ๓) สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการป้องกันโรค
- ๔) สื่อสารข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับโรค การป้องกันหลายช่องทาง เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรค

๔.๕.๓ การควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรณีมีอาการไข้ ไอ จาม เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการโรคปอดอักเสบ ร่วมกับ ประวัติความเสี่ยง (เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย เป็นต้น) ส่งตรวจรักษา เพื่อชันสูตร การแพทย์ (แจ้งทีมเฝ้าระวังโรคระบาดระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล) ผลการตรวจยืนยันพบเชื้อ (แจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อภายใน ๓ ชั่วโมง) เข้าระบบการรักษาในโรงพยาบาลตาม มาตรฐาน และใช้ระบบการสอบสวนโรคตามแนวทางระบาดวิทยา ดังนี้

- ๑) ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ที่พบการระบาด
- ๒) ผู้ป่วยสงสัยทุกรายไม่ว่ามีอาการหรือไม่มีอาการ ให้แยกโรค (ให้หยุดงานหรือ หยุดเรียน) อย่างน้อย ๑๔ วัน นับจากวันเริ่มมีอาการ พิจารณาส่งต่อเพื่อการตรวจและรักษา
- ๓) ให้สถานที่ที่พบการระบาด งดกิจกรรมที่มีการชุมนุมคน
- ๔) งดการรวมคน ประชุมหรือเคลื่อนย้ายคนจำนวนมากจนถึง ๒๔ วันหลังจากพบ ผู้ป่วยยืนยันรายสุดท้าย
- ๕) ทำความสะอาดสถานที่ที่พบการระบาดหรือเกี่ยวข้องกับการะบาดของตาม คำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข

๔.๕.๔ กลุ่มที่แยกสังเกตอาการที่บ้านเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน (ระยะฟักตัวของเชื้อโรค)

ผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยงที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย ได้แก่ ผู้ที่สัมผัส ใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการระบาดต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบของการกักตัวที่บ้านมี ๓ รูปแบบ คือ ๑) กรณีอยู่บ้านคนเดียว ๒) กรณีอยู่ในอาคารชุด (หอพัก คอนโดมีเนียม อพาร์ทเมนต์) ๓) กรณีอยู่ในบ้านร่วมกับครอบครัวหรือพักร่วมกับผู้อื่น

๑) การเตรียมสถานที่พัก และอุปกรณ์เครื่องใช้ ดังนี้ (๑) แยกห้องนอนห้องนอนมี อากาศถ่ายเทดี แสงแดดเข้าถึงได้ (๒) เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อเจลแอลกอฮอล์ ที่วัดไข้ ยา แก้วน้ำ ยาแก้อ่อน แก้วน้ำเกลือแร่ (๓) แยกของใช้ส่วนตัว และแยกทำความสะอาด (๔) เตรียมอุปกรณ์ทำ ความสะอาด น้ำยาฆ่าเชื้อและถุงขยะ

๒) การเฝ้าระวังอาการป่วยช่วงกักตัวในที่พักอาศัย ดังนี้ (๑) วัดอุณหภูมิร่างกาย ทุกวันต้องไม่เกิน ๓๗.๕ องศาเซลเซียส หากมีอุณหภูมิร่างกายเกิน ๓๗.๕ องศาเซลเซียส ให้ไปพบ แพทย์ (๒) สังเกตอาการ ไข้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก หอบเหนื่อย ตาแดง จมูกไม่ได้กลิ่นหรือ

สิ้นไม่รับรส มีผื่นขึ้น ปวดหัว ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ท้องเสีย อาเจียน หากมีอาการผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทราบ

๔.๕.๕ แนวทางปฏิบัติเมื่อต้องกักตัว ๑๔ วัน

๑) การกินอย่างถูกวิธี เมื่อต้องกักตัว ๑๔ วัน ที่บ้าน

กรณีพักคนเดียว ดังนี้ (๑) ผู้กักตัวแจ้งผู้นำชุมชนว่าต้องกักตัวอยู่ในที่พัก (๒) รับหรือสั่งซื้ออาหารจากภายนอก (๓) แจ้งญาติหรือเพื่อนหรือผู้นำชุมชนหรืออสม.หรือ อสส. ชื่ออาหารหรือวัตถุดิบมาให้ หรือสั่งอาหารปรุงสำเร็จผ่านระบบออนไลน์ (ควรชำระเงินผ่านระบบออนไลน์) (๔) แจ้งผู้ส่งอาหารวางหรือแขวนอาหารไว้หน้าที่พักโดยสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตร (๕) ผู้กักตัวออกไปรับอาหาร หลีกเสี่ยง การพบเจอกับผู้ส่งอาหาร สวมหน้ากากตลอดเวลา เมื่อต้องออกนอกที่พัก (๖) ล้างมือ ให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที ก่อนรับประทานอาหาร ควรอุ่น หรือ รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ (๗) ล้างภาชนะด้วยน้ำยาล้างจาน ทั้งเศษอาหารหรือภาชนะบรรจุในถุง ขยะติดเชื้อ หรือ ถุงขยะทั่วไป ติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” มัดปากถุงให้แน่น (๘) นำขยะติดเชื้อไปทิ้ง ที่จัดทิ้งขยะติดเชื้อในชุมชนที่ อปท.หรืออกท. กำหนด ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง

กรณีอยู่คอนโดมิเนียมนิยมหรือพาร์ตเมนต์หรือหอพักคนเดียว ดังนี้ (๑) ผู้กักตัวแจ้งนิติบุคคลหรือผู้ดูแลคอนโดมิเนียมพาร์ตเมนต์หรือหอพัก ว่าต้องกักตัวอยู่ในที่พัก (๒) รับหรือสั่งซื้ออาหารจากภายนอก (๓) แจ้งญาติหรือเพื่อนหรือผู้นำชุมชนหรืออสม.หรือ อสส. ชื่ออาหารหรือวัตถุดิบมาให้ หรือสั่งอาหารปรุงสำเร็จผ่านระบบออนไลน์ (ควรชำระเงินผ่านระบบออนไลน์) (๔) แจ้งผู้ส่งอาหารวางหรือแขวนอาหารไว้หน้าที่พักโดยสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตร (๕) ผู้กักตัวออกไปรับอาหาร หลีกเสี่ยง การพบเจอกับผู้ส่งอาหาร สวมหน้ากากตลอดเวลา เมื่อต้องออกนอกที่พัก (๖) ล้างมือ ให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที ก่อนรับประทานอาหาร ควรอุ่น หรือ รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ (๗) ล้างภาชนะด้วยน้ำยาล้างจาน ทั้งเศษอาหารหรือภาชนะบรรจุในถุง ขยะติดเชื้อ หรือ ถุงขยะทั่วไป ติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” มัดปากถุงให้แน่น (๘) นำขยะติดเชื้อไปทิ้ง ที่จัดทิ้งขยะติดเชื้อในชุมชนที่ อปท.หรืออกท. กำหนด ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง

กรณีพักอาศัยหลายคน ดังนี้ (๑) ผู้กักตัวแจ้งผู้นำชุมชน ว่าต้องกักตัวอยู่ในที่พัก (๒) รับหรือสั่งซื้ออาหารจากภายนอก (๓) แจ้งญาติหรือเพื่อนหรือผู้นำชุมชนหรืออสม.หรือ อสส. ชื่ออาหารหรือวัตถุดิบมาให้ หรือสั่งอาหารปรุงสำเร็จผ่านระบบออนไลน์ (ควรชำระเงินผ่านระบบออนไลน์) (๔) ผู้ส่งอาหารวางหรือแขวนอาหารสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตร (๕) ผู้กักตัวออกไปรับอาหาร หลีกเสี่ยง การพบเจอกับผู้ส่งอาหาร สวมหน้ากากตลอดเวลา (๖) ล้างมือ ให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที ก่อนรับประทานอาหาร ควรอุ่น หรือรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ แยกภาชนะและแยกรับประทานอาหาร (๗) แยกล้าง ผู้ที่ล้างภาชนะสวมถุงมือก่อนหยิบภาชนะ (๘) ทั้งเศษอาหารหรือภาชนะบรรจุในถุง ขยะติดเชื้อ หรือถุงขยะทั่วไป ติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” มัดปากถุงให้แน่น (๙) สวมถุงมือ นำ ขยะติดเชื้อ ไปทิ้งจัดทิ้งขยะติดเชื้อในชุมชนที่ที่พักหรือ อปท.หรืออกท. กำหนด ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง (กรณีพักอาศัยสองคนขึ้นไป สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง ๑-๒ เมตร หากมีห้องเดียวให้แยกโซน ทานอาหารต่างเวลา เลี่ยงเปิดหน้าต่างพร้อมกัน)

๒) การทิ้งขยะอย่างถูกวิธีเมื่อต้องกักตัว ๑๔ วันที่บ้าน

กรณีพักอาศัยคนเดียว ดังนี้ (๑) ผู้กักตัวนำ ขยะติดเชื้อ (ขยะที่สัมผัสสารคัดหลั่ง น้ำมูกน้ำลาย) ได้แก่ หน้ากากอนามัย กิซชู เศษอาหาร กล่องใส่อาหาร ใส่ถุงขยะติดเชื้อ กรณีที่ไม่มีถุงขยะสีแดงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อในถุงขยะทั่วไปไม่เกิน ๒/๓ ของถุง กรณีที่มีถุงขยะสีแดงบรรจุ มูลฝอยติดเชื้อไม่เกิน ๒/๓ ของถุง (๒) ผูกปากถุงด้วยเชือกหรือมัดปิดปากถุงให้แน่นติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” ที่ข้างถุง (๓) นำถุงขยะติดเชื้อ ใส่ภาชนะรองรับ หรือถึงขยะที่มีฝาปิดมิดชิด ไม่รั่วซึม (๔)

นำไปทิ้งที่จัดทิ้ง ขยะติดเชื้อ ในชุมชนที่ อปท.หรือกทม. กำหนด เพื่อเก็บขนไปกำจัดต่อไป (๕) ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที (๖) ล้างทำความสะอาดถังขยะเป็นประจำ ด้วยน้ำผสมผงซักฟอก

กรณีอยู่คอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์หรือหอพักคนเดียว ดังนี้ (๑) ผู้กักตัว แจ้งนิติบุคคลหรือผู้ดูแล คอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์หรือหอพัก ว่าต้องกักตัวอยู่ที่พัก นำขยะติดเชื้อ (ขยะที่สัมผัสสารคัดหลั่ง น้ำมูกน้ำลาย) ได้แก่ หน้ากากอนามัย ทิชชู เศษอาหาร กล่องใส่อาหารฯ ใส่ถุง ขยะติดเชื้อ (๒) กรณีที่ไม่มีถุงขยะสีแดงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อในถุงขยะทั่วไปไม่เกิน ๒/๓ ของถุง กรณีที่มีถุงขยะสีแดงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไม่เกิน ๒/๓ ของถุง (๓) ผูกปากถุงด้วยเชือกหรือมัดปิดปากถุงให้แน่นติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” ที่ข้างถุง (๔) นำไปทิ้งที่จัดทิ้ง ขยะติดเชื้อที่ คอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์หรือหอพัก กำหนดเสียง การพบเจอบุคคลอื่น สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที ล้างทำความสะอาดถังขยะเป็นประจำ ด้วยน้ำผสมผงซักฟอก (๕) นิติบุคคลหรือผู้ดูแลคอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์หรือหอพักแจ้ง อปท.หรือกทม. มาเก็บขยะติดเชื้อ

กรณีพักอาศัยหลายคน ดังนี้ (๑) ผู้กักตัว นำขยะติดเชื้อ (ขยะที่สัมผัสสารคัดหลั่ง น้ำมูกน้ำลาย) ได้แก่ หน้ากากอนามัย ทิชชู เศษอาหาร กล่องใส่อาหารฯ ใส่ถุงขยะติดเชื้อ (๒) กรณีที่ไม่มีถุงขยะสีแดงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อในถุงขยะทั่วไปไม่เกิน ๒/๓ ของถุง กรณีที่มีถุงขยะสีแดงบรรจุ มูลฝอยติดเชื้อไม่เกิน ๒/๓ ของถุง (๓) ผูกปากถุงด้วยเชือกหรือมัดปิดปากถุงให้แน่นติดข้อความ “ขยะติดเชื้อ” ที่ข้างถุง (๔) ใส่ภาชนะรองรับหรือถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิดไม่รั่วซึม ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที ล้างทำความสะอาดถังขยะเป็นประจำด้วยน้ำผสมผงซักฟอก (๕) ญาติ/ผู้ที่ นำขยะไปทิ้ง สวมหน้ากากอนามัย สวมถุงมือแบบใช้แล้วทิ้ง นำขยะไปทิ้ง จัดที่ทิ้งขยะติดเชื้อในชุมชนที่ อปท./กทม. กำหนด (๖) ถอดถุงมือทิ้งในถัง ขยะติดเชื้อที่จัดทิ้งขยะในชุมชน (๗) ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ นาน ๒๐ วินาที (กรณีพักอาศัยสองคนขึ้นไป สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง ๑-๒ เมตร เลี่ยงสัมผัส)

ส่วนที่ ๒	การพัฒนากระบวนการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุมชนท้องถิ่น
-----------	--

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
๑. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
๑.๑ การบริหารจัดการศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ ระดับหมู่บ้าน ตำบล	<p>๑) ทบทวนและดำเนินการให้มีศูนย์อำนวยการและศูนย์บัญชาการตามที่รัฐบาลกำหนดหรือตามที่พื้นที่กำหนด โดยมีกลไกขับเคลื่อนเป็นคณะกรรมการโรคติดต่อตำบล</p> <p>๒) สนับสนุนให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๓ ทำหน้าที่ในเผ่าระวัง การป้องกัน และควบคุมโรคโควิด 19 รวมถึงการตรวจ แยกกักกัน ควบคุมไว้สังเกตอาการ</p> <p>๓) สนับสนุนให้มีการปรับแผนงานในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข เช่น แผนข้อมูบัญญัติ เทศบัญญัติงบประมาณ แผนกองทุนสุขภาพตำบล แผนปฏิบัติการด้านสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อรองรับมาตรการ การควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในทุกระดับความรุนแรง รวมถึงการฟื้นฟูหลังการแพร่ระบาดของโรคสงบลง</p>
๑.๒ การพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง	<p>๑) พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการโรคติดต่อตำบล ที่ประกอบด้วยอย่างน้อย ๔ องค์กรหลัก ให้มีความความรู้ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเผ่าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การประเมินความเสี่ยง การควบคุมโรค การป้องกันโรคด้วยวัคซีน เป็นต้น</p> <p>๒) ฝึกอบรมพัฒนากักขะอสม. ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ในการป้องกันควบคุมโรค เช่น การประเมินความเสี่ยงสัมผัสของประชาชนทั่วไป การจัดระบบกักตัว การติดตามดูแลที่บ้านขณะกักตัว เป็นต้น</p> <p>๓) พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข ให้มีความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การควบคุมป้องกันโรค การจัดการวัคซีน รวมถึงการสื่อสาร และโต้ตอบข้อมูลที่เป็นความเสี่ยง โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบข้อมูลสาธารณสุข</p> <p>๔) พัฒนาศักยภาพทีมควบคุมโรคตำบล ให้มีความเชี่ยวชาญในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้น และการสอบสวนโรคที่แม่นยำ ทันท่วงที เช่น ขึ้นทะเบียน ติดตามกลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วยที่เข้ามาในพื้นที่ การเตรียมพื้นที่ เตรียมความพร้อมของครอบครัว ชุมชนให้รวมเผ่าระวัง ป้องกันโรค</p> <p>๕) สนับสนุนให้มีการประเมิน เตรียมความพร้อมของครอบครัว ชุมชน ในการรับกลุ่มสงสัย หรือ กลุ่มป่วยที่วินิจฉัยแล้วรอเตียง หรือกลุ่มที่นอนโรงพยาบาลแล้วอาการคงที่ แพทย์พิจารณาให้ดูแลที่บ้านได้ ให้มีส่วนร่วมรับผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวไว้ดูแลที่บ้าน</p> <p>โดย (๑) ทำความเข้าใจหลักการ ความจำเป็นของการดูแลกลุ่มป่วยที่บ้าน (๒) ประเมินลักษณะบ้าน และการอยู่อาศัย (๓) การกำหนดกติกา ข้อตกลงใน</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
<p>๑.๓ การพัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสารเพื่อการป้องกัน ควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>	<p>กรอบครอบครัว (๔) แนวทางการปฏิบัติตัวของกลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วย (๕) ระบบสนับสนุนจากภาครัฐ และสาธารณสุข เป็นต้น</p> <p>๑) จัดทำแนวทาง การเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับตำบล โดยให้มีผู้รับผิดชอบหลัก พร้อมกำหนดบทบาทการจัดการที่ครอบคลุมทั้งการเฝ้าระวัง ป้องกัน การสื่อสาร รณรงค์ การกำหนดมาตรการระดับครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล และการควบคุมโรคกรณีพบกลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วยจากการแจ้งข่าวจากครอบครัว เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง ตรวจยืนยันแล้วต้องการกลับมารักษาที่บ้าน หรือ ส่งต่อมาจากหน่วยบริการ</p> <p>๒) จัดทำระบบรายงานสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่อที่มีองค์ประกอบของ (๑) การสอบสวนโรคกลุ่มป่วย (๒) การคัดกรองและจัดระดับความเสี่ยงของกลุ่มเสี่ยง กลุ่มสงสัย และกลุ่มสัมผัส (๓) การเคลื่อนย้ายกลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วยจากพื้นที่ระบาดควบคุมสูงสุด และเข้มงวด และ(๔) การวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มการระบาดในพื้นที่รวมถึงศักยภาพในการจัดการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ เพื่อส่งรายงานผลการดำเนินงานควบคุม และป้องกันโรคระบาดระดับอำเภอ จังหวัด</p> <p>๓) ออกแบบ และจัดทำระบบข้อมูลดิจิทัล ให้กลุ่มเป้าหมายบันทึกข้อมูลตนเอง ตรวจสอบสถานะ และติดตามผลได้ในระบบเดียว เพื่อการเข้าถึงข้อมูลได้ทันที และใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งผู้รับบริการ และผู้ให้บริการ</p> <p>๔) จัดทำฐานข้อมูลการเข้าถึงวัคซีนของกลุ่มเป้าหมายหลักในชุมชน พร้อมจัดระบบติดตามความครอบคลุมของการได้รับวัคซีน</p>
<p>๑.๔ การกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงระดับครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด</p>	<p>๑) กำหนดข้อตกลง มาตรการทางสังคม หรือบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และเฝ้าระวังโรคโควิด 19 โดยกำหนดมาตรการตามสถานการณ์พื้นที่ และความรุนแรง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้สถานที่เสี่ยงที่ตั้งในและนอกชุมชนปิดทำการ เช่น สนามมวย การเล่นพนันชนไก่ บ่อนการพนันขนาดเล็ก ใหญ่ เป็นต้น - การปิดสถานประกอบการ สถานบันเทิงที่มีคนมารวมกันในพื้นที่ชั่วคราว เช่น ผับ ร้านคาราโอเกะ นวดแผนโบราณ เป็นต้น - การปิด หรืองดใช้ชั่วคราวพื้นที่สาธารณะในชุมชน เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา ลานกิจกรรม สนามเด็กเล่น โรงเรียน สถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น - หน่วยงานรัฐ เอกชนที่เปิดให้บริการในพื้นที่ เช่น ธนาคาร ร้านค้า รพ.สต. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้านสะดวกซื้อ ตลาด เป็นต้น ต้องมีบริการคัดกรองก่อนเข้ารับบริการ ตรวจคัดกรองอุณหภูมิ จัดเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เว้นระยะห่างการรอรับบริการ รวมถึงการเช็ดทำความสะอาดพื้นที่บริการ หอ่งน้ำส้วมสม่ำเสมอ เป็นต้น - กำหนดข้อตกลง ตักเตือน ประชาสัมพันธ์เรื่องการรวมกลุ่มกิจกรรม การรับประทานอาหารร่วมกัน การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกพื้นที่แบบเข้า-เย็นกลับ หรือการเคลื่อนย้ายแรงตามต่างดาวเข้า-ออก

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>- การเฝ้าระวังควบคุมโรคติดต่อในวัด ศาสนสถาน ให้ใช้คู่มือ แนวทางป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด ทำความสะอาดพื้นที่จัดพิธีกรรม รวบบันได อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ รวมทั้งไม้ โต๊ะหมู่ แทนกราบ เป็นต้น จัดหาเจลล้างมือแอลกอฮอล์วางตามจุดต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ การจัดสำรับอาหารพระ ต้องแยกเดี่ยว ไม่ฉันร่วมกัน</p> <p>- เป็นต้น</p> <p>๒) กำหนดมาตรการการเฝ้าระวังควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในงานบุญประเพณี ผู้เข้าร่วม ปฏิบัติตัวดังนี้ (๑) มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ ดเข้าร่วมเด็ดขาด (๒) ไม่ใช้อุปกรณ์เช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ ถ้วยจาน ช้อน ร่วมกับผู้อื่น (๓) อยู่ห่างจากคนอื่นในระยะเส้นรอบวง ๑ เมตร (๔) ถ้าเป็นห้องแอร์อยู่นานไม่เกิน ๑๕ นาที พื้นที่จัดงานดำเนินการ ดังนี้ (๑) ควรเป็นที่โล่ง อากาศถ่ายเท (๒) ทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (๒) จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือตามจุดต่างๆในงานที่เพียงพอ (๓) ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ</p> <p>๓) รวมจัดทำแผนที่ข้อมูลประชาชนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ (๑) ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง มีโรคเรื้อรัง เป็นต้น และ(๒) กลุ่มที่ดูแลช่วยเหลือยุ่งยาก เช่น หญิงตั้งครรภ์ไตรมาสสุดท้าย เด็กเล็ก(๐-๕ ปี) เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์ขนาดประชากรและดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ รวมทั้งติดตามขึ้นทะเบียน สนับสนุนให้ได้รับวัคซีน ครบถ้วน</p> <p>๔) กองทุน องค์การการเงิน จัดสรรผลกำไรเป็นทุนจัดทำสื่อ ราววัล หนังสือน่าสนใจให้กับผู้รับวัคซีน หรือผู้ที่ เป็นต้นแบบในการป้องกัน โรคโควิด 19</p> <p>๕) กำหนดแนวปฏิบัติรวมระดับชุมชน ที่ใช้เป็นมาตรการรวม เช่น ทุกคนที่ออกจากบ้าน รวมกิจกรรม หรือ พบปะผู้คนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปต้องสวมหน้ากากอนามัย หากมีเพื่อน ญาติ หรือคนในครอบครัวเดินทางมาจากต่างจังหวัดต่างประเทศต้องแจ้ง และขึ้นทะเบียน ติดตามกับคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อตำบล</p> <p>๖) กำหนดให้มีการคัดกรองคนเข้าออก หมู่บ้าน ตำบล ด้วยการตรวจวัดอุณหภูมิ ประเมินความเสี่ยง สอบถามประวัติเดินทาง เพื่อเป็นการเฝ้าระวังความปลอดภัย</p>
	<p>๒. การสื่อสาร รณรงค์เพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>
<p>๒.๑ การสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงแนวปฏิบัติการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>	<p>๑) จัดรณรงค์ให้ชุมชนรับรู้ เข้าใจประโยชน์ ความจำเป็นของการป้องกันโรคโควิด 19 ตามมาตรการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่าง การรวมกลุ่มทำกิจกรรม รวมถึงข้อมูล ความจำเป็นของการได้รับวัคซีน โดยดำเนินการในหลายช่องทางเช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว อาสาสมัครเคาะประตูบ้าน ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ การประชุมในหมู่บ้าน ตำบล แผ่นพับรถกระจายเสียง เป็นต้น</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>๒) จัดทำสื่อที่เกี่ยวข้องกับโควิด 19 เช่น ข้อมูลสถานการณ์ของโรคระดับอำเภอ จังหวัด ชาติ การปฏิบัติตัวของประชาชน ข้อมูลและการลงทะเบียนรับวัคซีน เป็นต้น เผยแพร่ตามช่องทางต่างๆในตำบล เช่น ป้ายโฆษณา บอร์ดหลัก เว็บไซต์ท้องถิ่น เป็นต้น</p> <p>๓) การเตรียมความพร้อมระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ตำบล ในการกักตัวผู้ที่มีผลตรวจยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบ้านพัก หรือในที่ที่ชุมชนมีมติจัดให้ โดย (๑) จัดเวทิสื่อสารข้อมูลเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (๒) ชี้แจงความจำเป็นต้องจัดบริการผู้ป่วยแบบกักตัวที่บ้าน (๓) ระบบสนับสนุนทางการแพทย์ (๔) กติกา ข้อตกลง แนวปฏิบัติรวมทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน พร้อมกำหนดแนวทาง</p>
<p>๓. การลดปัจจัยเสี่ยง หรือเงื่อนไขที่เป็นภาวะเสี่ยง ซึ่งอาจส่งผลการแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง หรือ ความรุนแรงของการเจ็บป่วย</p>	
<p>๓.๑ การเตรียมความพร้อมเพื่อเฝ้าระวัง ทั้งในสถานการณ์ทั่วไป และวิกฤต ทุกระดับ</p>	<p>๑) การเตรียมความพร้อมในการตอบโต้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดย</p> <p>สถานการณ์ทั่วไป</p> <p>(i) ระดับครัวเรือน ควรมีการเตรียมพร้อมอย่างน้อย ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) คนในครอบครัวลด ละเลิกเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และ (๒) ครอบครัวมีการจัดการอาหารเป็นต้นทุนครอบครัว เช่น ผลิต หรือ ปลูกเอง แปรรูป ถนอมอาหารเก็บไว้กิน หรือจำหน่ายหากมีมากพอ (๓) ส่งเสริมการมีกิจกรรมทางกาย หรือ การออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬาจนเป็นวิถีใหม่ หรือทำเป็นประจำจนติดเป็นนิสัย ทั้งนี้ควรไปไปตามวัยและสภาพร่างกาย (๔) งดเว้นการบริโภคยาสูบ และสารเสพติดโดยเด็ดขาด</p> <p>(ii) ระดับชุมชน ควรมีการเตรียมความพร้อม ในลักษณะการกำหนดมาตรการสำคัญ นโยบายสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งในการจัดการตนเองของชุมชน เช่น (๑) การกำหนดพื้นที่ปลอด หรือสูบบุหรี่ และนำใช้อย่างเคร่งครัด การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาสูบ เช่น กลุ่มเป้าหมายที่ซื้อได้ หรือไม่ได้ ช่วงเวลาที่เป็นข้อห้ามทางกฎหมาย รวมถึงต้องกำกับติดตามร้านค้า ผู้ขายในส่วนของความรู้ข้อกฎหมาย โทษปรับ (๒) การกำหนดมาตรการ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น งานบุญประเพณีปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า พื้นที่สาธารณะปลอดเหล้า เป็นต้น (๓) การกำหนด หรือห้ามตีเพิ่มจำนวนพื้นที่ผลิตอาหาร โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะ ที่รกร้างพัฒนาเป็นแหล่งอาหารสวนกลางในชุมชน (๔) ชุมชนจัดพื้นที่ที่เอื้อต่อการมีกิจกรรมทางกาย เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา ฟิตเนสกลางแจ้ง กลุ่มกิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว หรือมีกิจกรรมทางกาย เช่น กลุ่มบาสโลบ รำวงย้อนยุค แอโรบิค กีฬาฟุตบอล ฟุตบอล เป็นต้น (๕) การเก็บถนอมเมล็ดพันธ์ เป็นต้น</p> <p>สถานการณ์วิกฤต</p> <p>(i) ครัวเรือน เฝ้าระวัง ตรวจสอบกลุ่มคนที่เข้ามาสัมผัส ติดต่อกับคนครอบครัว ะมัดระวังทุกคนที่เข้าใกล้ มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวโดย</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>(๑) ทำความเข้าใจเรื่องโรค การแพร่ระบาด และความรุนแรง ของโรคโควิด 19 ให้คนในครอบครัว (๒) หากพบผู้ป่วยยืนยันในพื้นที่ ครอบครัวต้องแจ้ง คณะกรรมการประจำหมู่บ้าน ตำบล เพื่อประเมินความเสี่ยง (๓) จัดการอาหารที่ผลิต หรือ ปลูกเอง ไว้บริโภคในระยะวิกฤต หรือหยุดงาน</p> <p>(ii) ระดับชุมชน หยุดการรวมกลุ่มกิจกรรมทุกประเภท ที่อาจทำให้มีกิจกรรมที่สนับสนุนปัจจัยเสี่ยง เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ งานบุญประเพณี งานกีฬา เป็นต้น การจัดการอาหาร อาจจัดแหล่งอาหารชุมชนไว้บริโภค เช่น พื้นที่สาธารณะ ธนาคารข้าวชุมชน โรงเลี้ยงสัตว์ปีก เพื่อเป็นแหล่งอาหารหากเกิดวิกฤต ปิดหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น</p>
<p>๓.๒ การป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>	<p>๑) กรณีประชาชนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เด็กปฐมวัย สตรีตั้งครรภ์ ดำเนินการเฝ้าระวัง ตามแนวทางปฏิบัติการดูแลกลุ่มประชาชนเสี่ยง ข้อ ๒ (๒.๓) แนวปฏิบัติการป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>๒) กรณีกลุ่มเสี่ยงสัมผัสต้องกักตัวที่บ้าน หรือที่ชุมชนกำหนด จัดการตามแนวทางการกักตัวอย่างเคร่งครัด นาน ๑๔ วัน</p> <p>๓) กรณีกลุ่มป่วยรอเตียง หรือไม่มีอาการดูแลต่อที่บ้าน จัดการดูแลดังนี้ (๑) เตรียมสถานที่สำหรับกักตัว ดูแลที่บ้านที่เชื่อมโยงกับระบบบริการสาธารณสุข ๑๔ วัน หรือกลุ่มที่นอนโรงพยาบาลครบ ๑๐ วันอาการคงที่ให้กักตัวที่บ้านต่อจนครบ ๑๔ วัน โดยต้องมีข้อตกลง ลักษณะการอยู่อาศัยในบ้าน รวมถึงการปฏิบัติตัวต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่เป็นข้อกำหนดของการกักตัวที่บ้าน (Home /Community Isolation) (๒) จัดชุดอุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ เช่น หน้ากากอนามัย ถุงขยะ คู่มือการดูแลตนเองและแบบบันทึกอาการ เปลี่ยนแปลง เครื่องมือสื่อสารซึ่งต้องใช้ในระบบการรักษาที่โรงพยาบาล (๓) ให้ความรู้ และทำความเข้าใจกับครอบครัว เพื่อนบ้าน และคนในชุมชนถึงการแพร่ระบาด การป้องกันที่ถูกวิธีและเหมาะสม ลดการตื่นตระหนก (๔) การสนับสนุนอาหารที่ครบทุกมื้อ โดยที่ผู้ป่วยกับผู้ส่งอาหารต้องไม่สัมผัสหรือพบกัน</p> <p>๔) การป้องกัน ควบคุมโรคระดับครัวเรือน ปรับพฤติกรรม และพัฒนาทักษะส่วนบุคคล โดย (๑) ให้ครัวเรือนเช็ดทำความสะอาดบ้านเรือน ห้องน้ำ ราวบันได มือจับหรือลูกบิดประตูหน้าต่าง (๒) จัดห้องนอนให้โปร่ง โลง ระบายอากาศ (๓) รับประทานอาหารแบบแบ่งจาน ใช้ช้อนกลางส่วนตัว (๔) จัดการขยะโดยขยะทั่วไปทิ้งในระบบปกติ หากเป็นขยะที่สัมผัสสารคัดหลั่ง เช่น ทิชชู หน้ากากอนามัย ให้เก็บใส่ถุงดำ ๒ ชั้นราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ มัดปากถุงให้สนิทก่อนทิ้ง</p> <p>๕) หน่วยงาน พื้นที่สาธารณะ ในชุมชน ยกตัวอย่าง (๑) วัด ศาสนสถาน ดำเนินการดังนี้ ทำความสะอาดพื้นที่จัดพิธีกรรม ราวบันได อุปกรณ์ โต๊ะเก้าอี้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ไมค์ โต๊ะหมู่ แทนกราบ จัดหาแอลกอฮอล์เจลวางตามจุดต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ และอุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิ ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ และการจัดสำหรับอาหารพระ ต้องแยกเดี่ยว ไม่นับรวมกัน (๒) งาน</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>บุญ ประเพณี ดำเนินการดังนี้ หากเป็นผู้เข้าร่วม มีอาการไข้ ไอจาม เจ็บคอ ดเข้ารวมเด็ดขาด ไม่ใช้อุปกรณ์ เช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ ถ้วยจาน ช้อน ร่วมกับผู้อื่น เว้นระยะห่างจากคนอื่น ๑.๕-๒ เมตร ควรอยู่ในพื้นที่โล่งโปร่ง หากเป็นห้องแอร์ไม่ควรนานเกิน ๑ ชม. ส่วน พื้นที่จัดงาน ควรเป็นที่โล่ง อากาศถ่ายเท ทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อจัดให้มีแอลกอฮอล์หรือจุดล้างมือที่เพียงพอ ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ (๓) ตลาด ร้านค้า ร้านอาหาร ต้องจัดระบบสุขาภิบาลตลาด ตามแนวทางกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด จัดตารางทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ บริการคัดกรองจุดจุดล้างมือพร้อมสบู่ เพียงพอ จัดการ คัดแยกขยะถูกวิธี พร้อมจัดชุดอุปกรณ์ส่วนบุคคล(จาน ช้อน ช้อนกลาง) (๔) โรงเรียน ต้องให้ความรู้ครู นักเรียนเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อ การล้างมือ การใช้หน้ากากอนามัย ตรวจคัดกรองวัดไข้ เฝ้าระวังการเจ็บป่วยทุกวัน จัดหาแอลกอฮอล์เจลวางตามจุดต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ นักเรียนทุกคนต้องมีของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น เช่น แก้วน้ำ อุปกรณ์รับประทานอาหาร ผ้าเช็ดหน้า และนักเรียนทุกคนต้องไม่บ้วนน้ำลาย เสมหะ สั่งน้ำมูกลงบนพื้น</p> <p>๖) การป้องกัน ควบคุมโรคระดับชุมชน ดำเนินการดังนี้ (๑) จัดระบบข้อมูลและแนวทางดูแล ติดตาม คัดกรองกลุ่มเป้าหมายสำคัญ ครอบคลุม ครอบคลุม (๒) จัดระบบสื่อสาร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ข้อมูลวัคซีน ทั้งการพัฒนา ประสิทธิภาพ อาการไม่พึงประสงค์ ประโยชน์ของวัคซีนต่อการป้องกันโรคโควิด 19 (๓) ประชาชนกลุ่มเสี่ยง (๔) การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือการประเมินตนเอง สำหรับกลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วยที่ต้องกักตัว เช่น พรอทวัดไข้ หน้ากากอนามัย ถุงขยะปนเปื้อนสารคัดหลั่งรวมทั้งแนะนำวิธีกำจัด เครื่องตรวจวัดความเข้มข้นของออกซิเจน (๕) จัดระบบสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้กลุ่มเป้าหมายเข้ารับวัคซีน ครอบคลุม ครอบคลุม เช่น รถรับ-ส่ง จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สถานที่บริการ เป็นต้น (๕) พัฒนากิจกรรมระดับตำบล ที่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินความเสี่ยง จัดการข้อมูลสื่อสาร ส่งต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๖) จัดให้มีระบบการดูแลสุขภาพที่บ้าน สำหรับกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง กลุ่มโรคเรื้อรังที่มีอาการซับซ้อนต้องตรวจรักษาตามนัด เพื่อประเมินอาการ ประสานการรักษาลดการเดินทาง และระงับรอยในโรงพยาบาล (๗) กำหนดมาตรการป้องกัน และควบคุมโรคโดยกำหนดเวลาปิด เปิดร้านค้า ร้านอาหาร และการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งเสริมงานบุญปลอดเหล้า งดกิจกรรมสังสรรค์ รวมกลุ่ม</p> <p>๗) เตรียมความพร้อมการส่งต่อกรณีต้องกลุ่มป่วยกักตัวที่บ้าน ซึ่งอาจต้องไปตรวจที่โรงพยาบาล อาการแยลง โดยเตรียมความพร้อม ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) บุคลากรประจำรถ ซึ่งต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะการป้องกัน การให้การช่วยเหลือที่ปลอดภัยสำหรับตนเอง การเคลื่อนย้าย การจัดรถและห้อง</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>โดยสาร รวมถึงการทำความสะอาดหลังบริการรับ-ส่ง (๒) อุปกรณ์ เครื่องมือ พร้อมใช้ทั้งในภาวะปกติ และภาวะฉุกเฉิน ควรเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง และทุกอย่างถือเป็นขยะติดเชื้อหลังส่งผู้ป่วยแล้วต้องไม่ปิดหน้าต่าง พร้อมทำความสะอาดด้วยน้ำผสมผงซักฟอก บริเวณห้องโดยสาร ส่วนเตียง พื้นผิวอื่น เช็ดด้วย แอลกอฮอล์ ๗๐%</p> <p>๘) มีศูนย์ประสานการรับส่งต่อ กรณีกลุ่มเสี่ยงสูงกักตัวที่บ้าน ต้องตรวจยืนยัน กลุ่มป่วยที่ต้องไปพบแพทย์ หรือไปตรวจซ้ำ</p>
๔. การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการขจัด ควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
<p>๔.๑ การจัดการขยะติดเชื้อทั้งระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ชุมชน อำเภอ</p>	<p>๑) กรณีอยู่บ้านหรือห้องพักรวมสวนกลาง ต้องจัดอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อสำหรับผู้ถูกกักกัน ได้แก่ หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า แอลกอฮอล์เจล สบู่ และมืออุปกรณ์สำหรับทำความสะอาด เช่น ถุงขยะ ไม้ถูพื้น ผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาด ถุงมือ น้ำผสมผงซักฟอก น้ำผสมน้ำยาฟอกขาว หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% และมีแนวทางทำความสะอาดพื้นที่ส่วนกลางเป็นประจำทุกวันตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ เป็นต้น</p> <p>๒) กรณีอยู่บ้านพักส่วนตัว ต้องจัดเตรียมถุงขยะและเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทั้งหมดใส่ถุง ปิดปากถุงให้มิดชิด แล้วใส่ลงถังเพื่อให้มีการนำไปกำจัดต่อไป ไม่ใช้ส้วมร่วมกับคนในบ้าน หากจำเป็นให้ระมัดระวังจุดเสี่ยงสำคัญที่มีการสัมผัสร่วม เช่น บริเวณโถส้วม อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ ลูกบิดประตู และล้างมือด้วยน้ำสบู่ทุกครั้ง แยกสำหรับอาหารและไม่รับประทานอาหารร่วมกัน ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ล้างมือบ่อยเมื่อหยิบจับสิ่งของ หรือก่อนและหลังเข้าห้องน้ำ</p> <p>๓) หน่วยงานที่ให้บริการให้มีมาตรการป้องกันโรคติดต่อ ตามที่ทางราชการกำหนดในการทำความสะอาดพื้นที่ให้บริการ การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การล้างมือด้วยสบู่ แอลกอฮอล์เจล หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค การเว้นระยะห่างอย่างน้อย ๑ เมตร เพื่อป้องกันการติดต่อสัมผัส หรือแพร่เชื้อโรคทางฝอยละอองน้ำลาย และควบคุมจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมไม่ให้แออัด หรือลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น โดยถือหลักเกณฑ์การหลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกัน</p>
<p>๔.๒ การจัดการพื้นที่สาธารณะตามมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>	<p>๑) ตลาด ร้านค้า พื้นที่สาธารณะควรมีแผนทำความสะอาด และไม่ควรมีจุดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ เนื่องจากอาจทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเสียหายในการสัมผัสเชื้อได้ให้ล้างทำความสะอาด เช็ดโต๊ะเก้าอี้ ราวจับประตู ลูกบิดด้วยผงซักฟอก หรือน้ำยาตามแนวทางของกรมควบคุมโรค</p> <p>๒) กรณีวัด ศาสนสถาน ให้ใช้คู่มือ แนวทางป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อ กระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด ทำความสะอาดพื้นที่จัดพิธีกรรม ราวบันได อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ รวมทั้งไม้ โต๊ะหมู่ แทนกราบ เป็นต้น จัดหาเจลล้างมือแอลกอฮอล์วางตามจุดต่างๆตามความเหมาะสม และให้มีเพียงพอ ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ การจัดสำหรับอาหารพระ ต้องแยกเดี่ยว ไม่ฉันร่วมกัน</p>

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	<p>๓) กรณีมีงานบุญประเพณี ผู้เข้าร่วม ปฏิบัติตัวดังนี้ (๑)มีอาการใช้ ไอ เจ็บคอ งดเข้าร่วมเด็ดขาด (๒)ไม่ใช้อุปกรณ์เช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ ถ้วยจาน ช้อนร่วมกับผู้อื่น (๓) อยู่ห่างจากคนอื่นในระยะเส้นรอบวง ๑ เมตร (๔)ถ้าเป็นห้องแอร์อยู่นานไม่เกิน ๑๕ นาที พื้นที่จัดงานดำเนินการดังนี้ (๑) ควรเป็นที่โล่ง อากาศถ่ายเท (๒)ทำความสะอาดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (๒)จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือตามจุดต่างๆในงานที่เพียงพอ (๓) ทำความสะอาดห้องน้ำ และให้มีอ่างล้างมือหลังใช้ห้องน้ำที่เพียงพอ งดการใช้ผ้าเช็ดมือ</p>
๕. การฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
	<p>๑) สนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรด้านเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจ ร้านอาหาร มีการปรับตัว เปลี่ยนหรือปรับวิธีการผลิต การจำหน่าย คุณภาพ สินค้า บรรจุภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการจำหน่าย</p> <p>๒) สนับสนุนให้กลุ่มผลิตอาหารทั้งระดับครัวเรือน กลุ่มองค์กร ปรับวิธีการ ใดมาของอาหาร เช่น การปลูกกินเอง การแปรรูปอาหาร ผลผลิต ให้เก็บรักษา ไว้รับประทานได้นานขึ้น</p> <p>๓) สนับสนุนการจัดการตลาดวิถีใหม่ เช่น จำหน่าย หรือ กระจายสินค้าด้วยการซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ การส่งทางโทรศัพท์พร้อมส่งถึงหน้าบ้าน</p> <p>๔) รมรงค์ครัวเรือนปรับลดค่าใช้จ่าย ด้วยการทำบัญชีครัวเรือน บัญชีกลุ่ม ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสวัสดิการ เช่น การลด ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เงินเยียวยาสำหรับเกษตรกร กลุ่มเปราะบาง เป็นต้น</p> <p>๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับแผนงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ เช่น ผลิตหน้ากากอนามัย เจล แอลกอฮอล์ล้างมือ ปรอทวัดไข้ ชุดความรู้สำหรับครัวเรือนที่มีกลุ่มเสี่ยงอาศัย อยู่ สำหรับกลุ่มเสี่ยงที่กักตัวทั้งที่บ้าน และที่ส่วนกลางจัดไว้ให้</p> <p>๖) กลุ่มสวัสดิการ องค์กรการเงิน เพิ่มประเภทสวัสดิการเมื่อเจ็บป่วย เมื่อมีการกักตัว พักชำระหนี้ พักดอกเบี้ยย เพิ่มเงินกู้ยืม ช่วยสนับสนุนเครื่องอุปโภค บริโภค สำหรับสมาชิกที่กักตัว เช่น อาหาร น้ำดื่ม หน้ากากอนามัย เจล แอลกอฮอล์ เป็นต้น</p> <p>๗) กลุ่มอาสาสมัครที่ให้การดูแลช่วยเหลือ ด้วยการให้การดูแลสุขภาพที่บ้าน แบบลดการสัมผัส เว้นระยะห่าง และให้การดูแลใกล้ชิดมากขึ้นเมื่อพบอาการ ฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน เช่น แขนขาอ่อนแรง หกล้ม อุบัติเหตุ เป็นต้น โดยมีทีม อาสาสุขภาพประเมินภาวะสุขภาพเบื้องต้น และส่งต่อรพ.ในกรณีที่จำเป็น</p> <p>๘) จัดทำแนวทางเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดต่อ เช่น ผู้ว่างงาน ขาดรายได้ ขาดอาชีพ จากมาตรการป้องกันและควบคุม โรคติดต่อ ผู้ที่คัดกรองถูกสงสัย หรือผลตรวจเป็นบวก ซึ่งอาจถูกสั่งคุมติตรา แยกกลุ่มแยกตัว และกลุ่มคนที่มีโอกาสเสี่ยงติดโรคได้ง่ายเช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ติดเตียง ผู้ป่วยเรื้อรัง หญิงตั้งครรภ์ไตรมาสสุดท้าย เป็นต้น</p>